

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENECE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Častitke k bisernemu jubileju:

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani

Veleuglednemu

uredništvu »Slovenca«

v

Ljubljani.

Ob bisernem prazniku obstoja Vašega cenjenega lista se podpisana zbornica z zadoščenjem spominja »Slovenčevih« zaslug za dobrobit slovenskega gospodarstva. Spremljal je z budnim očesom korak za korakom snovanje, razvoj in napredek gospodarstva, ki je od svojih početkov imelo v listu vnetega zagovornika in močnega zaščitnika v prizadevanjih, da se naš narod s povzdigo narodne zavesti osamosvoji tudi v gospodarskem oziru.

Naša pota za doseg tega cilja so šla tu in tam narazen, a tudi takrat, kadar smo po različnih potih skušali vsak po svoje doseči svoj smoter, nas je družila skupna želja, da vsak po svoji moči pripomore gospodarstvu do prospeha.

Zbornica Vam je hvaležna, da posve-

čate gospodarskim vprašanjem v listu svoj dobrohotno pozornost ne le v izborni urejevalni in bogato informativni gospodarski rubriki, ampak tudi v ostalem delu ob vsaki dani priliki zavzimate stališče, ki pravilno pojmuje interese domačega gospodarstva. Ob bisernem jubileju se Vam v imenu slovenskega gospodarstva iskreno zahvaljujemo za dosedanje naklonjenost. Globoko prepričani o nujni potrebi dobrega, gospodarstvu naklonjenega tiska Vas vlijudno prosimo, da ohranite svojo naklonjenost Zbornici in slovenskemu gospodarstvu tudi v bodoče.

V tej želji Vam najiskrenejše čestitamo in Vam v delu za dobrobit slovenskega gospodarstva želimo čim največ uspehov.

Ljubljana, dne 17. oktobra 1932.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo
v Ljubljani.

Ivan Jelačin, predsednik.
Dr. I. Pless, tajnik.

Borza za blago in vrednote v Ljubljani

Ugledno

uredništvu »Slovenca«

v

Ljubljani.

Ob bisernem jubileju, ki ga pravkar proslavlja Vaš ugledni dnevnik, si časti borzna uprava izreči Vam svoje najlepše in iskrene čestitke.

Prepričani, da bo Vaše ugledno glasi-

lo posvetilo naši ustanovi tudi nadalje vso dosedanje pažnjo in globoko razumevanje in s tem pripomoglo k njeni koristnosti in njenemu razmahu, izražamo naše najodličnejše spoštovanje.

Ljubljanska borza za blago in vrednote.

Dragotin Hribar, predsednik.
Dr. M. Dobrila, gl. tajnik.

Za družino

Velika gospodarska stiska je posebno občutno prizadela družino, ki je osnovna celica tudi gospodarskega življenja. Družina naših dni je v nevarnosti, da propade pod razvalinami ruševnega gospodarstva. Niso samo materialni vzroki krivi, da gine družina. Brez dvoma je pomanjkanje verskega in moralnega življenja eden glavnih vzrokov, da je opešala življenska odpornost sodobne družine. Ne moremo pa zanikati razdirajočega vpliva tudi zgolj gospodarskih nepravil, radi katerih trpi družinsko življenje: nezadostne plače, radi česa mora tudi žena in družinska mati v službo, neprimerna in nezdružna stanovanja, visoki davki in drage življenske potrebe, nestalnost službe, proletarizacija delavskih mas, razvrednotenje kmetijskih proizvodov, beg v mesto itd. To in še marsikaj drugega ovira ustanovitve oziroma vzdrževanje družine. Etični in materialni momenti se pri tem prepletajo med seboj, da je težko ugotoviti, kje je prvotna korenina zla.

Državniki so začeli o tem razmišljati. Kaj pomagajo politične in gospodarske osvojitve, ako ni naroda, da bi se jih veselil in jih užival. Omejevanje rojstev so spočetka pozdravili kakor veliko iznajdbo novega česa, ki bo preprečila vse socialne pretresljaje. Protinaraven Malthusov nauk pa narodu ne malo ni bil v blagoslov. Postal je požrešna hidra, ki ogroža življensko silo narodov in jim grozi s propastjo. Njen razkrajajoč vpliv čuti Francozi, ki so v 70 tih letih še izvažali agrarne pridelke zlasti žito, a morajo zadnja desetletja leto za letom uvoziti nad 20 milijonov stotov samega žita za lastno uporabo. Nič čudnega. Kmetstvo prebivalstvo zapušča deželo. Tako je v zadnjih 50 letih prebivalstvo le ene poljedelske pokrajine Gascogne padlo za več kot pol milijona duš. Nad 5 milijonov ha rodovitne zemlje leži v Franciji neobdelane...

Zivo so se začeli s problemom baviti tudi Nemci, ki so se do zadnjih let sprlo slabotnega francoskega narodnega porastka radi ponosno potrkali po prsih. Pred dobrim mesecem je v Berlinu izšlo obširno znanstveno delo z naslovom: Narod brez mladine (dr. J. Baron: Volk ohne Jugend, — Kurt Bowinkel Verlag). Pisatelj je prišel do poraznih rezultatov. V letu 1931 je nemški 35 milijonski narod na 1000 prebivalcev rodil le še 15,9 novorojenčkov in s tem dosegel po rodovitnosti zadnje mesto v Evropi. (Francozi 17,1 na 1000 prebivalcev.) Še v 70 tih letih je znašalo število 35 na tisoč prebivalcev. Če pojde tako naprej, ne bo treba Nemcem več dolgo načenjati vprašanja pretensnih državnih meja ali celo kolonij. Niti sedanje narodne posesti ne bodo mogli docela izrabiti.

Kako torej uteči grozeči usodi? S čim zajeziti padanje rojstev, ki je pričelo ogroziti narod v njegovi bodočnosti? Je li sploh še mogoče? Zgled starih Grkov in Rimljanov nam kaže, da so vsa sredstva zaman, ako se je strah pred otrokom polastil širokih ljudskih plasti. O Grkih niti ne vemo, če so resno poskušali uiti poginu, ki ga jim je

pripravljala bela kuga. Rimljani so vsaj poskusili z Lex Julia et Papia Poppaea, ki pa je prišla prezgodnja. Zakon je bil tudi enostranski, ker se je omejil le na dedno pravo. Pogrešal je etičnih motivov, ki bi mogli vplivati na voljo in mišljenje naroda v času najgloblje moralnega propadanja.

Francozi so se že pred vojno mnogo pečali s problemom rojstev in so se mu po vojski posvetili z vso verno. Imajo celo vrsto zasebnih organizacij in ustanov, ki naj varujejo in pospešujejo družinsko življenje, pa tudi državna zakonodaja ščiti družino: Višina davkov in odmera socialnega zavarovanja se ravna po številu otrok. Stevilne revne družine dobe državno podporo v denarju (biti morajo vsaj 3 otroci pod 13 leti). Državno podporo dobe tudi uboge porodnice. Uvedene so nagrade za posamezne otroke (n. pr. za tretjega 300 fr., za desetega, ki se rodi, 650 fr.). Vojaško službovanje je skrajšano na 12 mesecev za moške člane družin, ki štejejo vsaj 5 otrok. Francoske železniške družbe so dale 30 do 70 odstotkov popusta za vse člane tistih družin, kjer so vsaj 3 otroci pod 18 leti itd.

Tudi Italija se trudi z vsemi silami, da obdrži svežost družinskega življenja vsaj pri sedanjih močeh. Država je izdala poseben dekret, ki prepoveduje v mestih naseljenih nove industrije, ki bi zaposlila več kot 100 delavcev. S tem se hoče preprečiti dotok kmetijskega prebivalstva v mesta, kar je gotovo huda rana na telesu sodobne družbe. Kmetstvo ljudstvo naj ostane na kmetijski zemlji! Zato je država pričela z obsežnimi melioracijskimi deli, ki bodo omogočila kultiviranje novih 2 milijonov hektarov italijanske zemlje. Vzkonjeno je razkosanje obsežnih latifundij, s čimer bo rešen eden glavnih agrarnih problemov Italije. Fisiisti so uvedli davek na samce in na zakonice brez otrok. Vplačane vsote gredo za podpore revnim družinam. Italijanski kazenski zakon strogo kaznuje prekinitve nosečnosti in prodajo vsakih sredstev, ki preprečujejo spočetje. — Italijanska in francoska zakonodaja v prid družinskemu življenju bi z gotovimi spremembami lahko bili v zgled in osnovo podobnih zakonov tudi v drugih državah.

Kot katoličani se seveda zavedamo, da se s samimi gospodarskimi odredbami kriza družine ne da odpraviti. Gospodarski problem družine mogoče prepleta etična nujnost, ki zahteva preusmeritev človeške volje. Manjka ljubezni do otroka. Zavest dolžnosti in odgovornosti mora premagati sebičnost in uživanjaželjnost. Zakonodaja v prid družinskega življenja in v varstvo otroka je zelo koristna, morala se bo po obrtni tudi proti pohištvenim filmom in gledališkim predstavam ter vsakodnevnim literaturi, ki smeši krščansko pojmovanje zakona in poveljuje zakonsko zvezo za poskuse ali »tovariške zakonec«. — Ne pozabimo, da se v družinah obnavlja narod, da leži v družinah možnost tudi gospodarske obnove in da je družinsko ognjišče najprimernejši kraj za rast in procvit posvečenega krščanskega življenja. Drin.

Politični vrtnec v Romuniji

Vajda Vojevod podal ostavko

Sinaja, 17. okt. Po tritretturnem razgovoru s kraljem Karolom je izjavil predsednik vlade Vajda: Ponovil sem vladarju svoje ostavke, ki sem mu jo ponudil že v petek zvečer. Kralj je sprejel in mi poveril nalogo, da vršim tekoče posle, dokler se kriza ne reši. Konsultacije se začne takoj.

Takoj po Vajdovem odhodu je kralj sprejel Mihailaka, podpredsednika nar. kmečke stranke.

Vajda Vojevod je sklical predsedstvo narodne zarišniščne stranke, ki bo sklepalo o stališču stranke z ozirom na novo nastali položaj. Za Mihailakom je bil sprejet Titulescu. Slej ko prej računajo z možnostjo, da bo prevzel novi kabinet Julius Maniu.

Bukarešt, 17. oktobra. tg. Kralj Karol je brzojavno povabil v Sinajo Maniu, ki se je med tem vrnil v Bukarešt. Maniu bo jutri zjutraj prispel v Sinajo in ga bo kralj sprejel v avdienci. Pred njim pa bo kralj sprejel predsednika poslanske zbornice in senata. Splošno mnenje je, da ne bo prišlo do nobene izpremembe režima, ker se bo tudi prihodnja vlada opirala na parlamentarno večino.

Dr. Maniu

Bukarešta, 17. oktobra. Maniu je izjavil, da je pripravljen sprejeti mandat za sestavo druge narodne kmetijske vlade.

Zborovanje Glavne zadružne zveze

Sarajevo, 17. okt. I. V svojem včeršnjem posrednem govoru je predsednik Glavne zadružne zveze dr. Anton Korošec izjavil sledeče:

Tu ste se zbrali v tako lepem številu sami zadrugetarji in prijatelji zadružništva. Mnogo se danes govori, da je zabredlo tudi zadružništvo v krizo. Znano vam je, da se mora tudi ono boriti danes s silnimi težavami, kar je čisto naraven pojav, ker je zadružništvo del našega narodnega gospodarstva življenja ter radi tega analogno vsem gospodarskim težavam po vsem svetu preživlja tudi ono težke dneve. Zadružništvo, vključeno v gospodarski organizem naroda in države, preživlja z njim v zajednici dobro in zlo. To so vzroki težkočam, s katerimi se mora boriti naše zadružništvo. Ne negiram teh težkoč, izjavljam pa, da bi bilo krivično samo pomisliti, da se nahaja v krizi tudi zadružna ideja. Kakor se nahajajo v finančni krizi vse ostale gospodarske enote, se v taki krizi nahajajo tudi zadružništvo. Pa ravno radi tega tudi zadružna ideja ni bila še nikdar tako močna kakor ravno sedaj v teh težkih dneh. Nikdar se ni v zadružništvo polagalo toliko nad kakor ravno danes, ko vlada na polju gospodarskega življenja in dela pravi kaos. Tu se pojavljata dve čisto nasprotujoči si mnenji. — Prvo zahteva popolno svobodo gospodarskega razvoja, in to v vseh smereh in vseh področjih.

Drugo mnenje pa zahteva člansko vezanost, odstranjevanje svobode individualne iniciative in individualnega razvoja. Taka medsebojna povezanost gospodarskega življenja je n. pr. v Rusiji, kjer je članska zasužnjitev vseh ljudi. To je suženjstvo najhujše vrste. Toda samo ono zadružništvo, ki nudi na eni strani svobodo individualnega dela, na drugi strani pa zopet veže v disciplini zajednice, je zmogljivo, da vrne gospodarstvu urejeno življenje in delo, čeprav se moramo boriti s silnimi težavami.

Po posrednem govoru dr. Korošca je kongres Glavne zadružne zveze soglasno sprejel pozdravno brzojavko kralju in predsedniku vlade.

Kongres je nato nadaljeval takoj svoje delo ter je prvi govoril dr. Gjorgja Krstić, sodnik vrhovnega sodišča v Sarajevu, ki je zbranim zadrugetarjem govoril o temi: »Kupna moč in fiskalna obremenitev kmetijskega posestva«. Predavatelj je preizkusno zbral potrebni material ter prikazal kongresu sliko davčne obremenitve kmetijskega posestva v tekočem letu ter jo primerjal z ono iz l. 1925. V razmerju padca cen kmetijskih pridelkov se davčna bremena nikakor niso znižala. Iz tega nujno sledi, da so ta bremena danes silno težka. Predavatelj ugotavlja v nadaljnjih svojih izjavah, da znaša letos celokupna fiskalna obremenitev vsega našega narodnega dohodka, ki znaša 45 milijard, 27%. G. Krstić je žel za svoje izvršno predavanje burno odobravanje. Takoj za njim je govoril drugi referent na letošnjem kongresu Marin Glavina, upravnik Zveze agrarnih zajednic v Novem Sadu, ki je predaval o temi razvoja in uspeha agrarnega zadružništva. Referent je podal uvodoma kratko zgodovino pregleda agrarnih zajednic, katerim se je poleg velikih težkoč vendarle posrečilo, da vzdržujejo danes na tisoče kmetov. V svojem govoru predavatelj pobija trditve, da bi razparceliranje veleposestev zmanjšalo agrarno proizvodnjo, in pravi, da dohodek 1 ha zemlje, ki ga obdeluje kolonist, prav nič ne zaostaja za dohodki, ki jih je dajal 1 ha zemljišča, ko je bil v rokah veleposestnika. Na vprašanje Dušana Nikotića, predsednika Zadružne zveze iz Splita, če so dobili zemljo tudi intelektualci, odgovarja Glavina, da je danes kljub temu 90% zemlje vendarle v rokah, ki jo dejansko obdelujejo in ugotavlja, da se je žal Kalkaskem ritu odtujilo 40% zemljišča. Tako se danes prodaja v tem okraju jutro najboljše zemlje po 2000 dinarjev.

Zadnji predavatelj na kongresu je bil Stanko Kožarić, urednik »Zadrugetarja« iz Splita, ki je predaval o temi: »Pomen vinarskih zadrug in njihove centrale z ozirom na gospodarsko krizo v Primorju«. Najprej je podal v svojem referatu izvrsten pregled kvantitativne in kvalitativne produkcije vina v Primorju za dolgo vrsto let nazaj. Med drugim ugotavlja predavatelj, da je preje samo naše Primorje izvozilo letno 600 hl vina, dočim znaša danes izvoz iz vse države samo okoli 150 hl. Danes se samo v Primorju pokvari letno okrog 100 hl vina. Jasno, da bi bila ta količina mnogo manjša, če bi se centralno upravljala produkcija in prodaja vina. K besedi se je nato prijavil Pokrajčič, ki je naglašal potrebo, da se določi cena vinu v lokalni prodaji. Nato je poročal predstavnik Glavne zveze srbskih kmet. zadrug Miloš Milanović o uspehih zveze, ki jih je dosegla ravno v pogledu centralne produkcije in preprodaje vina s svojo centralno in proporoča primorskih zvez, da stopi v tem oziru z njim v tesnejše stike.

Predsednik Glavne zadružne zveze dr. Korošec toplo pozdravlja tako sodelovanje in opozarja na važnost medsebojnega sodelovanja področnih in pridobitnih zadrug, ter prosi, da se posamezni govorniki sporazumejo glede sestave resolucij, ki jih bo kongres sprejel ob koncu glavne letne skupščine. Pri tem pa opozarja, da je sedaj, ko se je državna pomoč zadružništvu valed obstoječe krize zmanjšala, baš zadružništvo navezano na medsebojno pomoč. Ponovno se zahvaljuje predavateljem, ki so prišli na letošnji kongres s tako krasno izdelanimi referati. S tem je bil letošnji kongres Glavne zadružne zveze končan.

Danes ob 10 dopoldne se je pa vršila v leti dvorani 13. letna skupščina, na kateri je prečital glavni tajnik Glavne zadružne zveze ing. Milivoj Varga poročilo pravnega odbora o delovanju Glavne zadružne zveze v preteklem poslovnem letu. V debato je poseglo več zadrževalcev. Poročilo je bilo nato sprejeto. Na koncu so bile sprejete sledeče resolucije: 13. redni občni zbor in kongres Glavne zadružne zveze kraljevine Jugoslavije ugotovljata, da je bilo z uredbo o osvoboditvi plačila poštinskih taks, ki je bila objavljena v »Služb. novinah« dne 23. junija letos, zelo udarjeno naše kmetijsko zadružništvo ter prosi radi tega vlado, da se pravice, ki si jih je priborilo naše zadružništvo, ponovno vrnejo. Kongres in občni zbor naprošata dalje vlado:

1. da zagotovi kmetijsko ministrstvo za zadružno propagando v državnih kmetijskih ustanovah vsako leto po 5 milijonov Din; 2. da se delitev podpor pridobitnim zadrugam reši na ta način, da bodo dobivale take zadrug brezobrestna posojila v višini dejanskih potreb za dobo 30 do 25 let; 3. da kmetijsko ministrstvo izdela skupno z gradbenim ministrstvom načrte in proračun za zgraditev zadružnih klet, oljarn, mlekarin ter kmetijskih in drugih ustanov ter da se ta načrt obenem s proračunom deli brezplačno na prošnjo zadružnih zvez ter da se čimprej izdajo tudi dovoljenja za graditev gornjih ustanov; 4. da kmetijski minister podeli iz samoposrednih teles podporo zadrugam na predlog posameznih zvez in samo preko njih, a zveze samo na predlog Glavne zadružne zveze. Zveze odnošna Glavna adružna zveza bodo vršile nadzorstvo nad tem, kako se bodo uporabile podeljene podpore; 5. kmetijski minister naj uvede na kmetijskih šolah kot obvezen predmet nauk o zadružništvu; 6. dalje se ugotavlja, da današnja davčna obremenitev kmetijskega posestva ni v razmerju z gospodarsko močjo vasi. Istotako se ugotavlja, da središče fiskalnih obremenitev ni v neposrednih davkih, ampak v posrednih. Letni občni zbor in kongres Glavne zadružne zveze radi tega naprošata vlado, naj v interesu ekonomske povzdige najširših slojev naroda izvrši čimprej pravično razdelitev bremen z reformo davčnega sistema.

Hvaležni Madjari

Trst, 17. okt. Z. Včeraj popoldne je dospela v Trst delegacija madjarskega narodnega društva »Tessz«, ki ima s seboj 300 knjig z 2.500.000 podpisov. Madjarska delegacija bo dala te knjige Musoliniju in znak zahvale za njegovo zavzemanje za madjarski narod. Predsednik te narodne organizacije je Gömbös, v njej pa so vključene tudi najuglednejše politične osebnosti na Madjarskem. Naloga te nacionalne organizacije je, da vpostavi v Italijo čim tesnejše sodelovanje na političnem, ekonomskem in kulturnem polju, glavno njeno načelo pa je: revizija mirovnih pogojev. Delegacija je snoči odpotovala iz Trsta v Rim.

V uradu

ste stalno izpostavljeni
nevarnosti nalezljivih bo-
lezni. Če se hočete obva-
rovati pred gripo, vzemite

Panflavin-
PASTILE

BAYER

Dovoljeno od Min. socialne pol. in narodnega zdravja S. št. 15051 od 26. 8. 1932.

Seja Narodnega predstavništva

Belgrad, 17. oktobra 1. Današnja seja narodne skupščine, ki je bila sklicana ob pol 10, je začela točno ob 11, ker odbor za proučitev zakona o podaljšanju zaštite kmeta še ni mogel dokončati svojega dela. Skupščina so danes prisostvovali predsednik vlade dr. Srški, Pucelj, Kramer, Srkulj, Pošačnik, Jevtič, Radivojevič, Mohorič in Deme-trovič. Tajnik skupščine Ante Kovač je prečital zapisnik zadnje seje, ki je bil poglasno sprejet, nakar je skupščina prešla na dnevni red. Vladni poročevalec odbora za poučevanje zakonskega predloga o podaljšanju zakona o zaštiti kmeta. Sokolović je priporočil sprejem zakonskega predloga. Sokolović je izjavil, da je sprejel odbor sklep, naj se podaljša zakon le do 20. decembra. V tem času pa naj vlada predloži narodnemu pred-stavništvu že izdelan nov zakon. Odbor je sprejel tudi nekatere spremembe tega zakona, ki pa ne spreminjajo njegovega bistva. Dr. Lončarevič je ostro kritiziral delo vlade, ker je imela na razpo-lago dovolj mesecev, v katerih bi lahko že zakon izdelala. Nato je bil zakonski predlog o podaljšanju zakona o zaštiti kmeta od skupščine soglasno sprejet.

Danes popoldne se je sestal najprvo klub se-natorjev, ki je razpravljal o važnih zadevah in-terne organizacije in o mušicah v Bogoljubovcu, kjer so povzročile ogromno škodo pri drobnici in govedu. Poginilo je vsega 3890 drobnice in 2562 glav govedi. Vlada je nakazala preko banske upra-ve podpora 500.000 Din. Nato se je vršila redna seja senata z dnevnim redom: določitev dnevnega reda. Jutri bo seja administrativnega odseka, ki bo razpravljala o nagradah uslužbencem senata.

Odslej je potrebno dovoljenje za vsako stavbno gradbo

Belgrad, 17. oktobra. AA. Po predpisih grad-benega zakona se ne sme graditi nobena nova stavba ne popravljati že obstoječe stavbe brez poprejšnjega gradbenega dovoljenja pristojne ob-čine. Prošnji za gradbeno dovoljenje je treba priložiti situacijski načrt, načrt gradnje, statični proračun in tehnični opis stavbe.

Ker v večini naših mest in mestec in trgov ni pooblaščenih inženjerjev, ki bi smeli izdelati po-trebne načrte in statični proračun, da se dobi gradbeno dovoljenje, je gradbeni minister na po-dlagi čl. 1. zakona o ustroju gradbenega ministrstva in njegove zunanje službe odredil:

Take načrte in statične proračune smejo v krajih, kjer ni pooblaščenih inženjerjev, napraviti in jih kot projektanti podpisati državni in bano-vinski inženjerji in arhitekti na tehničnih oddelkih in okrajnih načelnstvih po odobritvi okrajnega na-čelnika. Okrajni načelnik sme to pravico prenesti tudi na šefa tehničnega oddelka in na posamezne inženjerje in arhitekta po odobritvi občinskega sodišča, toda za tako odobrenje je treba prositi za vsak primer posebej. Ta dovoljenja se bodo dajala dotlej, dokler v dotičnem kraju ne bo po-oblaščenih inženjerjev. Razen tega ne morejo biti osebe, ki so tako dovoljenje izdale, kadar gre za te načrte, ki so jih dobile v odobritev, člani gradbenih odborov.

Za manjša popravila, za katera se potrebne samo akice, smejo podpisati pooblaščenci mojstri, ki ta dela izvrše.

Magister, doce te ipsum!

Ljubljana, 15. okt.

Gospod Anton Lajovic je znan po tem, da rad filozofira, najraje v predalih »Jutra«. Ker je zelo načitan in tudi originalno misli, ga radi beremo; časih pa je tudi peklensko dolgočasen, zlasti ker rad daje nauke v tonu kategorične nezmotljivosti. Hoteč na vsak način tezo dokazati, se veliko ne pomislija, če je treba nasprotnikove trditve krivo razumeti ali jih kako pokvečiti; tudi gospod La-jovic danes rad trdi, kar je večeraj zametal, in sploh gleda svet po svoji vsakokratni stimungi, ki se zelo menja — ima pač rad nasprotja, kakor vsi umetniki. V »Jutra« 16. oktobra se zopet bori z nemško kulturo in nemškim jezikom, oziroma bi rad spravil s sveta našo odvisnost od nemške kulturne sfere. Pri tem se obreza v »Slovenca«, češ, da je ta v svojem uvodniku glede slovenske sred-nje šole zagovarjal nemščino, ko je zahteval, da naj bi se naša srednja šola, katero vsak dan reformi-razo, razvijala mutatis mutandis mirno dalje na izkušeni stari podlagi. Potrditev za to jemlje La-jovic iz naše pripombe, da se ob Dravi, kjer se stekata nemška in slovanska kultura, ne da po-učevati na isti način kakor na primer na grški meji, kjer se dotikata slovanska in bizantinska kultura. Če je bilo to povod dolgemu Lajovičemu članku o potrebi osvoboditve slovenskega naroda od nemške kulture, potem bi si bil Lajovic svoj veliki trud lahko prihranil. »Slovenec« anonimni člankar s staro izkušeno podlago ni mislil na ger-mansko kulturo kot tako ali na nemškega duha vzgoje, marveč na stare izkušene pedagoške in didaktične podlage, na katerih je slonela naša sred-nja šola in ki so prav tako germanske kakor ro-

manske, evropske z eno besedo in ki pohajajo že od Komenskega, ki je bil, kakor znano, Čeh. Opom-ba, da se ob Dravi ne more poučevati tako kakor ob grški meji, pa ni pomenila, da se mora ob Dravi poučevati čimbolj v odvisnosti od nemške kulture, prav tako ne, kakor nismo hoteli reči, da se naj ob grški meji poučujemo nujno in pretežno na podlagi bizantske kulture (to bi moral samo bedak zahtevati) — marveč smo podčrtali le dejstvo, da so med Zapadom in Iztokom kulturne difference, polaritete.

Prav v korist splošne človečanske kulture, ki se v takih dife-renciacijah z življenjsko nujno razvija. To je podlaga naši tezi, ne pa neka »socialno-fizična teorija«, ki nam jo g. Lajovic podtika in za katero nam je mar toliko, ko za lanske sneg. O problemu nemštva kot takega pa v našem članku sploh ni bilo govora niti izrecno niti neizrecno. Če pa g. Lajovic želi, da izpregovorimo tudi o tem, pa naj nam bo do-voljeno vprašati ga, čemu spušča tozadevno svoje puščice v »Slovenca«, ki se že 60 let bori za emancipacijo slovenskega naroda od škodljivih tujih vplivov, ne vidi pa oaih krogov, kojih glasilo je »Jutros«, tako na primer »Zveze kulturnih dru-štva«, ki predvaja toliko število nemških filmov, s katerimi širi nemško kulturo — tako na primer pred enim tednom film o Goetheju, ki je ves en sam slavospev nemštvu, nemški kulturi in nem-skemu narodu! (da ne govorimo o drugih takih pojavih). Najbolj pa je pri vsem tem tragikomično to, da se ta nemška kulturna propaganda vrši v »Filharmoniji«, kjer nosi šaržo — gospod filozof Anton Lajovic!...

Najvažnejša pogajanja po vojni V igri je bodočnost Evrope

Zeneva, 17. oktobra. V okolici Zveze naro-dov so silno zadovoljni, da je Herriot uspelo pregovoriti MacDonalda, da opusti svojo prvotno namero, da bi se »mala razorožitvena konferenca« vršila v Londonu, in da se je ko-čno vendar odločil za Zenevo. Herriot je bil vselej nasprotnik takšne konference izven okri-lja Zveze narodov in je končno dosegel vsaj to, da se bo konferenca štirih vršila v Zenevi, če naj se na željo Angležev že vrši. Herriot računa, da se bo v Zenevi lažje uveljavil tudi vpliv malih držav, ki jih je MacDonald izklju-čil od posvetovanja, med tem ko bi v Londonu ne mogle govoriti niti za kulisami.

Globok vtis je napravil zaključek razmo-trivanja uglednega francoskega publicista Vla-dimirja D'Ormessona o odnošajih med Fran-cijo in Nemčijo, ki ga je priobčil v pariškem »Tempsu«. D'Ormesson se nahaja v Zenevi že več časa in je imel med tem razgovore z vo-dilnimi nemškimi politikami. Svoja izvajanja za-ključuje s temi-le resnimi besedami:

»Obračam se na francosko javno mnenje in ga prosim, naj bo pozorno na res izredno resen položaj, v katerem se nahajamo pred po-gajanj. Nikdar se ne bomo dovolj trdno pre-

pričali, da odvisi od razvoja teh pogajanj dobra ali usodna mednarodna politika. Bodočnost miru in bodočnost socialnega reda v Evropi sta v igri. V Zenevi sem dobil jasen vtis, da so pogajanja, ki se sedaj vršijo, najvažnejša izmed vseh, ki so se kdaj vršila po vojni. Za vse to, kar je šlo doslej na mednarodnem področju, je bilo le postranskega pomena v primeri s tem, za kar gre danes.«

Člankar poziva francosko javnost, naj ohrani kljub temu svoje živce na mestu. Francija je zdrava država, solidna in se svojega dela za-veda. Njej se ni treba bati v tem trenutku za bodočnost.

Denar ne bo žigosan

Belgrad, 17. oktobra. Agencija Avala poroča: Glede na vesti, ki se širijo v inozemstvu, da se bo naš denar žigosal in da bo pri tej priliki odtrgano 20% njegove vrednosti, smo z merodajnega mesta pooblaščen, proglasiti te vesti za lažnjive in raz-širjenje z izključnim namenom, da se poruši vred-nost našega dinarja.

Centrum proti Papenu

Berlin, 17. oktobra. Vodja katoliškega centra ma prelat dr. Kaas je nocoj govoril v Münsterju na Westfalskem in otvoril volilno borbo katoliškega centra ma. V svojem govoru je dr. Kaas ostro napa-del kancelarja Papena in obsodil njegovo notranjo in zunanjo politiko. Posledica te politike je sedanja izolacija Nemčije. Pape je postal stranka s slabim gospodarskim in socialnim programom. Nato je dr. Kaas obsodil razpust nemškega parlamenta, ki je kazal obrise pozitivne večine o ustavnih načrtih sedanjega kancelarja, o katerih je vodja centra ma izjavil, da jih ljudstvo ne bo sprejelo. Narod bo hotel imeti svoje pravice, in ne bo zapustil svoje republikaške ustave. Govornik je nato obžaloval, da je sedanja vlada izpodkopala državno avtoriteto in je končal z izjavo, da se bo njegova stranka bo-rila proti Papenovemu kabinetu in njegovemu delu do skrajnosti.

ZN zaključuje

Zeneva, 17. oktobra. tg. Občni zbor Zveze narodov je bil danes zaključen z govorom pred-sednika Politisa. Politis je izjavil: Dasi je bilo 13. zasedanje Zveze narodov najkrajše in na videz malo zanimivo, je Zveza narodov vendar-le storila koristno delo. Po njegovem mnenju so za razorožitve potrebna tri glavna načela:

1. sistem kvantitativne in kvalitativne re-dukcije, kakor se predlaga v Hooverjevem na-črtu; 2. mirovna organizacija, ki naj praktično izvede dogovorjeno zmanjšanje ohorožitve in da državam splošna jamstva, katerim se sicer prostovoljno odrečejo z zmanjšanjem ohoro-žitve; 3. kot tretje in neobhodno potrebno na-čelo je označil juridično enakopravnost, na ka-teri mora temeljiti nov vojaški statut vseh držav brez izjeme.

Akademiki demonstrirajo

Dunaj, 17. oktobra. tg. Po večerajšnjih krvavih spopadih so nastali danes na tehniški visoki šoli nemiri med študenti. Narodno-socialistični sluša-telji so pregnali judovske in socialno-demokratske študente, od katerih je bilo 11 hudo ranjenih. Tudi na vseučilišču je prišlo do manjših nemirov. Aka-demske oblasti so zapre vseučilišče in tehniko. Kot posledico večerajšnjih uličnih bojov je priča-kovati strogih odredb vlade posebno glede nošenja orožja. Narodni socialisti zahtevajo, da se razpusti Schutzbund in preiščejo vsi socialni demokratski delavski domovi. Od 72 aretirancev spada največji del k socialnim demokratom in jih je že več pri-znalo, da so večeraj streljali.

Gleich odlikovan

Odlikovan je bil ravnatelj cirkusa Gleich g. Julij Gleich z redom sv. Save V. razreda.

London, 17. oktobra. ž. »Daily Telegraph« objavlja senzacionalno vest, da bosta Francija in Španija ob koncu leta podpisali v Madridu zavezniško pogodbo, s katero bo regulirano za-stopanje skupnih interesov v Maroku.

VELECIRKUS GLEICH

Ljubljana, na let-nem telovadišču ljubljanskega Sokola v Tivoliju

Dnevno
dve predstavi

popoldne ob treh
in zvečer ob osmih

Popoldne isti program kakor zvečer. Otroci, brezposelni, upokojenci imajo popoldne polovične cene. Sami sedeži. Živali se lahko ogledajo od 9 do 18. Blagajne cirkusa so odprte od 9 dopoldne dalje. Predprodaja ystopnic v Zvezni knjigarni, d. z o. z. v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 7. Brezplačni koncerti pred cirkusom od 11 do 12 (ob ne-deljah od 10 do 12), od 14 do 15 in od 19 do 20.

Samo še pet in pol dni vključ-no do sobote dne 22. oktobra

Slov. Bistrica spominu A. M. Slomška

Slov. Bistrica 16. okt.

Cerkev in šola sta se na pobudo vnetega našega duhovnega očeta in mestnega župnika Ivana Šolince združili, da se na čim lepši in veličastnejši način proslavi 70 letnica smrti velikega našega duhovna in služabnika božjega A. M. Slomška. Svečana proslava je bila zamišljena v obliki akademije, pri kateri so sodelovale vse tukajšnje šole; pa tudi vsa tukajšnja kulturna društva so se razen nekaterih izjem potrudila, da se Slovenska Bistrica na manjšačen način oddolži spominu velikega našega škofa. Akademija se je pričela danes ob treh popoldne v lepo okrašeni dvorani Okrajne hranilnice. Občinstva se je nabralo zelo veliko tako, da je bila dvorana polna. Med odličniki smo opazili predsednika tuk. sod. Š. Vodnika, bivšega mestnega župana dr. B. Schaubacha, sedanjega župana dr. Jagodiča, sodnika dr. Dobrovskega, zdravnika Zemljica, banskega svetnika V. Gornjaka, gg. Mandioviča in Živkoviča kot predstavnika vojaške oblasti ter bivšo šolsko upraviteljo Otilijo Feiglovo. Uvodoma je slovenjebistriški orkester pod vodstvom učitelja Živka odlično odsviral, nakar je spregovoril prisrčne besede mestni župnik Iv. Šolinc, ki je izrekel toplo zahvalo vsem za lepo udeležbo in iskren pozdrav, imenoma slavnostnemu govorniku uredniku dr. F. Vatovcu iz Maribora. Hitro, nemoteno so si sledile potem posamezne točke sporeda. Ljubka je bila deklamacija dveh

šolarjev od deske osnovne šole, prisrčno so zapeli učenci od iste šole pod vodstvom šolskega upravitelja Tajnika mični pesmici »Leži, leži ravno polje« in »Veseli hribeček«, učinkovito je bil podan »Odlok iz »jugoslovanskih biserov«, zopet je zasviral orkester. Potem so zarajale deklacije od deklasi šole, se lepo kot »Predice« uživele, potem zopet ljubka deklamacija Slomškove »Bog za vse skrbi«. Najlepši vtis je pač zapustila »Sirota Jerica«, ki je mnogim privabila solze v oči. Od meščanske šole so zapeli Slomškovi »Glejte že solnce zahaja« in »Prejubo veselje«; tudi moški zbor je nastopil pod vodstvom vrlega slovenjebistriškega organista Ulage ter odpel znani in priljubljeni »En hribeček« ter »Slovenec Slovenca vabi«. Izredno okusno in prisrčno je učinkovala ob zaključku živa slika s Slomškovim sonetom. Slavnostni govor je imel sredi sporeda urednik dr. Franc Vatovec iz Maribora, ki je v svojih preglednih izjavah prikazal vso veličino Slomškove osebnosti. Vsem nastopajočim se je navzoče mnogoštevilno občinstvo oddolžilo z živahnim priznanjem. Ko je orkester odsviral ob končanem pestrem in skrbno izbranim sporedu korračnic, se je občinstvo razhajalo z zadovoljstvom in notranjim zadoščenjem, da je tudi Slovenska Bistrica tako lepo proslavila 70 letnico smrti enega največjih sinov našega naroda. Prirediteljem in organizatorjem proslave čast in priznanje!

Drž. svet priznal nižjim poštanim uslužbencem samostojno društvo

Petnajst mesecev so se nižji poštani uslužbenci borili za svojo samostojno organizacijo pod vodstvom neugnanega borca g. Josipa Penka, predsednika Osrednjega društva nižjih poštanih usluž-

stojati samo po eno društvo iste stroke in iste uslužbenske vrste za vso državo. Ta društva ne smejo imeti pokrajinskega, verskega ali plemenskega obeležja.

Iz osporjenega odloka pa se vidi, da so bila po odstavku 1. § 76. omenjenega zakona potrjena pravila organizacije p. t. t. uslužbencev s sedežem v Beogradu in da zato glede na odstavek 7. § 76. ne more obstojati še kako drugo samostojno društvo. Tako stališče ministrstvo se ne more upoštevati, kajti če izhajamo odloč. da sme po odst. 7. § 76. obstojati samo po eno društvo iste stroke in iste uslužbenske vrste, tedaj ni obstojala nobena ovira za odobritev tudi društva nižjih državnih uslužbencev poštne stroke, ker bi bilo tako društvo samo društvo ene uslužbenske vrste — zvaniki-kov in služiteljev — odnosno samo nižjih uslužbencev, ki pa bi bilo za vso državo.

Iz razloga, ker bi obstoj označenega društva nižjih drž. uslužbencev poštne stroke ne bil v nasprotju s citiranim odstavkom 7. § 76. u. z., naj se osporjeni odlok, s katerim je bila zahteva omenjenega društva po nadaljnjem obstoju zavrnjena, razveljavi kot protizakonit.

Zato ter na osnovi čl. 17. in 34. zakona o drž. svetu in upravnih sodiščih drž. svet

razsoda,

da se odlok ministra za promet (p. t. t.) od 31. julija 1931, št. 58511 razveljavi.

(L. S.)

Državni svet Kraljevine Jugoslavije.

Drago Todorović L. r.

Predsednik III. oddelka Državnega sveta:

V. d. zapisnikarja:

Dr. Sagadin L. r.

NOVI ODLOK MINISTRA ZA PROMET.

Kraljevina Jugoslavija — Ministrstvo za promet.
P. T. št. 81558-32.

S svojim odlokom P. T. št. 58511 od 31. julija 1931 nisem potrdil nadaljnjega obstoja Društva nižjih p. t. t. uslužbencev v Ljubljani iz razloga, ker sem že prej potrdil pravila Udruženja p. t. t. uslužbencev kraljevine Jugoslavije, ki obsegajo tudi nižje državne uslužbenke p. t. t. stroke.

Toda na težbo označenega društva je Državni svet z razsodo št. 39854 od 26. avgusta 1932 razveljavil ta odlok zato, ker se smejo po odst. 7. § 76. zakona o uradnih ustanovah in obstojati profesionalna društva, in sicer ne samo po eno društvo iste stroke za vso državo, temveč po eno iste stroke in iste uslužbenske vrste (uradniške, zvanikiške ali služiteljske), toda zopet samo po eno za vso državo.

Izvršujoč to razsodo Drž. sveta ter na osnovi čl. 3. in 12. zakona o ureditvi vrhovne državne uprave in § 76. zakona o uradnikih

odločam,

da se razveljavi moj odlok P. T. št. 58511 od dne 31. julija 1931 in da naj se Društvo nižjih p. t. t. uslužbencev v Ljubljani v skladu s predno razsodo Državnega sveta v roku 3 mesecev od dneva obvestitve o tem odloku prilagodi določili odst. 7. § 76. zakona o uradnikih, t. j., da se formira kot Društvo nižjih državnih uslužbencev p. t. t. stroke za vso državo, katero društvo sme v skladu z odst. 8. § 76. istega zakona imeti tudi banovinske sekcije kot podružnice društva za vso državo.

Belgrad, dne 3. oktobra 1932.

Minister za promet: Laz. Radičević L. r.

sledile in zaprle. V ljubljanske preiskovalne zapore so spravili 12 oseb, po večini imovitejših kmetov. Najprej je skušal ponarejati 100-dinarske bankovce mlinar Andrej Gruden v Spod. Brniku pri Cerkljah na Gorenjskem, toda bil je zelo okoren in neroden, ker ni umel manipulirati z raznimi kemikalijami in barvami. Nato se je Gruden seznanil s posestnikom Ivanom Selanom, 30 letnim samoukom, ki se je doma na svojem posestvu v Suhadolah pri Kamniku ukvarjal z najrazličnejšimi stvarmi, s fotografijo, risanjem in prebiral je rad razne znanstvene knjige. Selan je privolil in ustanovili so tajno družbo falzifikatorjev odnosno razpečevalcev ponarejenih bankovcev. Selan je bil pripravljen napraviti okoli 1000 po 100- in 300 po 1000-dinarskih falzifikatov.

Ivan Selan je res pravi risarski ženij. Zelo natančno je ponaredil »metuljce« in »jurjce«, toda na slabši papir, kar je edino izdajalo falzifikate od pravih bankovcev. Narisal je falzifikate z največjo preciznostjo in vsakemu je vtisnil celo »vodni tisk«. Ivan Selan se je lotil že l. 1928. ponarejanja 100-dinarskih bankovcev. Ponaredil jih je okoli 20 komadov in jih nekaj razpečal v Udmatu, Mostah, Ljubljani in St. Vidu nad Ljubljano. Zaradi zločinstva ponarejanja bankovcev se je moral pozneje zagovarjati pred takratno ljubljansko poroto. Ker so porotniki zanimali Selanovo krivdo, je bil oproščen in pozneje celo kot risar sprejel v neki državni zavod v Beogradu. Tam pa ni izdržal in se je povrnil na svojo kmetijo v Suhodole. Ivan Selan in 11 pomagačev je sedaj obtoženih zločinstva ponarejanja bankovcev in se bo zavedna kazenska razprava najbrž vršila proti koncu novembra t. l.

† Višji poštni kontrolor Jožef Gruden

Pri poštne ravnateljstvu v Ljubljani imajo že kakih 50 let uradnike, ki niso le izborni strokovnjaki samo v poštah zadevah, ampak tudi — česar morda človek ne bi pričakoval — izvršni poznavalci slovenskega jezika. To so dokazali med drugim po vojni, ko je mahoma vse uradovanje postalo slovensko in je bilo treba nbroj stvari posloveniti. Tak večak v slovenščini je bil tudi rajni Jožef Gruden. Rodil se je 14. marca 1864 v Novi vasi (na Blokah) pri Rakeku v preprosti kmetijski hiši. Bloke so izmed najvišjih naših vasi. Govori se tam lep, čist jezik, saj greš samo po Lužarjevem klanecu, pa si v Laščah, naših Atenah, ali greš po klanecu Boncarju, pa si v Sodražici in Ribnici, domovini o. Skrabca. V Ljubljano je prišel deček že v 3. razred ljudske šole pod Mateja Močnika. Bil je najljubši učenec staremu Močniku. Potem je dovršil osem gimnazijskih razredov v Ljubljani. Kot sin ubožnih staršev, je okusil v tistih letih vso bedo dijaškega življenja. Ali bil je vedno pravi idealist: pred očmi mu je vedno lebelo, kako bi mogel tudi s peresom kaj koristiti domovini. A ta svoj mladostni vzor je lepo ustvaril, uresničil. Izven službe je neprestano delal. Posebno mu je bil pri srcu »Vrtec«. Od leta 1904 dalje ga vidimo prav v vseh letnikih, kot marljivega sodelavca. Prevajal je največ iz češčine. Njegov ljubljeneč je bil Valclav Kosmak, »Milaček« Moravana. Potem pa še František Pravda. Grudnovi prevodi so vsi do skrajnosti izklesani, izbrušeni. Vse po Skrabcu in Brezniku. Naša mladina jih je z veseljem čitala. Nekaj jih je prešlo tudi v šolske čitanke. Tudi v »Angelčuk« jih je izšlo nekaj. Bil je pa tudi sodelavnik »Slovenca« z izvršnimi dopisi. Rad je kaj poročal s svojih potovanj po domovini, katero je tako presrčno ljubil. — Naj nam ostane lep vzor, kako treba spoštovati slovenski jezik! Naj zdaj uživa božji mir! Rodbini naše iskreno sožalje!

Nevarno zastrupljenje z gobami

Kočevje, 16. oktobra.

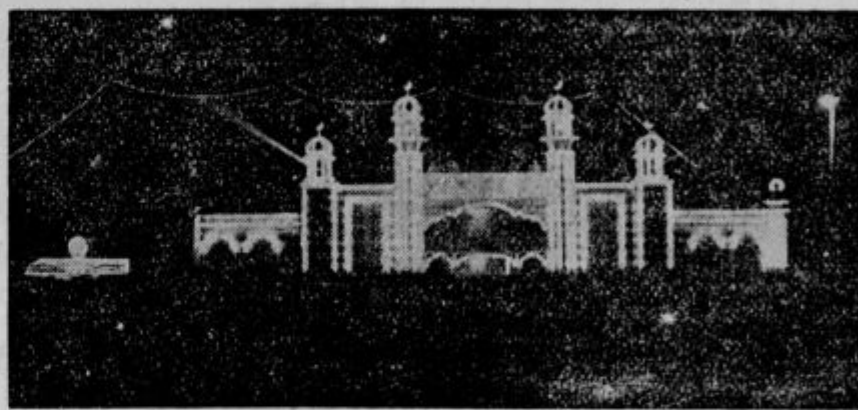
Že večkrat so pisali naši časopisi o zastrupljenjih z gobami in opozarjali ljudi, naj bodo pri nabiranju gob zelo previdni, toda zdi se, da pišejo še vse premalo. Ljubitelji gob se zanašajo na svojo večnost pri nabiranju užitenih gob, pa so kljub temu večkrat zelo neprevidni ali vsaj premalo previdni. V soboto zvečer je tudi Kočevje doživelo primer nevarnega zastrupljenja z gobami, ki bi kmalu zahteval dvojce človeških žrtve. Nadučitelj v. p. g. H. Lakner je isti dan nabiral nekaj gob v bližnjem gozdu in si jih pripravil zvečer za večerjo. Ponudil jih je tudi hčerki Fridi, medtem ko sta mati in druga hčerka gobe odklonili. Ko sta zavžila obe in hči že precejšnjo količino gob, je nadučitelj nenadoma začutil v želodcu strašne krče in skoraj istočasno tudi hčerka. Izpila sta takoj nato skodelico mleka, toda vse zaman. Po par minutah sta padla obe in hči v nezavest in se zvi-

Cirkus Gleich v Ljubljani

Ljubljana, 17. oktobra.

Cirkus Gleich je napolnil danes vse ljubljanske ulice. Vsepopoldne so ljudje govorili samo o njem. Od kolodvora sem pa so traktorji neprestano prevažali pisane cirkuske vozove. Ljudi se je nabralo po ulicah, v Tivoliju, okrog kolodvora, da so morali vzdrževati red stražniki. Menda zlepa kakšna stvar tako močno ne dvigne ljudi, kakor takle cirkus. Hrupna reklama zadnjih dni, po ulicah se podedi avtomobili, ki so v ogromnih zlatih črkah dan za dnem vsiljevali blesteče ime Gleich — potem pač ni čudno, če razpoloženje množice en sam takle cirkus potegne namah za seboj.

Priznati je treba, da je organizacija cirkusa nekaj popolnega, skoraj neverjetnega. Snoči ob osmih je cirkus že v Zagrebu dal redno predstavo,

Razsvetljen glavni vhod v Cirkus Gleich

ki je končala pred polnočjo. Zjutraj ob treh je že potegnil proti Ljubljani prvi vlak, skupaj 44 železniških voz. Ta del cirkusa je prišel v Ljubljano ob 9 dopoldne. Drugi del vlaka s 33 vagoni je zapustil Zagreb ob 4 zjutraj ter se je ustavil na ljubljanskem kolodvoru dopoldne ob pol 11. Skupaj potuje tedaj cirkus Gleich na 77 železniških vozeh. Razkladanje cirkusa je šlo na kolodvoru naglo od rok. Prav tako naglo so tudi postavili velikanški šotor pod Tivolijem.

Prvi cirkuski vozovi so prišli v Ljubljano že pred par dnevi. Pripeljali so šotore za cirkuske živali ter druge manjše stvari. Tudi voz za blagajno ter vsi deli ogromnega vhodnega portala cirkusa so prišli v Ljubljano že pred dnevi. Vseh teh stvari ima cirkus v dvojnih garniturah, da gre ostala organizacija cirkusa hitreje od rok. Danes se je naprej v Reko odpeljal že prvih 5 cirkuskih voz s traktorjem, tja so odšli tudi večina živali vsi reklamni ter propagandni avtomobili cirkusa.

Na rampi glavnega kolodvora je bilo zaradi prihoda cirkusa ves dan vse živo. Stražniki so komaj odganjali ljudi proč. Voz za vozom so potegovali trije sloni iz vagonov na rampo. Na prostor v Tivoliju, kjer cirkus stoji, je odvažalo polne vozove 5 traktorjev, na cirkuskem prostoru pa sta razmeščala vozove kar dva težka kolosa, tankom podobna traktorja.

>Dvoje značilnih lastnosti ima prostor, na katerem smo postavili cirkus« nam je izjavil g. Ho-ope, vodja tiskovne službe cirkusa Gleicha — tako velik cirkus, kakor je Gleich, ima seveda tudi lasten lep vagon s tiskovnim uradom. >Prostor je prvič premajhen, kar je slabo. Drugič pa je prostor lepo raven, kar nam je olajšalo delo.« In res

jala v strahovitih krčih. Prestrašena mati je takoj poslala po oba kočevska zdravnika dr. Rötta in dr. Kraulanda, ki ta se z vso silo trudila, da bi izpraznila zastrupljenega želodca. Posrečilo se je to pri hčerki, medtem ko pri g. nadučitelju radi ustnih krčev ni bilo več mogoče. Šele po enjčeljah se je posrečilo zdravnikom, da je začel tudi oče bljuvati. Ker bi pomenil prevoz v ljubljansko bolnišnico za oba smrtno nevarnost, sta zdravnika prevzela težko nalogo, da zdravita zastrupljenega očeta in hčerko. Hči je prišla po nekaj urah že do zavesti, medtem ko se je oče prebudil iz nezavesti šele v nedeljo zjutraj. Tako sta bila oba rešena smrti. Sreča v nesreči je bila, da se je sinček g. nadučitelja, ki tudi ljubi gobe, mudil v času nesreče na izletu.

Predrzen vlom

Kočevje, 17. oktobra.

Danes zjutraj je vaščane iz Stare cerkve pri Kočevju razburila novica o predrzenem vladu, ki so ga neznani zlikovci izvršili v gostilno vdove g. Leni Tchinke in sicer ponoči od nedelje na ponedeljek. Ta vest je razburila prebivalstvo toliko bolj, ker stoji gostilna tik ob cesti in sredi drugih hiš. Vlomilci so vdrli popolnoma neopazeno skozi okno v klet, kjer je imela gostilničarka shrambo živil in pijače. Zlikovci so odnesli gostilničarki znatno količino žganja, vina, ves kruh, vso zalogo tobaka in kranjskih klobas. Gospa Tchinke stanuje s svojo hčerko ravno nad kletjo, vendar niti ena niti druga ni čula ničesar, dasi sta spali pri odprtem oknu. Gostilničarka, ki je vdova, trpi veliko škodo. Vlom je bil javljen orožniški postaji v Kočevju in orožništvo je takoj uvedlo preiskavo. Ljudje so v upravičeni bojazni, da se sedaj vlomilci, ki so pretekli mesec tako »uspešno« kradli in ropali po ribniški dolini, premaknili na Kočevsko in da bodo sedaj svojo zločinsko obrt nadaljevali.

Josip Penka, predsednik Osrednjega društva nižjih poštanih uslužbencev

bencev. Pritožili so se na državni svet, ki je njihovi pritožbi ugodil. Ob tej priliki piše »Poštare«, strokovni list poštanih namestencev, sledeče:

Petnajstmesečna bratomorna, čisto nelepa borba, je odločena. Od vzhoda je zasvetila luč in obila z zlatimi prameni palmo zmage. Vendar ne gre za zmago kot tako, gre predvsem za intenzivno nadaljevanje plodonosnega društvenega dela v korist vseh p. t. t. uslužbencev po vsej državi.

Razsoda državnega sveta in tozadevni odlok ministrstva, ki jo je Osrednje društvo nižjih p. t. t. uslužbencev prejelo te dni, se glasi tako-le:

Državni svet Kraljevine Jugoslavije. Št. 39854-32, 26. avgusta 1932, Beograd.

V imenu njegovega Veličanstva Aleksandra I. kralja Jugoslavije
je Državni svet

v svojem III. oddelku, sestavljenem iz svetnikov: Sagadin, dr. Stefana kot predsednika, Sardeliča dr. Rudolfa, Perkovića Antea, Nikolića Vojislava, Pečića dr. Teodorja kot članov in v. d. zapisnikarja Todorovića Dragoljuba, vzel v razpravo tožbo »Društva nižjih drž. uslužbencev poštne stroke« v Ljubljani, vloženo proti odloku ministra za promet (p. t. t.) od 31. julija 1931 leta, št. 58511, s katerim jim je bila odbita zahteva, da bi poleg organizacije p. t. t. uslužbencev ustanovili svoje samostojno društvo. Ker je proučil tožbo, osporjeni odlok in ostale spise, ki se nanašajo na to zadevo, kakor tudi ministrov odgovor na tožbo, poslan z dopisom od 28. oktobra 1931, št. 94325-31, je Drž. svet dognal, da je osporjeni odlok protizakonit iz naslednjih razlogov:

Po odst. 7. § 76. zakona o uradnikih sme ob-

Vlom v podružno cerkev v Verneku

Hotič, 17. okt.

Preteklo noč je opazil cerkvenik pri podružni cerkvi v Verneku, župnije Hotič, da je vlomil v siromajno cerkev neznanec. Razkopel je stranska vrata in s krampom izvil ključavnico. Nato je vdrl v lesen tabernakelj, pri katerem je prav tako pomolil ključavnico in ključek zavrgel neznanu kam. Potem se je podal na kor, kjer je v omari spravljena mašna obleka in dva kelija. Tu je neusmiljeno premetel perilo in razvelkel predale po koru. Pustil pa je svete posode pri miru. Niti uboge pušice, ki je vsebovala kakih 20 Din, ni pobral. Polastil se je dveh boljših žepnih robcov, v kateri je bil povit kelih in patena. — Morda je vlomilec identičen z onim v Litiji in Sori.

Razprava proti Ivanu Selanu

Ljubljana, dne 17. oktobra.

Poleti začetkom julija so vzbujala povsod v Sloveniji splošno senzacijo poročila o odkritju dobro organizirane družbe ponarejevalcev bankovcev, ki so skušali v promet spraviti v Ljubljani, zlasti pa še v lititskem okraju ponarejene 100- in 1000-dinarske bankovce, a so jih oblaeti kmalu iz-

dobri, ti nam delajo veselje, izvršni so kot delavci, izvršni, kadar nastopajo v areni, pač pa so tudi izvršni jedci. Ampak tale divjak! — pokaže na velikega afrikanskega slona, z dolgimi okli, — »ta nam dela preglavice. Nerad dela, škoda nam je tudi že dosti napravil. Peti je tudi afrikanec, pa še kar lepo uboga, ker še ni dorasel.« Tu so dalje bivoli, angorske koze in španske merino ovce. Najbolj inteligentne živali poleg azijskih slonov pa so gotovo tjunli. »Tjunli so izvršni akrobati. Z žogami in drugim orodjem neverjetno spretno balancirajo!« jih pohvali čuvaj. Tu je tudi ponos cirkusa — prilikavi nilski konji iz osrja Konga, torej ne iz Nila, čeprav imajo tako ime. Komaj pred 20 leti je znanost odkrila te prilikave nilske konje, oddaljene sorodnike onim, ki res živijo v Nilu, ki pa niso tako redkost. V zaprtih vagonih pa ves čas nekaj mogočno renči in tull. »Levi so, drevi jih boste videli!« nam povedo. 52 jih imamo. V tem vagonu pa so severni beli medvedje.

Ogledujemo si še vzorne vagonce, najlepši je gotovo lastnikov, ki je podoben pravemu potujočemu salonu. Pročelje cirkusa je res imponantno in je krasno razsvetljeno. Cirkus ima namreč kar dve lastni električni centrali. Se drugih zanimivosti je polno, na cirkuskem prostoru srečujemo artiste, ki se že vadijo, ter ljudi vseh mogočih narodnosti. Nasproti nam pride lep zamorec, ki je pravi tip svojega plemena. Spremljevalec nam pesnepe: »Ta se je poročil z neko Mariborčanko!« Tod hodijo pritiklavci, Mulatke, Marokanci, sploh so zastopane razne eksotične narodnosti.

Zanimivosti vsebuje cirkus Gleich res vse polno in reklama nikakor ni pretirana.

Ljubljana

Srebrni jubilej Šentpeterskega prosvetnega društva

Ljubljana, 16. oktobra.

Skromno, a zato tembolj pristržno je proslavilo Šentpetersko prosvetno društvo te dni 25 letnico svojega tihega, plodnega dela. Takšni jubileji nimajo samo značaja golega formalnosti; vse globlje sega njihov pomen: so nova trdna vez med njegovimi člani, so nov kačipot za še slojnejše in intenzivnejše delo v bodočnosti. V teh težkih, razdrapanih časih sirovega materializma je stremenje takihle prosvetnih društev posebnega spoštovanja vredno. Šentpetersko prosvetno društvo ima za seboj toliko vidnih sledov resnega dela in truda, da ga je treba uvrstiti med najzaslužnejša naša prosvetna društva. Naj mu bo srebrni jubilej nova pobuda za bodočnost!

Kot uvod v proslavo jubileja je društvo priredilo v soboto zvečer v Rokodelskem domu javno popularno ljudsko igro »Bratje«. Člani in prijatelji društva so se povabili odzvali v šestem številu; dvorana je bila nabita polna. Igralci so pod spretno režijo F. Poženaja odigrali svoje ne lahke vloge v zadovoljstvo vseh in želi zasluženo priznanje. Tudi društveni orkester je v polni meri storil svojo dolžnost.

V nedeljo dopoldne ob 9 se je vršila v cerkvi sv. Petra sv. maša za vse članke društva, pri kateri je imel globoko občuten cerkveni govor stolni vikar Košiček.

Slavnostni občni zbor.

Po maši pa se je vršil v društveni dvorani na Sv. Petra čisti slavnostni občni zbor, katerega se je poleg članov in članice ter prijateljev društva udeležilo tudi več častnih gostov.

Občni zbor je otvoril večkratni predsednik društva Janko Gajšek, ki je pristržno pozdravil vse prisotne in nato med drugim izjavil:

»Mi, ki smo stali ob rojstvu in izbelki društva, vemo, koliko težav je bilo treba premagati, da je to neobogljeno delo razlo in se razvilo v korenjaka, ko je društvo prišlo do razmah in ugleda in ko je dajalo pobudo in zgled vsem bratskim društvom.

Dovolite, da imenujem med drugimi nekatera imena, ki so si za društvo pridobili posebnih zaslug. Proti koncu vojne nas je zapustil naš veliki Jan. Ev. Kreck, katerega šteje društvo med svoje najboljše predavatelje. V sredi svojega dela je bil odločen dolgotrajni društveni predsednik dr. L. Pogačnik... Predaleč bi želel, če bi hotel našel vsa imena, ki so v društvu požrtvovalno delovali in ki jih je Bog poklical k sebi. Slava njihovega spominu!

Sledilo je čitanje društvene kronike, iz katere posemamo nekaj glavnih mest.

Društvo je bilo ustanovljeno leta 1907, pod imenom »Izobraževalno društvo za vodmatiki okraj«. Občni zbor se je vršil v gostilni pri Flegarju. Prvi društveni predsednik je bil Andrej Jevnikar. Leta 1909 je takratni odbor s predsednikom Gajškom izposloval društvu prostor v Podbojci hiš na Sv. Petra cesti, kjer se je šele začelo pravo društveno delovanje. Na obnem zboru istega leta so se pravila spremenila v toliko, da se je delokrog društva določil za šentpetersko župnijo. Ustanovljen je bil tudi pevski zbor pod vodstvom Antona Lavriča.

Društvo beleži v svoji kroniki dolgo vrsto najuglednejših predavateljev, ki so mu dajali idejne smerice in impulze. Tako predsem dr. Kreck, potem: konzervatorja Steleta, prof. Remca, prof. Dermastija, kaplana Zorka, prof. Mazoveca, dr. Grivca, dr. Demšarja, časnikarje Moškera, Terseglava in Krenčarja, prof. Šarabona, dr. Mala, msg. Steške, prof. Mlakarja, kaplana Kogovška in druge.

V teku svojega obstoja je društvo večkrat menjalo svoje predsednike. Tako so bili njegovi predsedniki: že omenjena Jevnikar in Gajšek, dr. Lovro Pogačnik, Pirc, Golob, Tomažič, Mašič, dr. Dermastija. Na obnem zboru leta 1929. je bil ponovno izvoljen za predsednika Janko Gajšek, ki vodi društvo kot predsednik še danes.

Svoj program je društvo marljivo izvajalo; priredilo je vse polno dramatičnih predstav, izletov, predavanj, družabnih in diskusijskih večerov. Leta 1911. se je društvo preselilo v sedanjo hišo.

Na zadnjem obnem zboru 18. aprila t. l. je bil izvoljen sedanji odbor: predsednik Gajšek, pod-

predsednik Lipoglavšek, blagajnik Sušteršič, knjižničar Oražem, kaplan; odborniki: Trtnik, Dobovšek, Jeglič, Marija Pregljeva; revizorji Tomazič, Krzan, Slana; razsodišče: Golob, Jeglič in Ana Krzanova. Kooptirana sta bila za fantovski odsek J. Gajeta, za dekliški odsek pa Mici Srebotova. Članov ima društvo 238.

Veliko vzgojno delo je društvo vršilo s svojo knjižnico, ki ima zdaj 1251 knjig.

Po predčitju kronike je sledilo imenovanje častnih članov, ki so si priborili za društvo posebnih zaslug. Imenovani so bili: K. Polak, tovarnar, kot ustanovnik in podpornik društva, prof. Dermastija kot soustanovitelj in večkratni odbornik, F. Slana, poslovodja Jugosl. knjigarnice, kot dolgoletni tajnik in delavni član, Mozeč kot podpornik društva, Marija Cerar kot požrtvovalna sodelnica in Cilka Kreck kot aglinja in delovna članica društva. Na koncu je bil stavljen predlog, naj odbor odobri in odpošlje sledečo čestitko

uredništvu »Slovenec«:

Ob priliki 25 letnice Šentpeterskega prosvetnega društva v Ljubljani se spominjamo 60 letnega jubileja, ki ga istočasno praznuje »Slovenec« in ključno vernemu glasniku slovenske katoliške prosevice: na mnoga leta!

Predlog je bil soglasno in navdušeno sprejet.

Ob 8 zvečer je imelo društvo v Rokodelskem domu družabni večer z deklamacijami, godbo, samospeli itd., ki je uspel nad vse pričakovanje. Proslava srebrnega jubileja je bila s tem v najlepši harmoniji končana.

NAGROBNE SVETILJKE

JULIJ KLEIN — Wolfova ulica 4.

Kaj bo danes?

Drama in opera zaprti.

Kino Kodeljevo: Ob 8 dvojni spored: »Siegfried Arno na ženitovanjskem potovanju« in »Otrok v vojašnici«.

Nočno službo imata lekarni: mr. Trnkoczy del., Mestni trg 4 in mr. Ramor, Miklošičeva c. 20.

⊙ Križanski prior g. Valerijan Učak je koncem septembra odpotoval v generalnemu kapitul na Češkoslovaško. Po končanem kapitul se je ondi podvrnil komplikirani operaciji, ki jo je srečno prestal. Vrniti se bo mogel šele začetkom novembra in bo strankam zopet na razpolago.

⊙ O smučarski gimnastiki. Za večer zvečer napovedano predavanje g. Ernst Rittmann-a ob 19.30 se radi neopričajnih ovir ni moglo vršiti. Zato pa tem bolj opozarjamo vse, ki se zanimajo za zimsko turistiko in smučarstvo, da posetijo obe predavanji, ki jih priredi T. K. »Skalec« danes in jutri, vsakokrat ob 20 v veliki dvorani »Unionac«. Tu nam bo g. Rittmann pokazal toliko lepega in koristnega, da bi bilo res škoda zamuditi to ugodno priliko. Vse udeležence predavanja, ki bi hoteli jutri sodelovati pri praktičnem vežbanju smučarskih gimnastičnih vaj, pa ponovno opozarjamo, da je za to potrebna primerna telovadna ali sportna obleka. To pa naj ne bo nikakoli ovira, da ne bi sodelovali pri tem vežbanju vsi pri predavanju navzoči smučarji.

Slamičeve pečnice, jetrnice, krvavice, res so specialiteta, to priznanja so nešteta!

⊙ Mišni posestniki se vnovič opozarjajo, da je vložiti prijave dohodkov od zgradb po čl. 137 davčnega zakona, najkasneje do 31. oktobra 1932, sicer bodo kaznovani.

⊙ Instrukcije za srednješolce v Salezijskem mladinskem domu so se pričele. Kdor se želi še prigrasiti, naj se javi pri ravnateljstvu doma.

⊙ Iščemo blago sree, ki razume bedo slovenskega akademika in ki bi zato bilo pripravljeno tudi pomagati. V Ljubljani je med drugimi priden in pošten akademik jako potreben obleke, katere si sam s pomočjo svojih domačih vred nikakor ne more napraviti. Lepo torej prosimo, da naj kdo stori to plemenito delo. Za njegovo dobroto se mu že naprej zahvaljujemo. Kdor bi bil pripravljen to storiti, naj se oglasi v našem uredništvu.

⊙ V Ljubljani so umrli od 7. do 13. oktobra: Tacar Uršula, 80 let, delavka, Japljeva 2; Hamann

Moderne zimske plašče

v veliki izbiri in po najnižjih cenah dobite pri

„ELITE“

damska in moška konfekcija

Kulturni obzornik

Miha Maleš:

Razstava „narodnih“ vezenin in „narodne umetnosti“ v Jakopičevem paviljonu

(Lastnik in aranžer g. Popovič.)

Res je, da so tako vezanine, kakor tudi noša za vsak narod karakteristični. Še več: značaj in motiv ornamentike se deli v pokrajine in celo vasi, ker zadobiva svojstvenost v naturi sami; drugo, če je krajina valovita, gorata, ravna, ali pečena, ali kamenita ali pa ilnata. Saj se tudi tip in značaj prebivalstva ravna po tem. Tudi vemo, da se odraža v narodnem ornamentu izraz duše in čustva srca, dotičnega naroda ali ljudstva, v kateri pokrajini je nastal.

V širokem pomenu bi v naši državi delili tri razne tipe narodne ornamentike: slovensko, hrvaško in srbsko. Če pa nadalje analiziramo, jo moramo še deliti na pokrajine: slovonska, dalmatinska, bosanska, kosovo polje, južnosrbska, hercegovinska itd., potem zopet gorenska, dolenska, posavska, zagorska itd.; če pa bi šli do skrajnosti, bi pa dobili celo v vsaki večji vasi nekaj, kar je samo za njo tipično. Zato je razumljivo, da je naš narod čudovito bogat z narodno ornamentiko in tudi je res, da ta »vezana poezija« izumira vsepovsod v novejšem času — kar je pa lahko razumljivo, ker čez ves kontinent poje nova pesem, pesem stroja. Zato je dvojno poučno in potrebno, da se seznanimo vsaj z osnovnimi pojmi narodne ornamentike najvažnejših naših državnih pokrajin. Najbolj tipične vzorce bi res moral poznati vsak, da bi vsaj vedel, kako lepa, kako pestra in bo-

gata je naša narodna ornamentika, ki ni nič manj važna od narodne pesmi. Tudi zato bi jo morali poznati, da bi vedeli pravo smer, začutili v sebi estetski čut naših pradedov — estetski čut, ki ni bil k nam importiran, ki je bil rojen pri nas, ki so mu bile mati pridne roke naše žene, in ki so ga varovale višine naših gor in doline naših pokrajin — pa, da bomo vedeli ločiti, kaj je še našega, to kar se nam sedaj upira, in kaj ni. Kako manjka tega čuta smo imeli priliko videti letos v sprevedu narodnih noš po Ljubljani za časa kongresa narodnih noš. — Skupina deklet se je peljala na biciklih v slovenskih narodnih nošah z avbami na glavi... Kaj si je mislil k temu marsikdo, zlasti pa tujec, ki jih je bilo tiste dni dovolj v Ljubljani. Pa še marsikaj se je takrat videlo!

Sedaj pa »narodna razstava« v Tivoliju! Kako gniljivo vabijo skrajno neokusni plakati, okrašeni s papirnati deli, zastavami, nastavljeni okrog in okrog Jakopičevega paviljona. Ker že poznam še iz prejšnjih let njegovo kramo, resnično nisem imel namena vstopiti. Ali jesensko vreme je muhasto; majhni neenadni plohi, ki me je ujela na široki tivolski cesti, sem se raje izognil v Jakopičev paviljon, kot pa pod Plečnikov steber. Nešto ovakega još nevidjeno! Prav vse drugo, kar označajo plakati in pa — hvala Bogu — bolj redke časopisne reklame. Gledalcu padejo najprej v oči ogabni ženski akti v raznih preračunjenih pozah, delanih po pornografskih fotografijah, potem razne »studije« različnih delov človeškega telesa itd., itd. Pod to »narodno« reč spada tudi miška Miki, ki je tam predstavljena v celi seriji, razne kopije karikaturnih aktov iz časopisov in miljon »umetniških uljenih na platno računskih slik«, ki so »delane« s težko roko samouka po raznih šundrazglednicah. Po stenah tudi vse razni odrezki vezenin — skoro izključno brezpomembno blago. Po večini je vse novejšega datuma, pomešano z madžarsko in pa Wienerwerkstätte-ornamentiko; torej delano vse v trgovske ali spekulativne namene. Med vso vezanino bi se dobilo komaj 2—3 odstotke kvalitativne

A. Žigon

v Ljubljano, Gradišče 4

na dvorišče poleg magazina Teokaroviča

je preselil svojo modno krojačnico iz Rožne doline

Hermina, roj. Fischer, 79 let, vdova trgovca, Mestni trg 8; Lavrenčič Marija, roj. Buda, 80 let, hišnica v hotelu »Union«, Vidovdanska 9; Dolinšek Erna, 26 let, zasebnica, Resljeva 31; Jermol Solastika, roj. Kapfer, 56 let, žena progovnega mojstra Josipa, Korytkova 7; Verbajš Ignac, 78 let, ravnatelj Narodne tiskarne v p., Knaličeva 4; Reške Emilija, 79 let, bivša šivilja, Japljeva 2; Pelan Oton, 78 let, ravnatelj OUZD v p., Jegličeva 10; Lozar Franciška Julijana, poldrugo leto, hči postrežnice, Vodovodna cesta, jama; Melik Anton, 40 let, mizar, zaski mojster, Lžanska 32; Justin Antonija, vdova Trtnik, roj. Rozman, 49 let, žena kočijaža mestnega pogrebnega zavoda, Ambrožev trg 6; Goldstein Ana, roj. Morgenstern, 63 let, žena trgovca, Bee-thovnova 14; Bujas Josip, 58 let, posestnik, Vidovdanska 9; Novak Janez, 58 let, posestnik, Vidovdanska 9. — V ljubljanski bolnišnici so umrli: Pipp Peter, 9 dni, sin trgovskega sodelavca, Vodovodna 48; Žbogar Roza, 44 let, žena trgovskega potnika, Vidovdanska 1; Strempej Janez, 11 let, sin posestnika, Kladje 5, okraj Kranj; Režen Nežka, 9 mesecev, hči delavca, Apihova 13; Jeglič Rado, 62 let, upokojeni poštni tajnik, Hranilnična 11; Jevajak Stefanija, 1 leto, oči delavca, Lžanska 421; Oražem Srečko, 5 mesecev, sin delavca, Dravica ulica 12; Kopic Filip, 24 let, zidar, Srednje Gamelne 9; Stopar Valentin, 1 leto, sin tesarja, Rep-nje 2; Bogataj Matevž, 71 let, vžitar, Račevo 7 pri Zireh; Tkačev Olga, 6 mesecev, hči stražarja, Moste, žrebčarna; Lorbek Ivan, 47 let, žagovodja, Stahovica 5 pri Kamniku; Ogrin Ivana, 35 let, dainarica, Vel. Lipojne 10 pri Vrhniki; Končiča Franja, 20 let, hči posestnika, Kresnice 19; Perhavec Franc, 77 let, strojevodja v p., Divača 3; Perko Leopoldina, 49 let, žena upokojenega nadučitelja, Stožice 54; Verce Franciška, roj. Rotar, zasebnica, 81 let, št. Jurij ob južni železnici.

⊙ Kap na Kr. Petra trgu. Večraj popoldne je nenadno omedlela na Kr. Petra trgu neznanja stara žena. Neki zdravnik je ugotovil, da je ženi zadela kap. Poklican je bil reševalni avto, ki je prepeljal ženo v bolnišnico. Pri ženski niso našli nobenih dokumentov in ne vedo, kdo je. Njeno stanje je resno.

⊙ Surov godeček v Šiški. Do surovega pretepa je prišlo v neki gostilni v Šiški. Tam so se, pijani dalmatince, stekli neki moški in nekdo teh je udaril s stolom po glavi Franciško Dovčeva, ženo samostojnega krova iz Šiške, Celovška cesta 80. Dovčeva je prišla s svojim možem v gostilno, kjer se je zadržala do polnoči. Njena rana k sreči ni bila nevarna, vendar pa dovolj resna, da jo je moral reševalni avto prepeljati v bolnišnico.

⊙ Nesreča pri zgradbi azila. Pri zgradbi delavskega azila se je večraj popoldne pripetila huda nesreča. Kup peska je podsul 19 letnega delavca Antona Vavpotiča, doma iz Save pri Ptuj. Vavpotič je dobil hude notranje poškodbe in ima zlomljenih najbrže nekaj reber. Reševalni avto ga je prepeljal v bolnišnico.

⊙ Poskušeni samoumor na Miklošičevi cesti. V veži gostilne pri Stefanu na Miklošičevi cesti so večraj malo pred 3 popoldne našli na tleh mlajšo nezvestno žensko. Poklican je bil stražnik, ki je telefoniral po reševalni avto. Dekle je pilo malo poprej v samomorilnem namenu razlopleno hiper-mangana. Bila je pa še pri zavesti. Dekle je 27-letna I. N., brezposelna delavka, ki je že večkrat poprej poskušala izvršiti samoumor. Upajo, da je dekle že izven nevarnosti. Vzrok poskušnega samoumora je zabredlo življenje in pa beda.

⊙ Pumparce, obleke, trenchcoat najceneje A. Presker, Sv. Petra cesta 14.

Moste pri Ljubljani

Usmiljena vredna družina. Neki uradnik, stanujoč v Mostah, je že nad leto dni brez službe. Je oče štirih neprekrljenih otrok. Družino hočejo deložirati, ker ne more plačevati stanarine. Toplo priporočamo ubogo družino usmiljenim srem, da bi ji na kak način pomagali. Oče bi najraje videl, če bi mu kdo mogel preskrbeti primerno službo. Naslov pove naše uredništvo.

Borovnica

Prosvetno društvo je zopet na delu. Za otvoritev gledaliških predstav se pripravlja za nedeljo, 25. oktobra žaloigra iz svetovne vojne »A njega ni...«, ki jo je prevedel član prosvete po istoimenski povesti Franja Kolenc. Tudi pevski zbor se pridno vežba, da bo zapel pred igro par pesmic. Na programu je »Dekletov rožmarin«. Društvo obhaja letos svojo 25 letnico dela.

vezanine! Kot narodna umetnost se prodajajo tam razne vaze in leseni krožniki, poslikani z oljnatimi barvami s strašno neokusnimi ornamentami (res je, da so deloma posamezni motivi vzeli iz pravih narodnih ornamentov) toda kompozicije vsega tega je pa taka, da je jojl Baje se take stvari celo v inozemstvo eksportirajo — moj Bog, kaj si morejo misliti o nas! Sedaj šele popolnoma razumem, kako so se v Pragi bali takih prirreditv in zakaj so jih odbijali in vračali in v kakšne nepravilke so včasih spravili celo prof. dr. Murka! Kakor sem že rekel je na vsej razstavi le par neznatnih zanimivih del — tu tam kak grtič, predpasnik, auba, ruta — konec! Naj ne pozabim še par etarih slik na sipo, ki so sramežljivo pobešene na nogah neke mize. Vse se propagira in prodaja za narodno umetnost! Vabi se ljudi in šole, naj si ogleda, kupi, učil!

Sam sem imel priliko videti ne samo po muzejih temveč tudi po selih samih, zlasti hrvaških pravih originalnih vezenin, po katerih sem študiral in jih tehnički primerno prestiliziral za cerkevna okna, zato čutim dolžnost opozoriti javnost, naj bo previdna pri nakupu vezenin in drugih predmetov, koliko je v njih originalnosti ali umetnosti. Te razstave se spominjam še iz preteklega leta (Zvezda) in že takrat je bilo toliko neokusnega usiljevanja in reklame s plakati in letaki, na katerih se je apeliralo na narodni čut posameznikov in se s tem tudi nekako izsiljevalo, da se mora razstavo posetiti in kupiti karkoli, pa čeprav šundrazglednico. Isto se godi letos: pred paviljonom so poleg že omenjenih plakatov še velike papirnatke drž. jugoslov. trobojnice, ki nosijo na belem polju razne nacionalne citate. V take neukusnosti bi pač morale poseči merodajne oblasti.

Prepričan sem, da je g. Popovič že aranžiral drugod boljše razstave (Bled, Zagreb itd.), ker sicer res ne vem, kako more biti tak aranžer upravičen dobivati drž. subvencije.

Potrebno je, da se razstave s tem imenom kot da nosi ta, morajo temeljito pregledati po strokov-

Celje

⊙ Otvoritevna predstava Krekove družine. V soboto zvečer so naši Krekovi otvorili letošnjo sezono s popolnoma na novo predelano ljudsko igro »Mlinarjev Janez«. Pri obeh predstavah — v nedeljo popoldne so namreč igro ponovili — je bila velika gledališka dvorana v palači Ljudske posojilnice nabito polna občinstva, mnogo ljudi je pa moralo oditi, ker niso dobili prostora. Najbolj je ugajal Urh II. (Miklič), dalje so tudi dobro pogodili svoje vloge Marjetica (Debeljakova), Mlinarjev Janez (Mirnik), Vohun (Hajsingler), Penger (Debeljak). Nekaterim igralcem se je poznalo, da so šele začetniki, ton je bil preveč deklamatorski. Scenarija je bila na visku. Občinstvo je bilo pri obeh predstavah popolnoma zadovoljno in je živahno aplaudiralo igralcem. Naznanjamo, da Krekova družina ponovi igro v nedeljo, dne 23. okt. t. l. ob pol 4 popoldan. Prosimo občinstvo, da si nabavi vstopnice pravočasno, v predprodaji.

⊙ Savez Vzájemnosti, podporno društvo za duhovnike vseh jugoslovanskih škofij, ki ima namen podpirati obbolele duhovnike in katerega predsednik je dr. Lončarič, župnik pri Sv. Petru v Zagrebu, ima v četrtek, dne 20. t. m. ob 10 popoldan v Ljudski posojilnici zborovanje.

⊙ Še k spremembi v tiskalnji Zvezni tiskarni. Glede spremembe v Zvezni tiskarni, o kateri smo poročali v nedeljski številki, smo se naknadno zvedeli, da se ta izprememba nanaša le na tiskarno, ne pa na list Novo dobo, ki se tiska v njej, in ki je popolnoma samostojno in ločeno podjetje. Nova doba se bo tiskala še nadalje kakor dosedaj, lastnik lista ostane tudi še za naprej dosedanj konzorci.

⊙ Savinja in pritoki je v noči od sobote na nedeljo močno narasla. V soboto zvečer je začelo močno deževati in deževalo je celo noč, mestoma je bilo kakor iz škafa. Vode so hitro narasle, posebno pritoki so prestopili bregove in poplavlili travnike. Voda je vdrila na nekaterih krajih tudi v kleti. V nedeljo popoldan pa je voda začela zopet upadati.

⊙ Aretacija nevarnega tatu. »Slovenec« je svoj čas poročal o velikem vlomu, ki je bil izvršen v občinski urad Dobričnik na Dolenjskem in je bilo tamkajšnjemu županu ukradeno 1600 dinarjev, eno možko kolo in nekaj hrane. Za neznanim storilec je bila izdana tiralica, na podlagi katere je v soboto, dne 15. t. m. celjska policija aretirala 29 letnega brezposelnega delavca Ferencaka Friderika, pristojnega v obč. Sela v brežiškem okraju. Aretiranec ničesar ne priznava. Izročil je bil v zaporo tukajšnjega okrožnega sodišča.

⊙ Nedeljska nogometna tekma med SK Olimp in SK Šoštanj ki se je vršila zaradi slabega vremena na igrišču na Sp. Hudinji, je končala z rezultatom 4:1.

Trbovlje

Samaritanski tečaj. Krajevni odbor Rdečega križa priredi v zimskem času pod vodstvom svojega društvenega zdravnika nižji samaritanski tečaj, ki bo obsegal pouk o najvažnejših poglavjih o ustroju človeka in delovanju organov, prvo pomoč pri naglih obolenjih in nezgodah ter bo vezan tudi s praktičnimi vajami, posebej v obvezovanju, umetnem dihanju, prenosu in negi bolnikov. Tečaja se lahko udeleži vsaka moška ali ženska oseba od 16 leta dalje. Je brezplačen, samo za upravne stroške se plača vpisnina 10 Din, katere so najrevnejši na prošnjo lahko oproščeni. Ob sklepu tečaja bo izpit in prejmejo obiskovalci spričevala. Vpisovanje in prvi sestanek bo v ponedeljek, 24. oktobra ob 6 zvečer v šoli na Vodah. Podrobnosti pojasnila se lahko dobe pri odbornikih Rdečega križa.

Pluj

Občinske zadeve. K našemu nedeljskemu poročilu o zadnji seji občinskega sveta dodajamo še sledeče: V domovinsko zvezo so se sprejeli: Terezija Plohl, Josip Trejnak, Matija Kores, Ignacij Zagar in Marija Stefančič. Sklepi ubožnega sveta za zvišanje podpore nekaterim občinskim revežem in priznanje kuriva so se odobrili. — Ugodi se prošnji gostilničarja Koserja za pavšaliranje davka na prenočišča. — Krajevna potreba za gostilno se prizna proslucl Ivanu Kuku. — Počitniškemu domu Kraljice Marije na Pohorju se dovoli podpora v znesku 500 Din. — Za požarno policijske ogleda se odobri naknadni kredit 500 Din.

njakih, tako da obdrže svoj nivo in da bodo res podučne mladini in vsem!

Mičun Pavičević: Crnogorci. Marljivi zbiratelj crnogorskega narodnega blaga g. Mičun M. Pavičević je izdal svojo VI. knjigo z gornjim naslovom. Vir, iz katerega črpa P., je samo prebivalstvo Crne gore, kojega življenje popisuje pisatelj mično in iz neposrednega opazovanja. XI. knjigo je naslovlil z izrazom Etnika. Uvod je napisal dr. Iva Politea. Tiskarna S. Sek, Samobor, Stane 20 Din.

Hrvatski Job XVI. stoletja. Življenje in dela Ivana Karloviča. Napisal prof. Grgec. Izdalo Jeronimsko društvo. Zagreb, trg kr. Tomislava 21. — Cena 10 Din. — Karlovič je junak hrvatske narodne pesmi iz dobe največjega trpljenja hrvatskega naroda. Delo je zelo zanimivo.

— Pozor graditelji novih hiš in hišni posestniki spleh. Ako ne veste, kaj vse vam je storiti v davčnem pogledu, ko ste dogradili novo hišo, Vas o tem nanatko pouči knjiga »Zgradarina«, ki jo je sestavil davčni kontrolor Lovro Novak. — Knjiga vsebuje polek sestavkov vseh zakonitih dohodkov tudi eksplificirane vzorce za davčno napoved in pa za prošnjo za začasno oziroma trajno davčno prostost z navedbo potrebnih prilog in pa kolikovine. Ta knjiga je že marsikomu pomagala do zakonitih odbitkov, za katere dosedaj spleh ni vedel ali so trajne oziroma začasne davčne prostosti, za doseg katere mu niso bili znani pogoji in formuliraji. Marsikoga je in bo še obvarovala zamudnih potov in zaslivanjev in pa občutnih kazni, ako bo knjigo pazno prečital ter se po njej ravnal in si ne veče odtegoval od prejetih najemnin nedopustnih odbitkov. V vašem lastnem interesu je, da si jo takoj nabavite. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani za cenó 25 Din. — Istolam se dobijo tudi tiskovine za napoved dohodkov od zgradb, katere morajo hišni posestniki do 31. oktobra napovedati pristojni davčni oblasti. — Cena izvodu 1 Din.

Dnevna kronika

PLANINKA ČAJ
Bahovec razredča kri, preprečuje poapnenje in vrača žilam potrebno elastičnost. Z uspehom ga pijejo proti poapnenju žil. Zavitek Din 20— v apotekah.

Sadna razstava v Ribnici

Ribnica na Dol., 17. okt.
Včeraj, v nedeljo, se je pri nas prvič vršila sadna razstava, ki jo je pripravilo ribniško sadjarsko društvo. Moramo priznati, da je bila razstava zelo dobro pripravljena in okusno razvrščena. Vršla se je v prostoriščih deške osnovne šole. Ribniška dolina se more po pravici ponašati s svojo sadje-rejo, saj so vse kar zakrile sredi košatega sadnega drevja. Sadja je razstavljena okrog 10 vasi. Najlepše in največje iz vasi Vinice, Jurjevice in Sušja. Tudi Ribnica sama je mnogo prispevala. Najbolj izbrano sadje je razstavil brat vseuč. profesorja dr. Prijatelja France Prijatelj, največjo izbiro pa je nudil posestnik Franc Lavrič iz Jurjevice. Izmed jabolk je bilo razstavljenih največ renet, zlate parmene, kosmačev, tafelnov in mešangarjev, izmed hrušk po močlovke in mačje glave. Tudi kutne so bile zastopane. Cena (sortiranih) jabolk se je gibala od 1.75 do 2.50 Din za kilogram, medtem ko so bile hruške za dinar dražje. Slive letos niso rodile.

Sadne razstave so za razvoj naše sadjereje velikega gospodarskega pomena. Z njimi se dviga zanimanje za dvig sadjereje pri našem kmetu, ki bi lahko ob boljši in pazljivejši kultivaciji sadnega drevja mnogo več stržil. Tudi za našo ribniško dolino mora postati sadjereja močna panoga narodnega gospodarstva in važen faktor pridobivanja. Sadjarski podružnici k tej lepi razstavi samo čestitamo!

Koledar

Torek, 18. oktobra: Luka, evangelist; Julijan puščavnik.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Kamila Böhm. Pokopali jo bodo danes ob 4 popoldne. — V visoki starosti 81. let je umrla gospa Helena Pompe, vdova po zasebnem uradniku. Pogreb bo v sredo ob pol 3 popoldne. — Naj počivata v miru! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

† Pri Sv. Venclesu nad Slov. Bistrico je ugrabila smrt uglednega in vzornega moža, vpo-kojenega nadučitelja gospoda Ivana Povha. S pokojnikom lega v grob markantna osebnost v vrstah naših solnikov starega kova, ki so živel z narodom in za narod ter mu vzgajali z neprimerno ljubeznijo generacije, katerim so že v nežni mladosti zasadili v srce ljubezen do Boga in naroda. Povod, kjer je služboval, so ga ohranili ljudje in mnogostevilni učenci v naj-ljepšem spominu in hudo jim bo, ko bodo zvedeli za smrt svojega draga učitelja. Dragoga pokojnika bodo položili k večnemu počitku jutri, v sredo ob treh popoldne na farnem pokopališču pri Sv. Venclesu. Ohranjen mu bodi trajen spomin! Hudo prizadetim svojem naše iskreno sožalje!

† Kamna gorica. V zavetišču sv. Vincencija v Mengšu je umrla ga Marinko Marija v visoki starosti 81 let. Pokopali jo bomo na menseškem pokopališču, v sredo, 19. t. m. ob 8 zjutraj. Blag ji epomin!

Osebnosti

== Poročil se je v Stični g. Anton Medved z gospo Frančiško Troha, gostilničarka, trgovko in posestnico na Kodeljevem pri Ljubljani. Bilo srečno!

Ostale vesti

— Pojasnilo. V mojem razgovoru z g. urednikom »Slovenca« *glede premetitve prof. Marna in stolnega vikarja Kluna je v nedeljski številki Slovenca na 5. strani pomotoma izostal sledeči stavek: Isti kanonik Kramar je s prijatelji-duhovniki posredoval pri škofu, da se nameravala premetitve prof. Marna ni izvršila in da se je zadeva stolnega vikarja Kluna s škofom cerkveno pravilno uredila. A. Kalan.*

— Najnovejša himna našemu Triglavu. Ameriški poslanik v Beogradu g. Prince ni le politik, temveč tudi pesnik in skladatelj. Lepota naše Gorenske ga je tako navdušila, da je zložil pesem našemu Triglavu in jo sam tudi uglasil za klavir in na glas. Pesem je zložena seveda v angleščini in je objavljena v listu »Sant Slav Herald«. Na srbohrvaščino jo je prav lepo prevajal dr. Popović. Melodija teče zelo priprosto v lahkem šest-osminkem taktu, tudi spremljava je dosti pri-prosta, nepričljiva. G. Prince je zložil že korarčico »Jugoslovanski marš«, ki jo s prav dobrim uspehom večkrat igrajo. Mudi se kaj rad na našem Bledu, tam ga je zajelo navdušenje za lepoto naših gora in in ta pesem je le mal utrinek tega navdušenja in tople ljubezni do naše naravne lepote.

— Zahvala. Ob priliki mojega jubileja mi je došlo toliko čestitk in voščil, da se mi ni moglo vsakemu posebej zahvaliti. Zato na tem mestu izrekam vsem gratulantom najpriširnejšo zahvalo. Rjko Sitter, prokurist trdke Ivan Jax in sin.

— Društvo pomožnih zdravnikov v Ljubljani je imelo dne 15. t. m. svoj redni občni zbor, na katerem je obširno razpravljalo o spremembevalnih predlogih prof. dr. Zakarja. Z ozirom na obstoječi zakon o bolnišnicah je sprejelo sledečo resolucijo: »Društvo pomožnih zdravnikov za dravsko banovino na svojem občenem zboru 14. oktobra 1932 enoglasno zavrže izpremembe zakona o bolnišnicah, kakor si ga zamišlja g. upr. Zakolar in ki je v najostrejšem nasprotju z interesi bolniške službe in zdravnikov.«

— Vdova Rošinka v Beogradu. Društvo »Cankar« *v Beogradu vprizori v soboto, dne 5. novembra t. l. ob 20 v Češkoslovaškem domu, Garašaninova ul. 39, igr« *Vdova Rošinka«, ki se z velikim uspehom igra po celi Sloveniji. Igra je zajeta iz narodnega življenja v Slove-niji, polna smeha in zabave. Belgrajski Slo-venci, ki jim ni dana možnost česče videti do-mašnje igre, se vabijo k obilni udeležbi.**

— Pozor! Po savinjski dolini hodi mož z žen-sko in ponuja krivoverske knjige pod imenom sv. pisma. Ven vržite takega lažnivega preroka, če ste mu pa nasledli, vržite knjige v peč.

— Zalostna smrt mladega gostilničarja. V so-boto zjutraj so našli v Mirni na omrežju okna go-stilne pri »Smoletu« *obešenega 32 letnega gostil-ničarja in jermenarja Leopolda Novaka. Pokojni je že del časa kazal znake zmedenosti in abnor-malnosti. Poročen je bil šele poldrugo leto ter zapušča poleg enega otroka mlado vdovo, s katero vse sočustvuje. — Isti dan je umrl tudi 78 letni bivši krojač in cerkvenik pri Sv. Roku pri št. Rupertu Anton Pavlin, ki je bival zadnje čase pri svoji sestri ge. Ani Koradin na Mirni.*

— Kdor je poznal bivšega vojaka Šmida Franca, doma iz Sela nad Skofjo Loko, ki je bil v ital. vjetništvu v Tappa-Caldonazzo leta 1918 ali 1919, in bi vedel kaj o njem, naj se javi Oblastnemu odboru Udrženju vojnih invalidov v Ljubljani, St. Petereka vojašnica.

— Napetost, nepravilno vretje v debelem črevesu, zaprtje jeter, zastajanje žolča, bod-ljaje, tesnoba v prsih, utripanje srca odstra-nite z naravno »Franz-Josef« *grenčico, ob-enem se pa zmanjša pritisk krvi na možgane, oči, pljuča ali srce. Zdravniške izjave zazna-mujejo uprav presenetljive uspehe, ki so se do-segli s »Franz-Josef« *vodo pri ljudeh, ki veliko sede. »Franz-Josef« *grenčica se dobiva v le-karnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.***

— Spodnje hlače so izdale tata. Septembra meseca je bilo posestnici Vidergerjevi v Vi-dergi, občina Kanderše, iz sobe ukraden 320 dinarjev, zlata ura z verižico in še druge ma-lenkosti, v skupni vrednosti Din 1500.—. Orož-niki so se takoj z vso vneto lotili zasledovanja drznega umnoviča, dokler jih ni goli slučaj do-vedel do pravega krivca. Pod nekim kozolem so namreč našli kos spodnjih hlač, v katerem je bilo spravljenih nekaj drobnarij, ukradenih pri Vidergerjevki. — Na sumu so že del časa imeli posestnikovoga sina Miho Kralja, doma iz Zahriba. Z vzorcem najdenega kosčka spod-njih hlač so nenadoma napravili pri Kraljevih hišno preiskavo in našli v proči vrženih cunjah ostali del spodnjih hlač. Na podlagi te najdbe so takoj aretirali sina Miho, ki je seveda v za-četku vse tajil. Šele na orožniški postaji na Vačah, kjer so mu orožniki pošteno izprašali vest, je po daljšem oklevanju priznal tatvino in izdal kraj, kjer je imel skrito zlato uro; de-nar pa je seveda porabil. Kralja so nato orož-niki prignali v Litijo, kjer so ga izročili v so-dne zapore okrajnega sodišča.

Slatinske tablete za
hujšanje odstranijo vso pre-obilno toščo in Vas napravijo
vitke, mladostne in lepe.
Apoteka BAHOVEC, Ljubljana

— Večerne toalete — damski modži atelje Iospina Iglič, Ljubljana, Tavčarjeva 3.
— Absolutno varno tovarniško podjetje išče posojilo Din 2.000.000.— v gotovini. Plačilo tudi v obrokih sprejemljivo. Ponudbe na upravo pod značko »Vara naložba«.

— Dobro, pristno in poceni vino dobite v Unionski kleti.

Naznanila

Združenje gled. igrancev, Ljubljana, ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 23. t. m. ob 10 dop. v opernem gledališču. — Odbor.

Slovenska hranilnica in posojilnica v Osilnici, r. z. n. z., sklicuje svoj občni zbor za dan 30. t. m. ob 1 pop. v prostorih pri Vertniku. Dnevni red: Končna likvidacija. — Vertnik, načelnik likv. od-bora.

Prostovoljno gasilno društvo v Spuhlji pri Ptu-ju priredi v nedeljo, dne 23. okt. tombola z lepimi dobroti. Tombola se vrši na vrtu tovarniške načelnika v Spuhlji. Po tomboli bo vinska trgatev. Čisti do-bitek je namenjen za odplačilo motorne brizgalne.

Cerkveni vestniki

Kongregacija gospodov pri sv. Joželu nima ta mesec več sestankov, ker je obolel preč. g. vodi-telj. Priporočila se vsem članom v molitev. Pri-hodnji sestanek je v sredo 2. novembra ob običaj-ni uri.

Naše dijaštvo

Akademski Marijina kongregacija pri oo. je-zuitih začne z rednimi sestanki v sredo 19. t. m. ob 8 zvečer. Za prvi sestanek voh izjemoma skozi cerkev sv. Jožela in potem v sobo levo od prezbite-rija. — Vabljeni stari člani in vsi gg. akademiki, ki si želijo malo več verske pobude in verskega razmišljanja. — Voditelj.

Cirilsko društvo Ljubljanskih bogoslovcev javlja vsem bratskim akademskim društvom, da je bil na rednem občnem zboru dne 18. okt. 1932 iz-vojen tale novi odbor: Predsednik: Zane Oražem; nam.: Zic Petar; tajnik: Zakelj Filip; blaginjak: Čubrnič Jerko; čitalničar: Bevka Ludvik; knjiž-ničar: Geoheli Jože; njegov pomočnik: Zavbi Av-gust; kronist: Lovko Mirko; revizorji: Fabiani Rafko, Kopušar Milan, Mecilošek Rudi.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Torek, 18. oktobra: Zaprt.
Sreda, 19. oktobra: MARIJ. Red C.
Četrtek, 20. oktobra: Ob 15: ZLOČIN IN KAZEN.
Dijaška predstava po znanih cenah. Izven.
Petek, 21. oktobra: Zaprt.
Sobota, 22. oktobra: GOSPA INGER. Premijera.
Izven.

OPERA

Začetek ob 20

Torek, 18. oktobra: Zaprt.
Sreda, 19. oktobra: HLAPEC JERNEJ. Red Sreda.
Četrtek, 20. oktobra: RUSALKA. Red A.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 18. oktobra ob 20: DVE NEVESTI. Red C.
Sreda, 19. oktobra: Zaprt.

Poizvedovanje

Izgubil se je v soboto zjutraj 10-letni otrok po Miklošičevi, Ptiščernovi in Selenburgovi ulici. Pro-si se, naj se odda podružnici Slovenca na Miklo-šičevi cesti.

Tudi Vi znate računati!

Največji del stroškov za razsvetljavo iz-naša poraba toka. V razmerju s temi stroški, je cena žarnicam malenkostna. Žarnice slabše kakovosti so samo pri nakupu ce-nejše, a v pogledu porabe toka so one znatno dražje.

KUPUJTE TOREJ SAMO DOBRO EKONOMIČNO

TUNGSRAM

ŽARNICO!

Anglija posreduje

Berlin, 17. okt. tg. Novo povabilo angleške vlade, da se Nemčija udeležijo konference štirih v Zenevi, je v zvezi z govorom Macdonalda, ki ga je imel dopoldne na nekem sestanku in v katerem je izvajal, da polaga Anglija odločilno važnost na to, da se Nemčija udeležijo konference. Nemčiji ho-čejo priznati enakopravnost, toda Nemčija mora storiti svoje in se pogajati udeležiti, ker bi sicer

njeno postopanje bilo prav čudno. Domnevajo, da je London pred današnjim korakom stopil še v zvezo s Parizom. Angleško prizadevanje smatrajo za po-skus sporazuma, da bi pripravil Francijo in Nem-čijo do koncesij, ki naj bi omogočile sestanek kon-ference. Angleška vlada ima očitno vtis, da bo njeno posredovanje doživelo uspeh.

Anglo-irski spor

Irška se boji, da ne bo trpel njen izvoz

Dublin, 17. oktobra. AA. De Valera se je vrnil iz Londona in je odklonil vsako izjavo, zakaj so se razbila pogajanja z Anglijo. »Irish Times« *smatra, da bo zdaj nastal za Irsko usoden položaj. Zaradi neuspeha pogajanj z Anglijo je zdaj irsko gospodarstvo v nevarnosti, da ne bo deležno koristi ottawskih sklepov. Pri-hodnji mesec stopijo nove dodatne carine za uvoz v Anglijo v veljavo. Znašale bodo 15% ad valorem. Ta carina bo zadela tudi uvoz iz Irske v Anglijo. Od 15. novembra pa bo treba za uvoz irske živine v Anglijo plačati 35% ca-rine ad valorem.*

Pogajanja, ki so trajala ves petek in so-boto, so se zavlekla zato, ker je irska delega-

cija predložila sila obsežno poročilo o svojih zahtevah. Po angleškem mnenju znaša sporni znesek letnih 500.000 funtov šterlingov. Po po-ročilu dublinskih listov pa je De Valera predložil protizahteve, ki gredo v stotine milijonov. Angleško časopisje smatra, da so irske zahteve v taki obliki vprav fantastične. De Valera jih je izračunal za več stoletij nazaj!

Kolikor se tiče angleške vlade so zdaj spor-na vprašanja med Anglijo in Irsko tam, kjer so bila julija meseca. Do končne ureditve vsega spora pa ostanejo z angleške strani v veljavi carine na uvoz iz Irske. Namen teh carin je zbrati sredstva, ki so potrebno po neplačilu agrarnih anuitet s strani irske države.

Hitler grozi - Loebe roti

Nemška demokracija pred nevarnimi preizkušnjami

Berlin, 17. okt. »Frankfurter Zeitung« *navaja izjavo hitlerjevskega predsednika vlade v Olden-burgu Röwerja, ki je dejal: Če bodo nacionalni socialisti po volitvah 6. novembra videli, da bo volilni izid njihove nade še prekosil, se nacionalno socialistična stranka ne bo strasila kršitve usta-ve in Hitler se ne bo več čutil vezanega na pri-sego zvestobe ustavi, ki jo je dal pred dvema le-*

toma pred lipskim sodiščem.

Te besede, pravi list, upravičujejo bojazen biv-šega predsednika državnega zbora Loebeja, ki jo je izrazil v odprtem pismu Hindenburgu z besedami: Če ne bodo vladujoči sami spoštovali ustave, tudi navadni državljani ne bodo več nanjo vezani. Red in mir v državi se bosta porušila tisti mah, ko pače ustava, temeljni zakon države.

Bolgarski emigranti

Sofija, 17. okt. AA. Današnji sotiljski listi pri-občujejo dolga poročila o včerajšnjih dogodkih na bolgarski meji in o povratku bolgarskih emigran-tov v domovino. Bolgarske emigrante so snoči pri-vedli na policijsko direkcijo v Sofiji. Zdjaj zbira policijsko ravnanstvo potrebne podatke o vsakem emigrantu (sebej. Ugoto iti mora namreč ali ni bila proti posameznemu emigrantu že izročena kakšna obsodba in ali ga oblastva iščejo zaradi kakšnega drugega prestopka.

Predsednik vlade Mušanov je danes izjavil, da bo zakon o amnestiji emigrantov postavljen na prvo mesto dnevnega reda jesenskega zasedanja sobranja.

Drobne vesti

London, 17. okt. Kakor poroča »Daily Herald«, je število nezaposlenih v Angliji zopet naraslo za 317.000 in znaša 2.203.000.

Madrid, 17. okt. AA. Prihodnja seja upravnega odbora mednarodnega urada za delo bo na pova-bilo španske vlade v Madridu 24. oktobra.

London, 17. oktobra. AA. Jutri začne zasedati angleški parlament.

Broj 6698/1932.

Natečaj za tajnika

»Merkur« *društvo trgovaških in privatnih na-mještenika Jugoslavije u Zagrebu, raspisuje nate-čaj za mesto društvenog tajnika. Interesenti neka izvole dostaviti svoje oiete u zatvorenom omotu sa oznakom »Natečaj za tajnika« *najkasnije do vključivo 7. novembra o. g. do 12 sati opodne na predsjedništvo »Mercura«, Zagreb, Perkovičeva ulica br. 1.**

Ofertu imaju biti priložene slijedeće isprave:
1. Krštenica (kandidat ne smije biti mlađji od 30 godina ni stariji od 40 godina). Ovo ograni-čenje ne važi za natjecatelje iz redova društvenih činovnika.

2. Uvjerenje o državljanstvu kraljevine Jugo-slavije.

3. Školske svjedodžbe.

4. Svjedodžbe o dosadanjem radu i službo-vanju.

5. Uvjerenje nadležne vlasti o vladanju. Bezuvjetno se traži poznavanje struke socijal-noga osiguranja i društvenog rada, a osim toga dovoljna sprema u organizatornim pitanjima, u korespondenciji i knjigovodstvu.

Nastup mjesta 1. januaria 1933, odnosno po dogovoru, a materijalne zahtjeve neka interesenti izvole sami naznačiti u svojoj oiet.

Zagreb, 13. oktobra 1932.

Predsjedništvo:

»Merkur« *društvo trg. i priv. namještenika Jugoslavije.*

Poulične bitke v Nemčiji

Dortmund, 17. oktobra. tg. Včeraj je prišlo do krvavih spopadov med narodnimi socialisti in nji-hovimi nasprotniki. Nastala je prava bitka s stre-ljanjem in je mogla policija izprazniti ulice samo z rabo orožja. V spopadih sta bili dve osebi ubiti, 12 pa je bilo ranjenih.

Leipzig, 17. oktobra. tg. Narodni socialisti so imeli shod, na katerem je govoril dr. Göbels. Po-noči je prišlo zopet do spopadov in streljanja, pri-čemer je bil 1 narodni socialist ubit, 4 pa ranjeni.

Volitve v francoski senat

Pariz, 17. okt. tg. Po uradnih ugotovitvah je izid današnjih volitev sledeči: Od 111 mandatov so dobili: konservativci 4 (izgubili 1), republikan-ci 33 (izg. 4), demokratsko-radikalna unija 13 (izg. 2), demokratska levica 57 (pridobila 9), socia-listi 1 (izg. 1), brez stranke 3 (izg. 1). Spremembe med strankami niso posebno velike. Desnica je izgubila samo 6 mandatov. f

Prva predstava cirkusa Gleich

Ljubljana, 17. oktobra.

Nocojšnja prva predstava cirkusa Gleich je med vsemi obiskovalci vzbudila splošno občudo-vanje. Saj smo videli v Ljubljani že veliko po-dobnih stvari, toda tako živahnega, blestečega, po-znanjosti pestrega in romantičnega, po izvedbi sami pa dovršenega in vsebinsko res bogatega, nam ni doslej nudil še noben cirkus v Ljubljani. Imponzanten je že prvi nastop vsega cirkusnega osebja z g. lastnikom Jos. Gleichom na čelu. V veliko areno sta prikorokali dve cirkuski godbi v sijajnih uniformah, vse osebje pa v svojih naj-značilnejših oblekah. Nato sledi težka točka s pre-zizno natančnostjo, v hitrem tempu, brez vsakih odmorov. Človek niti ne more slediti vsemu, kar se v hitrici dogaja v prostorni areni. Sijajni so vsi artisti, duhoviti številni klovni, trenaja raznih ži-vali pa nudi gledalcu dovolj zanimivega gledanja. Posebnost so ljudni, ljubke morake živalice, ki so vsi po vrsti izkažejo za spretno akrobate in ubog-ljive žonglerje. Bogat in pester je ples Amaconk, ki ga izvajajo španske plesalke v živahnih na-rodnih oblačilih z gospo Gleichovo na čelu. Obču-dovanje vzbujajo dalje Arabci, ki s svojimi naj-značilnejšimi živimi piramidami in drugimi ne-verjetnimi spretnostmi naravnost zadivijo gledalca. Živahne in drzne so vse značne akrobacije, ki jih zlepa nismo videli v Ljubljani takih. Tudi ostale točke bogatega programa zadovoljujejo tudi najbolj razvajane gledalce. Prizor z levi je do skrajnosti napet, toda krotilec obvlada divje zverne popol-noma. Človeku se sicer včasih zdi, da se bo zljaj zdaj zgodilo v železni kletki nekaj težkega, ne-verjetnega; ampak samokres v roki krotilec ukroiti najbolj grozečo levo gesto...

Cirkus Gleich je, sodeč po prvi predstavi, opravičil svoje ime; kričeča reklama ni napove-dovala nič preveč.

Tragedija avstralskih črncev

Ze dolgo pred prvim angleškim pristanikom na avstralskih tleh, v Sidney Cove, sedanjem Port Jacksonu, leta 1788, so bili praprebivalci Avstralije umirajoča rasa. Beli naseljenci niso torej odgovorni za začetek propada te črne rase, pač pa so strašno odgovorni za pospešeno izumiranje.

Tasmanija je izgubila že leta 1876 poslednje ostanke praprebivalstva in Viktorija ima danes le še 55 čisto krvnih Avstralcev, ki so nekoč — kot velike plemo domovali v mogočnih pragozdovih. V južnem novem Walesu, kjer so bili domačini pred dobrim stoletjem radi prebogatih sadovnjakov in grmičja, ki cvetela tam skozi vse leto, še posebno številni, imamo danes le še 1197 izgnancev. Neusmiljene borbe med prvimi naseljenci in črnci, ki so se vsiljivemu belcu postavili v bran, so seveda največ pripomogle k strašnemu razredčenju praprebivalcev v južnem novem Walesu.

V severni in zapadni Avstraliji je danes po ne davni cenitvi le še 59.000 domačinov; seveda je težko dognati pravo število, saj so avstralski črnci po svoji kulturi nomadi. Kakor pa ne morejo drugi primitivne rase uspevati med civiliziranci, tako gine tudi avstralska; neka znana avtoriteta je pre ugovarjala, da ne bo v Avstraliji čez petdeset let nobenega čisto krvnega domačina več.

Radi nizke kulturne stopnje — Avstraleci spadajo med primitivce z najstarejšo kulturo — so Avstraleci pač zaprti sami vase in ne prizadevajo nikakih težav sosednjim civilizirancem, seveda če jih puste na miru. Nasprotno pa se še danes zgodi, da konča maloštevilna ekspedicija pod udarci bumerangov, če zaide predaleč v notranjost ter kali mir prevaranih avstralskih plemen.

V splošnem je ponašanje avstralskih črncev dostojno in prikupno. Skromni so, veseli in ljubijo igrati kot otroci; šaljivi in zgovorni so tako, da jih tudi največja nesreča ne potare. Večina živi v roke v usta in če jim zmanjka vode ali hrane, si vedo komaj pomagati. Love ribe in redko divjačino, iščejo sadje pa kačja in ptičja jajca. Da imajo le za enodnevno potrebo pri rokah, pa se že topijo v smehu.

Z obleko so avstralski črnci dokaj skopji, posebno oni, ki žive v severnejših državah s tropično klimo. Tam hodijo moški in ženske brez obleke. Celotno civilizirani domačini vržejo v teh predelih obleko s seboj, ako so sami med seboj, in le, če se približajo kak belcu, zlasti misijonar, si nadenejo brž kak košček obleke. Evropska obleka občutno škoduje domačinom, zakaj dež jim večkrat premoči obleko, katere pa oni ne silečejo in mnoge je že pobrala jetika. Obleka tistih črncev, ki pridejo le malo v stik s civilizacijo, je prav tako skopa kakor tanzimiva. Mož nosi navadno okrog ledij pas iz opusumovih dlak, zanj zataknje sekuro, bumerang, in kratko, težko palico, katero porablja za metalno orožje manjših živali in za krepičenje svoje žene, če bi predaleč zaostajala za njim. V roki nosi celo vrsto sulic z dvema ali tremi ostmi, ki mu služijo deloma za lov, deloma za boj. Med sulicami tiči tudi najboljše metalna palica, katero vrže v neverjetne daljave. Njegovi kodrasti lasje so po večini okrašeni s peresi; če pa si gredo sovražna plemena na-

Na lov za slaniki.

V angleških lukah je nastopila sezona slanikov, ki so se pritepli v ogromnih množinah. Ribiške hčere so se pripravile na ta prihod z debelim usnjatim predpasnikom in težkimi škornji in korakajo proti obali.

sproti, si prebarvajo telesa s čudovitimi belimi progami in znamenji. Ti okraši jih napravijo bojevitosti. Ob deževnih dneh nosi Avstralec s ponosom plašč iz kengurjeve kože. V vročih dneh pa mora nositi ta plašč njegova žena in gorje ji, če bi ga poškodovala ali izgubila; v tem slučaju bi jo pretepel do nezvesti.

Način, kako postopa avstralski črnec s svojo ženo, je nečloveški. Žena mu ni več kot gola lastnina, ki jo sme vselej po mili volji porabljati, groziti njo ravnati, odgnati jo in kakor vsako breme, zavreči ali celo ubiti. Avstralka je potemtakem najbednejše bitje na zemeljski obli. Za srečno se smatra, če ne postopa mož z njo vsaj slabše kot s psom. Saj ni nič posebnega, če proda Avstralec svojo ženo za tobak ali za opij Kitajcu. — V teku zadnjih let pa se jo usoda Avstralk vendarle nekoliko izboljšala. Zakaj ne le zakonci (kateri pa so Avstralcem malo mar), so lahko tudi dvignili avstralsko ženo, marveč tudi redna njena vrednost: ona je tista, ki nosi in vleče na pohodu vse taboriščno opremo in še nekaj otrok na hrbtu. Črnec je zatorej dovolj preudaren, da ne bo svoje žene kar na lepem ubijal, kot s sužnjem pa še vedno ravna z njo.

Avstralski črnec ne uživa le strupenih rastlin in sadežev, marveč se ne brani niti mravljincev, žuželk, mušic, vervec, žab, podgan, miši in kač. Kače so mu še posebna delicatosa. In če zazre kje mravljinčji kup, ga razkopije po pobere ličinke, mravljinčje jajčeca in ostale insekte, pa si napravi debelo kno, katero z užikom poje. Tudi zemljo jedo ponekod, posebno queenslandski črnci. Zemlja

ima tu nekako belo osnovo. V glavnem pa je vendarle Avstralkova hrana taka, kakršno uživajo vsi lovski in nomadski narodi.

Na lovu in ribolovu pa se pokaže Avstralec v vsej svoji sposobnosti. Tu dokazuje sleherni domačin izredno vzdržljivost, spretnost in vitost, lastnosti, ki mu nudijo hrane, kjer bi je ne bi nihče drugi izsledil. Ribe love na različne načine. Čestokrat gazi po vodi, da postane vsa mokra in se zaduše

Herriotova muditev v Londonu.

Francoski ministrski predsednik (X) s francoskim poslanikom Fleurbaeuem pred angleškim zunanjim ministrstvom. Oba moža sta na poti k MacDonaldu, kjer se mislijo porazgovoriti o razorožitvenem vprašanju. Temu razgovoru bo menda sledila konferenca štirih velesil: Francije, Anglije, Nemčije in Italije. Tej konferenci pa bo sledilo še večje oboroževanje.

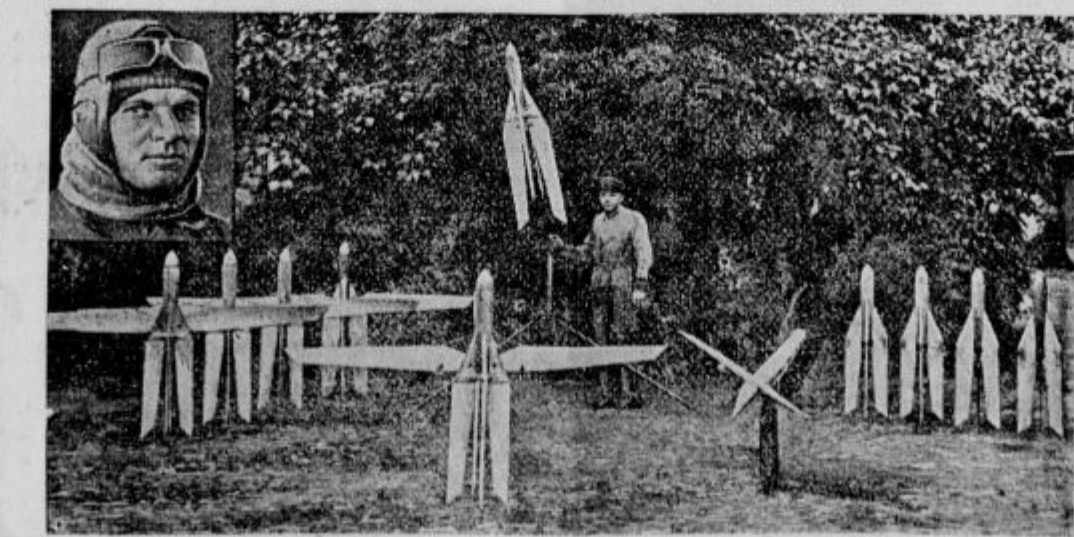
ribe v njej, sicer pa uporabljajo mreže in trnke. Kot rečeno, Avstralec je na lovu izredno spreten, zakaj kljub nedostatkosti orožja, ki je še docela primitivno, nalovi velik plen, če je le kaj živali v bližini.

Če pride avstralski črnec v bližino jezera ali morja, kjer bi se skrival kak labod ali druga vodna ptica, se spazmi polahko v vodo, tako da mu gleda iz vode le nos, pa se pomije naprej, dokler ne dosepe do kakšnega ločja ali drugih vodnih rastlin. Tu skrije glavo in se nagne čisto blizu k plenu, ki ga zagradi za noge, ne da bi dvignil svoje roke nad gladino, in brž potegne žival pod vodo. Tako ne da žival nikoli glasu od sebe in Avstralec lovi naprej po mili volji. In še takrat, ko odhaja, se komaj slišno spravi iz vode, da ga ne bi živali opazile.

Orožje, ki ga Avstralec najbolj uporablja in ki je pravno čudo primitivne kulture, je bumerang, srpasti bat, ki ga zavijti proti cilju (zlasti proti pticam na poletu) in če ne zadene, se vrne v istih krožnicah nazaj. Seveda se to redkokdaj zgodi, zakaj roka Avstralka je gotova in vselej zadene. Je pa to metanje toliko umetnost, da se je dečki uče že v zorni mladosti, a jo znajo šele kot zreli možje. To je drugi eskimski kajak — namreč po izredni duhovitosti.

Največji dogodek v življenju avstralskega črnca pa je iniciacija, to je ceremonija, ko sprejmejo mladeniča med može in ga priznajo zrelem in sposobnim za ženitev. Ta običaj je med vsemi plemeni v navadi. Ko se bliža deček štirinajstim letom, začne z njim razna mučenja, da bi preizkusili njegovo odpornost in voljo. Zraven pa ga seveda uvajajo v vse plemenske in božanske skrivnosti, katerih ne izve nihče, razen mladenič tik pred vstopom v moški zbor. Ženske opozorijo z raznimi ropotaji, da beže daleč ven na polja; ako bi katera prisluškovala pouku ali skrivaj oprezala za mučenjem, bi bila kaznovana s smrtjo. Mučenja obstojajo predvsem v ranitvah z ostrimi kamni, v valjanju po vročem pepelu; kandidat za zrelo avstralsko družbo mora pa ves dan ležati na žarkem soncu in se ne ganiti, bidejo ga s koli po vsem telesu, odrežejo mu prst na roki ali nogi, izbijejo mu po prva dva zoba in končno ga obrežejo. Če deček vse to prestane brez besed, potem stopi v vrsto odraslih mož, ki se smejo ženiti in boriti, smejo hoditi na tajna zborovanja in na lov.

Vel poskusi belcev, da bi obvarovali črno raso pred njeno usodo, so bili doslej brezuspešni. Saj izhaja avstralska rasa iz epohe, ki ima še vsa obeležja kamene dobe in ni je mogoče spraviti s kulturo današnjih dni. Sicer pa je prekasno bližati se ljudem, ki niso doživeli nikoli drugega od belcev, kot grenka razočaranja. Slehera beseda in bližanje belih priseljencev je Avstralcem skrita zahrbtnost, kateri se hočejo ogniti in sicer na ta način, da se drže zvesto običajem očetov...

Zopet raketa.

Znani raketni konstruktor, inženjer Tilling, je zaprosil za dovoljenje, da bi smel na letališču Tempelhof spustiti raketo v zrak. Tillingova raketa je tako zvana »perotna« raketa. Med padanjem rakete se namreč odpreta dve perotnici, kateri povzročita, da pada raketa polagoma na tla.

Fašisti na Orientu.

Regent države Irak, Feisal, je priredil ob priliki vstopa v Zvezo narodov sprejeme na svojem dvoru. Slika nam kaže del gostov, ki so organizirani po fašističnem sistemu in tudi pozdravljajo po fašističsko.

Znamenja na ladjah

Po mednarodnem običaju nosijo ladje 26 raznih zastavic, od katerih sleherni predstavlja po eno črko abecede. Ako je obešena ena zastavica ali po dve, tri, štiri — je to vedno drugačno znamenje, katerih je skupno 375.076, a katera razlaga posebna knjiga. C pomeni na primer »da«, D pomeni »ne«, YZ kliče zdravnika, ZPH voščil »srečen pot«.

Stopetinsedemdesetletnica smrti Reaumurja.

Tu vidimo portret velikega francoskega fizika in prirodoslovca, Ant. Ferchaulta de Reaumurja, ki je pred 175 leti umrl (18. oktobra 1757). Po Reaumuru je znana stopinjska lestvica na termometru, ki jo je on uvedel.

Čudovita rastlina

Poznamo rastlino, ki ji je domovina na Himalaji, a znanstveno jo imenujemo »seuromatum gutatum«, katere raste brez zemlje in vode. Ako položimo seme te rastline na navadno desko in desko obrnemo proti soncu (v mesecih aprilu in maju), se bo razvila in zacvela lepa rastlina brez zemlje in vode. — Ako pa hočemo dobiti seme te rastline, ki bo dalo zopet novo rastlino brez dotika z zemljo in vodo, moramo imeti to rastlino nekaj časa v zemlji. Novo seme dobi namreč ta čas toliko hrane iz zemlje, da more kasneje hraniti celo rastlino, ki se bo iz njega razvila...

Z velike piramide

Član ameriško-nemške ekspedicije za Himalajo, Herrom, je plezal na veliko egiptsko piramido, pa mu je spodrsnilo in je strmoglavil v smrt.

Španski državni predsednik pri manevrih.

Za Nemčijo in Francijo je prišla na vrsto Španija z manevri. Ti se vrše v Valenciji, ki je najugodnejši kraj za take poskuse »miru«. Na sliki vidimo španskega predsednika Zamoro, ki opazuje v družbi vojaških poveljnikov skozi daljnogled vojne vaje.

Ženitna visoka šola

Bostonska univerza, ki je imela mnogo premalo slušateljev, si je hotela pridobiti na ta način ugled, da je ustanovila stolico za — ženitno »znanost«... Tu se bodo obravnavala predvsem sledeča vprašanja: finančno vprašanje v zakonu; pravo obeh zakoncev in ločitve; gospodinjstvo, kuhinja, kozmetika, higijena obleke, otroci, telovadba itd. Pred vsemi temi predavanji pa pridejo na vrsto nasveti za medsebojno spoznavanje spolov. Predavali bodo »profesorji«. Študij zahteva šest semestrov, nato postane visokošolec »ženitni kandidat«... Resnično, če je to študij, ki je vreden univerze, potem se vse meha. Tako ponižati vseučilišče znajo samo Američani, mrzli računarji.

Spomenik v večnem ledu.

Slavnemu ameriško polarnemu raziskovalcu Robertu Pearyju, ki je leta 1909 korčil na severni tečaj, so zdaj postavile njegova hči in obe nečakinji: ta veliki spomenik v Cape Yorku. Je to dvajset metrov visok obelisk, ki nosi edini napis v črki »P«. Pri otvoritveni slovesnosti so bili navzoči nekdanji Pearyjevi spremljevalci in številni Eskimi, ki so sledili nenavadnemu obredu z veliko pozornostjo.

Višinski zrak v sobi

Frankfurtska klinika poroča, da se je nekemu tamošnjemu zdravniku posrečilo, ustvariti višinsko klimo, katero si lahko sleherni človek naroči v svojo »klimsko izbičo«. Ta klimatska izbica, ki se da brez težav postaviti v vsakem stanovanju, je izredno komplicirana. V njej so aparati, ki urejajo razdelbo ultravijoličnih žarkov, zmanjšujejo zračni pritisk, osušujejo vlago ter spravljajo v red električne valove v zraku. Tako se da brez težav ustvariti zrak, kakršnega si pljuča žele: ali triglavskega ali himalajskega ali goriškega...

Staroturška rokoborba.

V Turčiji je še danes v navadi neka posebna vrsta rokoborbe, ki nima z evropskimi rokoborbnimi pravili nič skupnega. Zmagovalec pri tej turški rokoborbi, pri kateri je dovoljen vsak sunek, je tisti, kateremu se posreči — za trenutek dvigniti nasprotnika s tal. Posebno težke so one borbe, katere brez prestanka spremlja dražea godba trobent in klarinetov. Tudi je neprijetno to, da imajo borilci telesa in težke usnjate hlače (kar predstavlja vso obleko borilca) namazane z oljem, kar povzroča posebno težkočo med medsebojnimi prijemi, ki so spolzki. Za bližnjo balkansko olimpijado se že danes pripravljajo rokoborci v mnogih krajih države.

★

Najemnik: »Poglejte, soba je vlažna, tako da rastejo po stenah gljive.«

Gospodar: »Mar mislite, da vam bodo za tako piščo najemu, ki jo plačujete mesečno, rasli nageljčki po stenah!«

Trošarina na elektriko

Pretekli teden se je vršila, kakor smo že poročali, seja uprave Zveze industrijcev, na kateri so zborovalci slišali načelno izjavo, ki jo je v imenu Zbornice za TOI podal g. zbornični konzulent Fr. Zagar. Zbornica je bila ves čas na stalšču, da se električna energija ne sme obdavčiti, ker se s takim obdavčenjem bistveno ovira napredovanje elektrifikacije. Tudi je Zbornica že večkrat podarjala, da se ne sme obdavčiti produkcijski proces kot tak niti poglavitna produkcijska sredstva, med katerimi je električna energija eno najvažnejših, ako ne najvažnejše. Tako obdavčenje v naprej konsumira bilančni dobiček, kateri tvori odmerno podlago za pridobitno in družbeni davek. Obenem se naši industriji s podražljivijo produkcijskih sredstev, zlasti pogonskih sredstev, jemlje konkurenčna sposobnost napram uvozu iz inozemstva. V tem smislu bo Zbornica tudi sama naslovila pismo predstavko na pristojna mesta.

Ob živahnem odobravanju se je predsedujoči zahvalil zastopniku Zbornice za to izjavo in za napovedano podporo obrambne akcije industrije. Nato je Uprava soglasno sklenila resolucijo, ki se glasi tako:

Industrija dravske banovine priznava napore vlade za postavitev ravnotežja v državnem proračunu. Svesta si državljanjskih dolžnosti razume stremiljenje državne uprave po povečanju državnih dohodkov. Zahtevati pa mora, da se ta prizadevanja udeležujejo v mejah pametne in smotrne davčne politike in da ne nasprotujejo fundamentalnim načelom narodno-gospodarske vede.

Odločno in načeloma se izrekamo proti obremenitvi električne energije z državno trošarino. Elektrifikacija naše dežele se nahaja šele v početkih in nujno potrebuje najzdatnejšo podporo s strani države. V interesu gospodarskega in kulturnega razvoja dežele in njenega socialnega napredka zahtevamo ukinitev te trošarine. Ogorčeno protestiramo proti obremenitvi električne energije v industrijskih obratih, kjer tvori električni tok eno najvažnejših produkcijskih sredstev. Vsa industrija v državi je vedno naglašala načelo, da se ne sme obdavčiti niti produkcijski proces kot tak, niti poglavitne sirovine in produkcijska sredstva, ker se s tako obremenitvijo podražijo industrijski izdelki in se uničuje konkurenčna sposobnost napram inozemstvu. To načelo je doslej priznavalo tudi ministrstvo financ, pri čemer je imelo v vidu, da obremenitev produkcijskega procesa povečuje režijske stroške in v naprej konsumira bilančni zaslužek, ki tvori odmerno podlago za poglavitne neposredne davke.

Ako bi navzlic našemu protestu imela začasno ostati v veljavi trošarina na električni tok kot ukrep, ki ga naj edino opravičujejo sedanje izredne finančne težave, morajo predpisi pravilnika upoštevati strokovno-tehnične izkušnje in socialno-politične zahteve, enako pa tudi težke prilike, v katerih danes deluje naša industrija. Pravilnik z dne 30. septembra 1932 je v vsakem pogledu pogrešen in bi povzročil nedolžno gospodarsko škodo. Izvedba njegovih predpisov bi zahtevala v dravski banovini na stroških za preureditev obstoječih instalacij in za montiranje tisočev

Nemško-jugoslovanski kliring opravlja po poročilih zagrebških listov Neju (Deutsch-jugoslawische Handelsgesellschaft, Essen, Berlin), katere kapital je bil zvišan na 40.000 mark. Dosedaj je v Jugoslaviji bilo osvojenih 20 milj. vezanih dinarjev. Družba še nadalje dela na osvoboditvi vezanih dinarjev.

Plačilni promet s Francijo. Iz Beograda poročajo, da je finančno ministrstvo s francoskim poslanštvom sklenilo pogodbo o plačilnih jugoslov. dolžnikov francoskim davaviteljem. Pogodba je bila sklenjena tudi z našo Narodno banko, ki bo sprejela vezane dinarje od bank. Plačilni promet bosta sporazumno uredili naša Narodna banka in pariška trgovska zbornica.

Izpopolnitev lokalne tarife. Beograd, 17. okt. AA. S sklepom ministrskega sveta se dopolni lokalna tarifa za prevoz blaga s tem, da se v odseku C uvrsti nova ugodnost za stroje in dele strojev iz železa in jekla, in sicer od postaje Jese-nice — državna meja in Rakel — državna meja do postaje Caribrod — državna meja.

Nova banka pod čl. 5. Beograd, 17. okt. AA. Ministrski svet je na predlog ministra za trgovino in industrijo sprejel sklep, da se sme Takovska banka, komanditna družba, iz Gornjega Milanovca, okoristiti s čl. 5 zakona o zaščiti kmetu.

Borza

Dne 17. oktobra.

Denar

V današnjem prometu so popustili tečaji Amsterdam, Berlina, Londona, New Yorka in Trsta, dočim sta Curih in Praga ostala neizpremenjena. Učvrstila pa sta se Bruselj in Pariz.

Narodna banka je odstopak bonifikacije zvišala v soboto popoldne od 15 na 20%.

Ljubljana. Amsterdam 2307.90—2319.26, Berlin 1361.25—1372.05, Bruselj 799.13—803.07, London 197.96—198.96, Curih 1108.35—1113.85, New York 5716.59—5744.85, Pariz 225.37—226.39, Praga 170.01 do 170.87, Trst 293.24—295.54.

Skupni promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 58.713 Din.

Curih. Pariz 20.3275, London 17.8325, New York 517.68, Bruselj 71.95, Milan 26.50, Madrid 42.40, Amsterdam 208.25, Berlin 123.0750, Stockholm 91.60, Oslo 89.60, Kopenhagen 92.50, Sofija 8.73, Praga 14.34, Varšava 58.05, Atene 3.10, Carigrad 2.46, Bukarešta 3.07, Helsingfors 7.70.

Vrednostni papirji

Današnja tendenca za državne papirje je bila slaba in so tečaji večinoma popustili. Promet je bil na zagrebški borzi slab in je znašal: vojna škoda 100 kom., 7% Bler 1000 dol. Nadalje je bilo zaključenih 10 delnic Narodne banke in 220 kom. delnic Priv. agr. banke.

Ljubljana. Vojna škoda 190 bl., 8% Bler. pos. 41 bl., 7% Bler. pos. 38 bl., Ruše 125 den.

Zagreb. Narod. banka 3850—3950 (3999), Priv. agr. banka 220—224 (224), 7% inv. pos. 52 bl., vojna škoda 185—188, (188), 10. 182—185, 12. 182 do 185, 6% begl. obv. 33 bl., 8% Bler. posojilo 38—40, 7% Bler. pos. 36—37.

Beograd. Narodna banka zaklj. 3800, Priv. agr. banka 2185219 (223), 7% inv. posojilo 50.50—51 (50.50), agrarji 24—24.50 (24.50), vojna škoda 184 do 185 (185, 184), 6% begl. obv. 33.75—34 (34, 33.50).

Dunaj. Don. sav. jadr. 68.80, Aussiger Chemische 117.25, Mundus 68, Alpine 12.10, Trboveljska 20.27, Rima Murany 26.

Zitni trg

Na žitnem trgu je položaj nadalje čvrst in se je ošenica 79 kg trgovala po 160 Din, nadalje se

novih števecv brezplačne stroške, ki bi sami znašali daleko več nego enoletni fiskalni donos trošarine. Večina materiala za te investicije bi se morala uvoziti iz inozemstva in bi šli ti stroški po znatnem delu inozemstvu v korist. Ministrstvu financ so vendar znane neskončne težave, katere mora industrija premagati pri uvozu najnujnejših sirovin in potrebščin. Zato je nerazumljivo, kako more izdati pravilnik, ki naravnost predpisuje brezplačne izdatke za uvoz inozemskih števecv in instalacijskega materiala, kateri izdatki gredo v mnoge milijone.

Naše velike elektrarne oddajajo tisočerm najmanjših in najrevnejših konsumentov električni tok proti pavšalnemu plačilu. Postavitev posebnih tokomero, ki jo zahteva pravilnik, je za te slučaje povsem nepotrebna, ker se more enostavno izračunati število ideelnih kilovatnih ur kot kvocijent pavšalnega plačila in normalne cene kilovadne ure za isto kategorijo toka. V ilustraciji navajamo podatke banovinskega podjetja »Kranjsko deželne elektrarne« v Ljubljani. Podjetje oddaja tok okroglo 9000 konsumentom, od katerih je 2634 malih konsumentov pavšalistov. Finančni efekt trošarine od vse oddane energije bi znašal letno 700.000 Din, dočim se računajo stroški za postavitev tokomero pri pavšalistih okroglo 1.500.000 dinarjev!

Zahtevamo, da se smatra v industrijskih obratih kot električni tok, uporabljen za pogon motorjev in drugih instalacij, tudi tok za razsvetljavo teh obratov in sploh ves v njih porabljeni električni tok, v kolikor ni po zakonu oproščen te trošarine. Razsvetljava tovarna služi evidentno v produkcijske svrhe, obenem pa je neobhodno potrebna za telesno varnost delavstva. Neznosljiva trošarina po 0.70 Din od kilovadne ure bi vsilila štednjo, katere bi reducirala kvaliteto produkcije ter bi ogrozila telesno varnost uslužbencev. Ako bi ministrstvo financ navzlic našemu protestu vztrajalo na visoki obdachi toka za razsvetljavo tovarniških obratov, bi bila pri njem odgovornost za kvarne posledice.

Tudi v tem primeru se ne smejo povzročiti nikaki stroški za nabave in inozemstvu, kar znači, da se ne smejo zahtevati nikake nove instalacije zaradi izračunavanja trošarine. Sprito velike raznolikosti v razmerju potrošnje toka za razsvetljavo in za pogon se ne more ustanoviti noben provizoren ključ. Pri več velikih podjetjih, ki proizvajajo tok v lastnih centralah, znaša poraba toka za razsvetljavo samo 1—3% vse potrošene električne energije. Preostane edina možnost, da uradna komisija za vsako podjetje posebej ugotovi povprečno mesečno potrošnjo toka za razsvetljavo oziroma za pogon in za svrhe, oproščene trošarine. Do take uradne ugotovitve naj industrijska podjetja provizorno plačajo za ves potrošeni tok trošarino po 2. odstavku točke 7a, člena 72. Zakona o državi trošarini po Din 0.10 oziroma Din 0.05 od kilovadne ure. Odločno pa zahtevamo, da uradno komisijo delegira pristojna banska uprava, ker ministrstvo financ ne razpolaga s kvalificiranimi strokovnjaki in ker ne gre, da se industriji brez potrebe nalagajo visoki komisijski stroški.

za koruzo zahteva 75—77.50 (umetno sušena), vendar brez ponudbe. Ponudbe pa ni v promptnem blagu niti ne za december—januar. Moka je v ceni narasla na 270—300.

Novi Sad. Pšenica: bč. okol. Novi Sad, Sombor, sr. grem. 150—152.5, gbč. 152.5—154, bč. ladja Tisa 157.5—160, bč. ladja Begej 155—157.5, gbn. 147 do 150, bn. par. Vršač 145—147.5, bn., srem. 149 do 151. — Koruza: bč. srem. stara 92—94, bn. stara 85—87.5, bč., bn. nova dec. jan. 87.5—70, bč., bn. nova marec, april, maj 78—80, bč., bn. par. Indija 77—79. — Moka: št. Og. 245—260, št. 2 225—240, št. 5 205—215, št. 7 135—145, št. 8 85 do 90. — Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence: čvrsta. — Promet: 67 vagonov.

Chicago. Pšenica: marec 53, maj 54.375, december 58. — Koruza: marec 30.875, dec. 26.125. — Oves: marec 18.25, december 15.625. — Rž: julij 36, december 31.50.

Winnipeg. Pšenica: oktober 58.25, december 60.125, januar 54.625.

Živina

Dunajski goveji sejum. (Poročilo tvrdke Edv. Sabersky in Comp., Dunaj.) Prignanih je bilo 2377 goved, iz Jugoslavije 170, na kontumačnem trgu pa je bilo 128 romunskih goved. Cene: volji najboljši 1.75—1.80, I. 1.55—1.70, II. 1.15—1.45, III. 0.90 do 1; krave I. 1.05—1.30, II. 0.85—0.95, bikli 0.80 do 1.20, klavna živina 0.50—0.80. Tendence: Prvovrstni in srednji volji so bili za 5—10 grošev dražji, ostale cene so se dobro držale, bikli in klavna živina pa je bila za 5 grošev cenejša.

Hmelj

Zatec, 17. okt. tg. Hmelj se nakupuje še nadalje na trgu in po deželi po cenah 700—1020 Kč. Razpoloženje je še vedno čvrsto.

Nürnberg, 17. okt. tg. Pripeljanih je bilo 30 bal, prodanih pa 100. Cene: hallertauski hmelj 150 do 210 mark, gorski 120—170 mark. Cene so se dvigale in bile zelo čvrste.

Nedeljski sport

Nedelja prvenstvenih tekem je zopet minula, toda to pot s takimi presenečenji, kot le redko katera. Predvsem v državnem prvenstvu. Sigurni favoriti za državno prvenstvo so odpovedali, tako da je sedaj situacija čisto spremenjena. Štiri in štiri-deset ljudi se je 90 minut trudilo, da bi zabilo en sam gol, kar jim ni uspelo. Obe igri, Jugoslavija: Concordia in BSK: Hajduk sta končali brez rezultata. Kaj takega se pri nas še nikoli ni zgodilo. Pred temi tekmami sta bila Hajduk in Jugoslavija, ki sta igrala na svojih igriščih, sigurna favorita. Sedaj sta pa za zmago favorita BSK in Concordia. Okrogla žoga res včasih temeljito zmeša račune. — Tudi v domači ligi je šlo zares. Svoboda je podlegla Železničarjem iz Maribora s 3:2, največ, ker je imela mesto srednjega krila izrazito slabo zasedeno. Boncelj ni bil razpoložen in je radi tega notranji trio Železničarjev igral kakor je hotel. Ni pa znal dovolj izrabiti te slabe strani Svobode. Nepričakovan rezultat je dosežen tudi v Mariboru, kjer je Ilirija podlegla Rapidu s 3:2. Rapid je zabil dve 11 metrovki, kar je bil vsekakor malo previški naskok, da bi ga mogli Ilirijani popraviti. Podraviti je, da so v domači ligi tako močni klubi, ki ogrožajo zmago favorita. S tem se bo kvaliteta našega nogometa gotovo dvignila. Negotovost, kdo bo zmagal, bo pa privabila večje število gledalcev. V Čakovcu je s to zmago zmagal Maribor s 4:3, toda ta igra je bila po zaslugi nekaterih igralcev Maribora izrazito ostra. Prišlo je celo do incidentov.

Od ostalih domačih tekem bi še omenili pokusno tekmo Korotana s novo ustanovljenim klubom Zadruga, ki je končala z zmago Zadruga s 3:1. Pač znak, da so v novem klubu sposobni igralci, ki bodo tekmovalje pozivali. Sparta je odpravila Disk z istim rezultatom. Hazenska tekma med Atenah je končala z zmago Atene s 7:3. Ilirija ni nastopila v najboljši sestavi in je gladko podlegla. V Novem mestu je Javornik podlegel Klanu s 4:1 in postal s tem prvak Dolenjske. Na cesti od Pijave gorice do Turjaka so imeli kole-sarji svoje gorsko državno prvenstvo. Proga je dolga 9 km. Domači fantje so bili brez konkurence. Gorski prvak države je postal Abulnar Franc od Motokol. Ilirije. Proga je prevozil v času 18:58 sek. Juniorski prvak je Avbelj, ravno tako od Ilirije v času 20:02 sek. Prireditev je bila slabo obiskana ker je slabo vreme marsikoga odvrgnilo.

V Atenah je bilo v nedeljo končano lahko-atletsko tekmovalje. Naša okrnjena reprezentanca si je ponovno priborila drugo mesto. Kompletni bi pa gotovo zasedli letos prvo mesto. Toda brez najboljših atletov ni šlo drugače. To pot so naši fantje, Slovenci, rešili čast jugoslovanske atletike. Od naših so se plasirali Kreva (Primorje), Zupan, Zupančič, Šporn (Ilirija). Posamezni rezultati so: V teku na 200 m so se plasirali na prva tri mesta Frangundis 22.1 sek. (G.), Löwenfeld (R), 5000 m: prva dva Grka, tretji je bil pa Kreva. 400 m zapreke sta ravno tako na prvih mestih Grka, zmagovalce je Hadži Georgiu v 58 sek. Troskok: prvi Grk Papanikolau z 13.305 m, na drugem mestu pa Jugoslovani. V metanju diska na helenski način je na prvi Bolgar Gančev z metom 37.29 m, drugi je Grk Silas in tretji Klevt. V balkanski štafeti so se naši plasirali na tretje mesto, na prvem so pa Grki s časom 3:29 sekund. Tudi v štafeti 4×100 m naši niso imeli sreče in so se plasirali na zadnje mesto. V metanju kopja se je odrezal Kovačević, ki je zasedel drugo mesto za Grkom Papageorgijem. V skoku s palico je zmagal Andreopoulos (Grk), Buratović je zasedel tretje, Zupančič pa peto mesto. V teku 110 m brez zapreke je Buratović drugi za Grkom. Tudi v skoku v daljavo ima Buratović drugo mesto. V maratonskem teku se je odrezal Šporn, ki je zasedel četrti mesto. Zmagovalce je pa Romun Gal, kar je največje presenečenje vsega tekmovalja. Ker so se naši tenis-igranci dobro odrezali in si priborili teniško prvenstvo Balkana, nam je drugo mesto sigurno. — Rezultat lahko-atletskega tekmovalja je: Grki 90, Jugoslavija 47, Romuni 44, Bolgari 15, Turki 14 točk. Letos se je zadnjič vršila olimpijada v Atenah. Kje se bo vršila prihodnje leto, se bo odločilo za zeleno mizo.

Odmevi „Slovenčevega“ propagandnega poleta

Ljubljana, 17. oktobra.

Naše naročnice, ki jih je spuščalo nad vami in mesti Slovenije naše letalo, so prišle v roke različnim ljudem vsepovsod po deželi. Največ naročnic je prišlo v roke ljudem, ki doslej niso bili še naši naročniki, pa so zdaj postali naročniki našega lista. Veliko naročnic pa je prišlo tudi k rednim naročnikom. Nekateri so take naročnice oddali svojim sosedom ali prijateljem, nekateri pa so nam naročnice kar sami poslali. G. Kline Jakob, pregl. fin. kontrole v pokoj, Zavodna pri Celju, nam piše: »Omenim, da je naročnica tik pred hišo obložila, kakor da bi vedela, da stanuje tukaj naročnik Slovenca.«

Podobno nam piše tudi ga. Gogala Marija z Bleda: »Zdi se mi, da je ta nagrada na belem listu ravno meni namenjena, ker že toliko let prodajam Slovenca. Res, kakor bi vedel zrakoplov za našo hišo, je vsul letakov, in visoko smo že

„BISTRA“

avtoprometna družba z o. z. v Ljubljani

naznanja, da stopi dne 23. oktobra t. l. v veljavo vozni red, že izdan v »Avtobusnem voznom redu« in v knjižnici Kolmana, in sicer za progo Moravče—Domžale—Ljubljana, in Celje—Vransko—Ljubljana, kjer začne obratovati na celi progi. — Odhod iz Celja ob 5 zjutraj, odhod iz Ljubljane ob 16.25. Za Motnik—Kamnik—Ljubljana in Kamnik—Moste—Ljubljana ostane še sedanji vozni red in to do preklica.

Obenem javljamo cenj. občinstvu, da vozi za časa cirkusa avtobus vsak večer iz Kamnika na Moste—Mengeš ob 18.30 ter ob pol 12 odhod Ljubljana—Domžale—Jarše—Kamnik.

Zahvala

Vse prijatelje in znanke, ki so prihajali tolažiti in bodriti mojo ženo med dolgo in mučno boleznijo, ki so okrasili njeno krsto z venci in šopki in so jo spremljali na njeni zadnji poti in ki so sočustvovali z menoj ob bridki izgubi, se prav pristrčno zahvaljujem.

T. Gasparin,
profesor.

Heliodont

je najpopolnejša pasta za zobe! Napravi zobe snežno-bele in osvežuje usta. Cena Din 5.— po tubi.

videli, da je beli vmes. Kako nekaj veselega nam je ta nedelja prinesla. Ni se govorilo drugega kakor o Slovenčevem letalu.

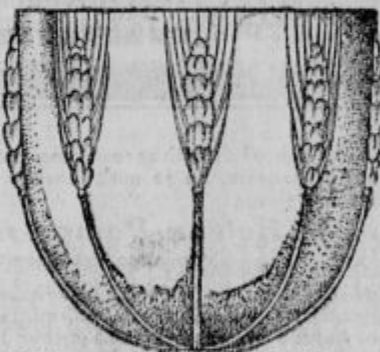
Originalno nam piše mlada Klanšek Marija iz Pristave, p. Križe na Gorenjskem: »Sporočam, kako sem prišla do tega letaka. Okoli 13. ure je pribrežal zrakoplov nad Pristavo, izpustil letake, jaz pa letim, kakih 7 minut daleč od vasi so leteli, pa je uberem v lavci in sem priletela na mesto prej ko letaki iz zrakoplova. Dež je lil, da sem bila v hipu vsa premočena, pa tudi letaki so bili vsi mokri.«

Ivan Gorican iz Vojnika pa je naročnico izročil svojemu prijatelju, pa nam je obenem pisal: »Podpisani sem prejel naročnico, ker pa ima moj oče naročen Vaš list, zato jaz to ugodnost prepustim svojemu prijatelju.«

Naši so naročnice še sledeči: Gros Valentin, učencec, Zg. Bitnje, Stražišče pri Kranju; Sajevec Ivan, pos., Sinjgorice, Vrhnika; Lešnik Tomaž, Begunje pri Lescah, Klemenca Ivanka, Dol pri Ljubljani; Voglar Franc, klepar, Leskovec pri Krškem; Ferjan Ivan, učenec, Camkarjeva, Bled; Birk Franc, mizar, Sp. Tušanj, Moravče; Ipavec Alojzij, livar, Križ, Komenda; Pengal Franc, sprevednik drž. žel., Ljubljana VII; Wagner Marica, učenka v Lichtenurnu, Ljubljana; Lovšin Vinko, učenec, Goriča vas, Ribnica; Ludvik Drobnič, pos., Goriča vas, Ribnica; Camkar Vinko, smartinska, Ljubljana; Reisman Jožef, bančni uradnik, Aleksandrova 6, Maribor; Rogelj Anton, organist, Trstenik, p. Golnik; Gotlib Franc, pos., St. Peter pri Nov. mestu; Petrič Marija, Laze pri Borovnici; Gorjup Karol, Andol, p. Ortnek pri Kočevju; Pišek, Ivan, pos., Čret pri Celju; Bonač Franc, Topol 11, Begunje pri Cerkljici; Progar Anton, Mirna peč; Jeseničnik Zora, dijakinja, Zirovnica na Gor.; Salamu Zvonimir, trg. potnik, Podložje, Ptujška gora; Stare Ignacij, mizar, Goriča vas, Ribnica; Cop Viktor, odd. fin. kontrole, Ribnica; Zalokar Angela, Prosečno, Slivnica pri Celju; Virec Ivana, delavka, Dolso, Dol pri Ljublj.; Mate Ivana, učenka, Goriča vas, Ribnica; Žuželj Franc, pos. sin, Arjavas 12, Petrovče; Dovč Franc, pos. sin, Stojice pri Ljubljani; Koscec Ana, Berovica, Vojnik pri Celju; Jerič Stanko, pos. sin, Skočjan 43; Repar Andrej, Topol, p. Begunje pri Cerklj.; Ottoničar Jože, Topol 17, Begunje p. Cerklj.; Pogačar Alojzij, šofer, Bled; Pucelj Ignacij, pos., Breg pri Ribnici; Pucelj Franc, mlinar, Zadolje pri Ribnici; Marolt Jože, mizar, Zlebič 10, p. Ortnek; Kozarnik Ivanka, Stranska vas, p. Dobrova pri Ljublj.; Petrič Franc, Podmilj, Litija; Zore Alojzij, šofer, Volburga 4, p. Smlednik; Rehberg Egidij, kolar, Nova vas, Predvor; Grad A. Armin, podnarednik, Ljubljana; Rigler Alojzij, Praproče 4, p. Ortnek; Mihelič Franc, mizar, Dolso pri Ljublj.; Lavrič Jože, Podpeč, Lukovica; Thaler Andrej, Dobrova 27; Pečenik Ivanka, Dobrova 25; Kodrič Ivan, pos. sin, Brezje 14, p. Studence pri Poljčanah; Rožanc Franc, pos., Brezje 3, Begunje pri Cerklj. (Dalje sledi.)

Naša Sloga - Ljubljana

Dunajska cesta 17

Mašna
oblačila,
bandere, vse
potrebnosti
za veleč. g.
duhovnike

Zaloga vseh
vrst svil za
mašne obleke
itd.

kipi, slike

Cerkvene
posode,
monštrance,
svečnike
itd.

Popravila
mašnih obla-
čil in cerkve-
nih posod.

Umr! nam je naš soprog, papa, dedek, brat in ujec, gospod

Jože Gruden

višji poštni kontrolor v pokoj

Njegovo izmučeno truplo bomo položili k večnemu počitku v torek, dne 18. oktobra ob pol 4 popoldne izred hiše žalosti Rimska cesta 7.

Prosimo tihega sožalja!

Ljubljana, dne 16. oktobra 1932.

Iva Gruden, soproga.

Nada Fakinova, ing. Jože, Vera Omanova, Mirjan, otroci. Doc. ing. Milan Fakin, Otoc Oman, zeta. Mara roj. Smiljanič, snaha, in ostalo sorodstvo.

TVRDKA, KI POZNA OKUS NAŠIH DAM

To dokazujejo velike pošiljke prekrasnih damskih oblek, plaščev, edinstveni kosi slikovitih žemperjev in vestic, ki vprav zadivijo vsako damo. Cene brezkonkurenčne!

LUKIC, LJUBLJANA, STRITARJEVA

DRVA IN PREMOG

pri **Iv. Schumi**
Dolenjska cesta
Telefon št. 2951

Objave

Ker nekateri krovci izrabljajo mojo obrt v svoj prid, izjavljam, da se pri meni ni nobeden krovstva izučil. Sušnik. o

Posestva

Droben oglaš v »Slovenca« posestvo ti hitro prodaja; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Posestvo

obstoječe iz 12 oralov zemlje ter gospodarskim poslojem, oddaljeno 20 minut od šole, v dobrem stanju, prodam radi selitve. Cena 40.000 Din. Naslov v podružnici »Slovenca« v Celju. 15.179. p

Pohištvo

Novo spalnico

hrastovo pleskano, 9 komadov, prodam za 1600 Din. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 15.185. (s)

Kupimo

Kupimo

namizni telefonski aparat (induktor). The Rex Co, Ljubljana, Gradišče št. 10. (k)

Vsakovrstno

zlatu kupnje po najvišjih cenah ČERNE, luvler, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Zlato

(stara zlatina) kupujemo. M. Jankole, komanditna družba, Ljubljana, Selenburgova 6/II. Telefon št. 30-52. (k)

Prodamo

Volna, svila, bombaž stalno v bogati izbiri v vseh vrstah, za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trvdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Denar

Posojila

od 100.000 do 5.000.000 Din iščemo za l. hipoteke — eventualno tudi v hranilnih knjižicah. Cenjene ponudbe na: M. Jankole, komanditna družba — Ljubljana, Selenburgova ul. 6/II. Telefon 30-52. d

Vrednostne papirje

vseh vrst, tu- in inozemske, obveznice, založnice, srečke in hranilne knjižice vseh denarnih zavodov kupujemo in prodajamo. M. Jankole, komanditna družba, Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II. Telefon 30-52. (d)

3 malimi oglašji v »Slovenca«!

Kdor išče potnika, kdor hoče kaj vzeti v najem ali dati v najem, kupiti ali prodati, posoditi, zamenjati ali sprejeti koga v službo, najde vse, kar išče, z malimi oglašji v »Slovenca«!

Krasno stanovanje dvosobno, veranda, kopalnica, se odda. Einšpielerjeva 25. (e)

Sobo s štedilnikom oddam na Tržaški cesti št. 24, dvorišče. (s)

Opremljeno sobo

zračno in čisto, s hrano ali brez, išče mlad, soliden gospod. Naslov pustiti v upravi »Slovenca« pod »Zelo soliden«. (s)

Opremljeno sobo

lepo, čisto, takoj oddam boljši, stalni gospodini. Trdinova 2, visoko pri tleje. (s)

Vnajem

Lokal takoj

oddam. Primeren za vsako obrt. Nizka najemnina. Naslov v upravi »Slovenca« št. 15.164. (n)

Službe iščejo

30 let star

iščem službo skladiščnika ali sluge. Položim lahko knjižico z 12.000 Din kavcije. — Naslov v upravi »Slovenca« št. 15.161. (a)

Prodajalka

samostojna, strogo krščanskega mišljenja, ki bi pomagala tudi pri gospodinjstvu, se sprejme na deželo. Naslov v upravi »Slovenca« št. 15.154. (a)

Pouk

Reduciranec - Kranj, inštruiru vse realno-gimnazijske predmete. Vprašati: Zlato polje 115. (u)

Dijaki

Dijak

se sprejme poceni na stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« 15.183. (D)

Stanovanja

Pristopajte

k Društvu stanovanjskih najemnikov — Ljubljana, Vegova ulica 8. (o)

Prazno sobo

oddam na Mirju blizu Obrtnih šol mirni, solidni osebi Naslov v upravi »Slovenca« pod šte. 14.395. (e)

Veziljo (binderico) išče za takoj Jankomir d. d., Zagreb, Praska 5. (b)

Polovičarji

(Hältebauern), se iščejo na kompletno urejeno posetvo od 125 kat. jutrov dobre zemlje, z mlekarnstvom, živinorejo, svinjorejo, perutninštvom in sadjarstvom proti pogodbi od najmanj 3 let. Zidana stanovanja za štiričlanske družine in vsa gospodarska poslopja. — Predcuti imajo oni, ki so bili že slično zaposleni in ki so končali mariborsko ekonomsko šolo. Ponudbe za takojšen nastop s prepisi dokumentov na Makso Bosnič — Slavonški Brod. (b)

Citajte in širite »Slovenca«!

»Zdenka«, Veliki Zdenec.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša iskreno ljubljena mati, stara mati in tačka, gospa

Helena Pompe roj. Mahnič

vдова po zasebnem uradniku

dne 16. t. m. po dolgem, mukopolnem trpljenju, previdena s svetotajstvi, v 82. letu starosti, mirno umrla. Pogreb nepozabne bo v sredo 19. oktobra 1932 ob pol 3 izpred mrlišnice Vidovdanska cesta 9 na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 17. oktobra 1932.

Luiza, Ivanuša, hčerka, Martin Ivanuša, zet, Zdenka, vnukinja in ostali sorodniki.

Lorna Doone

Roman iz Exmoora

Prišel je do slapa, kjer se je pričel zalivati preko pečine, prav na ono mesto, kjer sem nekdo ko deček nezavesten odležal. Jaz sem čepel pod skalnim zaslonom komaj vater od njega, tako da sem razločno slišal njegovo hropenje in godrnjanje. Stiskal sem desnico, pripravljeno za udarec, če bi me bil odkril. Zdalci se je nenadoma prikazal spodaj v vrtincu moj črni klobuk, plešoč nalik ranjenemu krolkarju na penastem površju.

Torej sem te na vse zadnje le zadel, ti stari petelin,« je vzklil zmagoslavno moj sovražnik. »Zdaj mi ne boš več motil s svojim vreščanjem jutranjega spanja. Trikrat sem moral streljati vate, ko da bi se mi rogal. Ha, ha! Redki so, ki bi moral Karver trikrat meriti vanje, toda ne uide mu nobeden.«

Smejati sem se moral sam pri sebi, ko je Karver zmagoslavno odhajal, kajti že trikrat je imel priliko, da bi me lahko dobil v pest, toda vselej jo je zgrešil. Nemara se bo ta srečna prilika danes ali jutri nasmejljala meni?

Da govorim resnico, tega skrivanja in prisluškovanja sem bil že sit do grla in če ne bi šlo za Lorno, me ne bi bil nihče pripravil do česa takega. Mnogo ljubše bi mi bilo, če bi se mogel z nasprotnikom pomeriti odkrito, saj mi je bil v vsakem oziru kos in mi ne bi bilo treba priznati mu.

Ko sem oni večer sedel zamišljeno v kuhinjskem kotu, sem nenadoma zapazil staro Betty, ki se je prikradla v mojo bližino in mi delala s prsti

vsakovrstne čudne znake; nisem se dosti brljal zanj, dokler mi ni prišla čisto blizu in mi pošepetala na uho, da je ne bi nihče slišal: »Lorna Du-unc.«

Teh besed sem se tako prestrašil, da sem se naglo okrenil in zvedavo uprl oči vanjo; ona se je pa delala, kakor da nič ne ve, in je hitela z metlico snažiti prazen lonec.

»Oh, Betty, dovoli, da ti pomagam, to delo je pretežko zate!« sem vzklil pri z nenavadno uslužnostjo, toda prejel sem le sirov odgovor.

»Že deset let si me videl slednji večer, ko sem opravljala to delo, John, pa mi nisi hotel nikoli pomagati. Toda če imaš resno voljo, da mi olajšaš težko delo, nesi namesto mene tale škap krme v svinjak.«

Nato je stopila v hišo, enela svetilko s kljuko na steni in mi pokazala s prstom velik škap v kotu.

Brez ugovaranja sem ji nesel škap ven. Ko sva prišla do velikega svinjskega korita, se je nenadoma obrnila s svetilko proti meni. Opazila je, da nesem škap v lahkotu z eno samo roko.

»John,« je dejala, »nihče drugi na Angleškem ne bi zmogel kaj takega. Lorna bo tvoja.«

Ko sem začuden razmišljal, kako bi moglo biti moje razmerje do Lorne odvisno od moje moči in svinjskega škapa, so se vsi pujski hkratu prebudili spričo prijetne vonjave pripravljene krme in so se drug preko drugega krulč zagnali proti koritu.

»Primi zdaj za škap in ga izlij v korito,« mi je velela Betty, medtem ko je sama držala svetilko. Vedel sem, da ne bo spregovorila druge besede, dokler ne bodo prašiči opravljeni. Prav za prav pa tudi ne bi mogel odlašati s krmiljenjem, ko sem videl, kako vsiljivo so kazali svoje skomine. Te-

kali so sem ter tja, se drgnili drug ob drugega in krulili, kakor da že ves dan ne bi bili žrli; nekaj se jih je zapodilo k hrastovemu koritu in drug drugemu so odrivali od njega; najolikanejši od njih so se vzpeli s sprednjimi nogami na rob korita, mežikali z malimi očmi in ubrano krulili. Zdelo se mi je, da mi sleherni od njih hoče reči: »Zanesem se, da boš dober do mene, priprčan sem, da boš dal meni prvemu in najboljšo krme.«

»Pojdi zdaj sem, Betty,« sem dejal, ko so prašiči cmokali, gotali, cvilili, krulili, hrustali in drug drugemu počejali krmo po hrbtu, »kako dolgo bom moral še čakati, kaj mi boš povedala. Saj sem menda vsaj toliko vreden ko prašiči tukaj.«

To je nazadnje Betty le genilo.

»Gorje mi! Preveč hudoga vem, John. Zlomilo bo srce tvoji materi. Le pomisli na vse nevarnosti. Ali res tako vroče ljubiš Lorno?«

»Z dušo in s telesom, Betty. Moja mora biti ali pa umrjem.«

»No, umri boš tako ali tako. Ali pa tudi ona tebe ljubi?«

»Upam, da, Betty, upam, da. A kaj meniš vendar ti?«

»Oh, potem ne smem dlje molčati. Dobro poznam fante in dekleta, prav tako dobro ko svoje prašiče. Tudi sama sem včasih trpela kakor ti. Potemtakem ti moram nekaj povedati, ker ne morem gledati, da bi bil še nadalje tako nesrečen. Pripogni se malo, tako kakor vidiš, da se pripogiba pujski h koritu.«

Pripognil sem se ji vse do glave in ona mi je zašepetala na uho: »Poslej hodi k njej zjutraj. Zvečer ne sme z doma. Naročila mi je, naj ti to povem.«

Sedem vinskih sodov po 3000 l naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 14.804. (l)

Ia orehe

50 kg 200 Din, la suhe slive, 50 kg 195 Din, za boj 10 kg 61 Din, češpljeva marmelada 10 kg Din 69 — razpošilja franko naročnika G. Drechsler, Tuzla. (l)

Trgov. oprava

in razen inventar za špecerijo vsled preuredbe poceni naprodaj. — Ogled in podrobne informacije v trgovini Karol Planinšek, Dunajska cesta 20 (špecerijski oddelek). (l)

115 Din

1 m² žaganih bukovih drv, prvovrstnih, franko hiša, nudi Velepič, Sv. Jerneja cesta 25. Telefon 27-08. (t)

Nogavice, rokavice, robce, perilo, torbice, kravate nizke cene, samo pri

PETELINC-u Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Konfekcija — moda! Naicenejši nakup. Anton Presker, Sv. Petra cesta št. 14. Ljubljana. (l)

Divji kostanj

namizno sadje in za presanje, kupuje vsake količine Josip Kirbsch — Celje. (l)

† Potrti v globoki žalosti naznanjamo prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena sestra, svakinja in teta, gospa

Kamila Böhm

zasebnica

v ponedeljek 17. t. m. po daljšem bolehanju umrla. Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek 18. oktobra 1932 ob 4 popoldne od doma žalosti Poljanska cesta 16 na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, 17. oktobra 1932.

Zalujoči ostali.

Potrtega srca javljamo tužno vest, da je naš dobri oče, stric, tast in stari oče, gospod

IVAN POVH

nadučitelj v pokoju

danes ob pol 15, previden s svetimi zakramenti, za vedno v Gospodu zaspal.

Pogreb blagopokojnega bo v sredo 19. t. m. ob 15 v Venčeslu pri Slovenski Bistrici.

Maše zadušnice bodo v četrtek 20. t. m. ob pol 7 v larni cerkvi Sv. Venčesla, v samostanski cerkvi v Slovenski Bistrici ter v stolni cerkvi v Mariboru.

Sv. Venčeslavo-Slovenska Bistrica-Maribor, 17. oktobra 1932. Zalujoči ostali: Rudolf, Stanko, Vavlar, sinovi. Anica Hren roj. Povh, hčerka. Vojko Hren, učitelj, zet. Tilka Povh roj. Pfeifer, Eda Povh roj. Leben, sinah ter ostali sorodniki.

Ves iz sebe od veselja sem dal stari Betty nežen poljub in vsi prašiči so bili temu priče. Umaknila se je za korak in ježno zapčila pogled vame.

»Fej, fej! Ali se ti je zmešalo, John!«

Tri in trideseto poglavje.

Obisk na vse zgoraj.

Drugo jutro sem bil že pred solnčnim vzhodom na poti skozi puščo in goščo proti Bagworthy-skemu potoku ob vznožju dolgega slapa. Krasno je vstajalo oktobrsko sonce iznad slemen in odevalo planine in doline z zlatim žarom. Vlažne meglice so se pršile in se plazile proti osojam; tu pa tam so ostale še posamezne meglene proge in stebri, ki jih je zaslanjalo skalovje, sklanjajoče se nad travnate trate, medtem ko so se griči že jasno dvigali drug za drugim v zlatem solncu.

Nalik draperiji prebujenih planin so se prikazali iz megle gozdovi, polni tajinstvene groze in burnih spominov. Lahna jesenska roka jih je božala in posiljala z zlato, rdečo in olivno prevleko.

Toda preden so se mogli gozdovi pokazati v svoji pristni obleki, je že priklopela čez dol in breg vesela solnčna svetloba in jih prebarvala bodisi rožnoderče, jantarsto, modro ali škrtasto, kakor se je že izpremečala z njih prvotno barvo; strah in mrak sta se umaknila solnčnemu žaru, obetajoče nade so zakrillile preko stvarstva in navdale človeška srca s svetim priznanjem: »Tukaj je Bog.«

Ko sem gledal to naravno veličastvo, se je dvignila tudi moja duša proti solncu in novim življenjskim nadam; kajti kdo bi mogel spričo tolikanskega veličja tičati v svoji sebični žalosti?

Dnevna kronika

PLANINKA ČAJ

Bahovec razredča krlj, preprečuje poapnenje in vrača žilam potrebno elastičnost. Z uspehom ga pijejo proti poapnenju žil. Zavitek Din 20.— v apotekah.

Sadna razstava v Ribnici

Ribnica na Dol., 17. okt.

Včeraj, v nedeljo, se je pri nas prvič vršila sadna razstava, ki jo je pripravilo ribniško sadjarsko društvo. Moramo priznati, da je bila razstava zelo dobro pripravljena in okusno razvrščena. Vršla se je v prostorih deške osnovne šole. Ribniška dolina se more po pravici ponašati s svojo sadrejo, saj so vasice kar zakrite sredi košatega sadnega drevja. Sadržja je razstavilo okrog 10 vasi. Najbolje in največ iz vasi Vinice, Jurjevice in Sušja. Tudi Ribnica sama je mnogo prispevala. Najbolj izbrano sadje je razstavil brat vseuč. profesorja dr. Prijatelja France Prijatelj, največjo izbiro pa je nudil posestnik Franc Lavrič iz Jurjevice. Izmed jabolk je bilo razstavljenih največ renet, zlaste parmenne, kosmačev, tafelnov in mešančarjev, izmed hrušk po močvotke in mače glave. Tudi kutne so bile zastopane. Cena (sortiranim) jabolkom se je gibala od 1.75 do 2.50 Din za kilogram, medtem ko so bile hruške za dinar dražje. Slive letos niso rodile.

Sadne razstave so za razvoj naše sadjereje velikega gospodarskega pomena. Z njimi se dviga zanimanje za dvig sadjereje pri našem kmetu, ki bi lahko ob boljši in pazljivi kultivaciji sadnega drevja mnogo več stržil. Tudi za našo ribniško dolino mora postati sadjereja močna penoga narodnega gospodarstva in važen faktor pridobivanja. Sadržarski podružnici k tej lepi razstavi samo čestitamo!

Koledar

Torek, 18. oktobra: Luka, evangelist; Julijan puščavnik.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospa Kamila Böhm. Pokopali jo bodo danes ob 4 popoldne. — V visoki starosti 81. let je umrla gospa Helena Pompe, vdova po zasebnem uradniku. Pogreb bo v sredo ob pol 3 popoldne. — Naj počivata v miru! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

† Pri Sv. Vencesu nad Slov. Bistrico je ugrabila smrt uglednega in vzornega moža, vpo-kojenega nadeždnika gospoda Ivana Povha. S pokojnikom lega v grob markantna osebnost v vrstah naših solnikov starega kova, ki so živel z narodom in za narod ter mu vzgajali z neprimerno ljubeznijo generacije, katerim so že v nežni mladosti zasadili v srce ljubezen do Boga in naroda. Povod, kjer je služboval, so ga ohranili ljudje in mnogostevilni učenci v naj-darnejšem spominu in hudo jim bo, ko bodo zve-deli za smrt svojega draga učitelja. Dragoga pokojnika bodo položili k večnemu počitku ju-tri, v sredo ob treh popoldne na farnem pokopališču pri Sv. Vencesu. Ohranjen mu bodi trajen spomin! Hudo prizadetim svojcem naše iskreno sožalje!

† Kamna gorica. V zavetišču sv. Vincencija v Mengšu je umrla ga Marinko Marija v visoki starosti 81 let. Pokopali jo bomo na menceškem pokopališču, v sredo, 19. t. m. ob 8 zjutraj. Blag ji spomin!

Osebnosti

== Poročil se je, v Stični g. Anton Medved z gospo Frančiško Troha, gostilničarko, trgovko in posestnico na Kodeljevem pri Ljubljani. Bilo srečno!

Ostale vesti

— Pojasnilo. V mojem razgovoru z g. urednikom »Slovenca« glede premetosti prof. Marna in stolnega vikarja Kluna je v nedeljski številki Slovenca na 5. strani pomotoma izostali sledeči stavek: Isti kanonik Kramar je s prijatelji-duhovniki posredoval pri škofu, da se nameravala premetosti prof. Marna ni izvršila in da da se je zadeva stolnega vikarja Kluna s škofom cerkveno pravilno uredila. A. Kalan.

— Najnovejša himna našemu Triglavu. Ameriški poslanik v Belgradu g. Prince ni le politik, temveč tudi pesnik in skladatelj. Lepota naše Gorenjske ga je tako navdušila, da je zložil pesem našemu Triglavu in jo sam tudi uglasil za klavir in glas. Pesem je zložena seveda v angleščini in je objavljena v listu »Sant Slav Herald«, Na srbohrvaščino jo je prav lepo prevajal dr. Popović. Melodija teče zelo priprosto v lahkem šest-osminkem taktu, tudi spremljava je dosti pri-prosta, neprisliljena. G. Prince je zložil že korak- »Jugoslovanski marš«, ki jo s prav dobrim uspehom večkrat igrajo. Mudi se kaj rad na našem Bledu, tam ga je zajelo navdušenje za lepoto naših gora in in ta pesem je le mal utrinek tega navdušenja in tople ljubezni do naše naravne lepote.

— Zahvala. Ob priliki mojega jubileja mi je došlo toliko čestitk in voščil, da se mi ni moglo vsakemu posebej zahvaliti. Zato na tem mestu iz-rekam vsem gratulantom najpristnejšo zahvalo. Rajko Sitter, prokurist tvrdke Ivan Jax in sin.

— Društvo pomožnih zdravnikov v Ljubljani je imelo dne 15. t. m. svoj redni občni zbor, na katerem je obširno razpravljalo o spre-minjalnih predlogih prof. dr. Zakarja. Z ozirom na obstoječi zakon o bolnišnicah je spre-jelo sledečo resolucijo: »Društvo pomožnih zdravnikov za dravsko banovino na svojem ob-čnem zboru 14. oktobra 1932 enoglasno zahteva izpremembe zakona o bolnišnicah, kakor si ga zanišlja g. upr. Zakolar in ki je v najostrej-šem nasprotju z interesi bolniške službe in zdravnikov.«

— Vdova Rošinka v Belgradu. Društvo »Cankara« v Belgradu vprizori v soboto, dne 5. novembra t. l. ob 20 v Českoslovaškem domu, Garašaninova ul. 39, igr »Vdova Rošinka«, ki se z velikim uspehom igra po celi Sloveniji. Igra je zajeta iz narodnega življenja v Slove-niji, polna smeha in zabave. Belgrajski Slo-venci, ki jim ni dana možnost čestice videti do-mače igre, se vabijo k obilni udeležbi.

— Pozor! Po savinjski dolini hodi mož z žen-sko in ponuja krivoverske knjige pod imenom sv. pisma. Ven vržite takega lažnivega preroka, če ste mu na nasledli. vržite knjige v peč.

— Zalostna smrt mladega gostilničarja. V so-boto zjutraj so našli v Mirni na omrežju okna go-stilne pri »Smoletu« obešenega 32 letnega gostil-ničarja in jermenarja Leopolda Novaka. Pokojni je že delj časa kazal znake zmedenosti in abnormal-nosti. Poročen je bil šele poldrugo leto ter zapušta poleg enega otroka mlado vdovo, s katero vse sočustvuje. — Isti dan je umrl tudi 78 letni bivši krojač in cerkvenik pri Sv. Roku pri št. Rupertu Anton Pavlin, ki je bival zadnje čase pri svoji sestri ge. Ani Koračin na Mirni.

— Kdor je poznal bivšega vojaka šmida Franca, doma iz Seč nad Škofjo Loko, ki je bil v Ital. vjetništvu v Tappa-Caldonazzo leta 1918 ali 1919, in bi vedel kaj o njem, naj se javi Oblastnemu odboru Udruženja vojnih invalidov v Ljubljani, St. Peterska vojašnica.

— Napetost, nepravilno vretje v debelem črevesu, zaprtje jeter, zastajanje žolča, bod-ljaje, tesnoba v prsih, utripanje srca odstra-nite z naravno »Franz-Josef« grenčico, ob-enem se pa zmanjša pritisk krvi na možgane, oči, pljuča ali srce. Zdravniške izjave zazna-mujejo uprav presenetljive uspehe, ki so se do-segli s »Franz-Josef« vodo pri ljudeh, ki veliko sede. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v le-karnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Spodnje hlače so izdale tata. Septembra meseca je bilo posestnici Vidergerjevi v Vi-dergi, občina Kanderše, iz sobe ukradeno 320 dinarjev, zlata ura z verzičjo in še druge ma-lenkosti, v skupni vrednosti Din 1500.—. Orož-niki so se takoj z vso vneto lotili zasledovanja drznega umoviča, dokler jih ni goli slučaj do-vedel do pravega krivca. Pod nekim kozolcem so namreč našli kos spodnjih hlač, v katerem je bilo spravljenih nekaj zbornarij, ukradenih pri Vidergerjevki. — Na sumu so že delj časa imeli posestnikovega sina Miho Kralja, doma iz Zahriha. Z vzorcem najdenega kosčka spo-dnjih hlač so nenadoma napravili pri Kraljevih hišno preiskavo in našli v proč vrženih kunjah ostali del spodnjih hlač. Na podlagi te najdbe so takoj aretirali sina Miho, ki je seveda v za-četku vse tajil. Šele na orožniški postaji na Vačah, kjer so mu orožniki pošteno izprašali vest, je po daljšem oklevanju priznal tatvino in izdal kraj, kjer je imel skrito zlato ura; denar pa je seveda porabil. Kralja so nato orož-niki prignali v Litijo, kjer so ga izročili v sod-ne zapore okrajnega sodišča.

Slatinske tablete za

hušanje odstranijo vso pre-obino toščo in Vas napravijo vitke, mladostne in lepe.

Apoteka BAHOVEC, Ljubljana

— Večerne toalete — damski modni atelje Iosipina Iglit, Ljubljana, Tavčarjeva 3. — Absolutno varno tovarniško podjetje išče posojilo Din 2.000.000.— v gotovini. Plačilo tudi v obrokih sprejemljivo. Ponudbe na upravo pod značko »Vara naložba«.

— Dobro, pristno in poceni vino dobite v Unionski kleti.

Naznanila

Združenje gled. igralcev, Ljubljana, ima svoj redni občni zbor v nedeljo, 23. t. m. ob 10 dop. v opernem gledališču. — Odbor.

Slovenska hranilnica in posojilnica v Osilnici, r. z. z. n. z., sklicuje svoj občni zbor za dan 30. t. m. ob 1 pop. v prostorih pri Vertniku. Dnevni red: Končna likvidacija. — Vertnik, načelnik likv. od-bora.

Prostovoljno gasilno društvo v Spuhlji pri Plu-ju priredi v nedeljo, dne 23. okt. tombolo z lepimi dobroti. Tombola se vrši na vrtu tovariša načelnika v Spuhlji. Po tomboli bo vinska trgatev. Cisti do-biček je namenjen za odplačilo motorne brigadne.

Cerkveni vestnik

Kongregacija gospodov pri sv. Jožefu nima ta mesec več sestankov, ker je obolel pred. g. vodi-tej. Priporoča se vsem članom v molitev. Pri-hodnji sestanek je v sredo 2. novembra ob običaj-ni uri.

Naše dijaštvo

Akademsko Marijina kongregacija pri oo. je-zuitih začne z rednimi sestanki v sredo 19. t. m. ob 8 zvečer. Za prvi sestanek voh izjemoma skozi cerkev sv. Jožefa in potem v sobo levo od prezbi-terija. — Vabljeni stari člani in vsi gg. akademiki, ki si želijo malo več verske pobude in verskega razmišljanja. — Voditelj.

Cirilsko društvo Ljubljanskih bogoslovcev javlja vsem bralskim akademskim društvom, da je bil na rednem občnem zboru dne 16. okt. 1932 iz-voljen tale novi odbor: Predsednik: Zane Oražem; nam.: Žic Petar; tajnik: Zakelj Filip; blagajnik: Čubranič Jerko; čitaničar: Bevka Ludvik; knjiž-ničar: Geoheli Jože; njegov pomočnik: Zavbi Av-gust; kronist: Lovko Mirko; revizorji: Fabiani Rafko, Kopušar Milan, Mecilošek Rudi.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Torek, 18. oktobra: Zaprtje.
Sreda, 19. oktobra: MARIJ. Red C.
Četrtek, 20. oktobra: Ob 15: ZLOČIN IN KAZEN.
Dijaška predstava po znanih cenah. Izven.
Petek, 21. oktobra: Zaprtje.
Sobota, 22. oktobra: GOSPA INGER. Premijera. Izven.

OPERA

Začetek ob 20

Torek, 18. oktobra: Zaprtje.
Sreda, 19. oktobra: HLAPEC JERNEJ. Red Sreda.
Četrtek, 20. oktobra: RUSALKA. Red A.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 18. oktobra ob 20: DVE NEVESTI. Red C.
Sreda, 19. oktobra: Zaprtje.

Poizvedovanja

Izgubil se je v soboto zjutraj šop ključev po Miklošičevi, Prešernovi in Selenburgovi ulici. Pro-si se, naj se odda podružnici Slovenca na Miklo-šičevi cesti.

Tudi Vi znate računati!

Največji del stroškov za razsvetljavo iz-
naša poraba toka. V razmerju s temi stroški,
je cena žarnicam malenkostna. Žarnice
slabše kakovosti so samo pri nakupu ce-
nejše, a v pogledu porabe toka so one znatno
dražje.

KUPUJTE TOREJ SAMO DOBRO EKONOMIČNO

TUNGSRAM

ŽARNICO!

Maribor

Maribor še vedno brez vode

Ce ne bo trajnejšega deževja, bo primanjkovalo vode tudi čez zimo

Maribor, 17. okt.

Toliko jeze, kakor jo je povzročal tekem le-tošnjega poletja mariborskim gospodinjim vodo-vod, se ne nabere izlepa. Pa ne samo zasebniki, tudi industrija in občina sama je trpela radi po-manjkanja vode, ki je koncem poletja zavzelo na-ravnost katastrofalen obseg. Bila je samo sreča, da ni prišlo v poletju do večje požarne katastrofe, ker bi bilo skoro nemogoče uspešno nastopiti proti ognju radi skoro praznih hidrantov. Tolažili smo se na jesen, pa kakor izgleda, bo še pomanjkanje vode trajalo dalje časa. Zgodnje deževje se v vod-njaki vodovoda skoraj nič ne pozna, ker so vse mokrote porabile zgornje izsušene zemeljske plasti. Moralo bi nastopiti zelo dolgotrajno in obilno deževje, da bi se izvirki tako okrepili, da bi dajali vodovodu dovolj vode. V nasprotnem slučaju se je bati, da bo še preko cele zime trajalo poma-njkanje vode ter bodo vsa višja nadstropja v mestu še nadalje brez vode, kakor dosedaj.

□ V gledališču je bila v nedeljo zvečer le-tošnja premijera, v lanskem sezoni prvičkrat na mari-borskem odru uprizorjene Real-Fernerjeve kmečke veseligrce »Trije vaški svetniki«. O stvari smo že lansko leto spregovorili ter naznačili svoje stališče. Na novo je nastopil v vlogi Lahajnarjevega Jakca Daneš, ki je zopet angažiran pri tuk. gledališču in ki je podaljal tega Jakca z njemu lastno iznajdljivostjo in živahnostjo. Tudi Nakrst, ki je prvičkrat nastopil kot učitelj Štempihar, je bil dober. Občinstvo je bilo dobre volje. Režiral je gl. režiser g. Joško Kovič.

□ K zavedi Podravske tiskarne. Z ozirom na svarilo, ki ga je objavil v našem listu upravitelj konkurzne mase Kmetijske eksportne zadruge dr. Šneider glede Podravske tiskarne d. z. o. z. v Ma-riboru, sporoča sedaj isti upnikom in odjemalcem te tiskarne, da sta navidezna družabnika gg. Kri-štofič Ignac in Zunkovič Mate že odstopila osnov-ni vlogi, dočim je tretji družabnik tožen. Upravo tiskarne je sedaj prevzel dr. Šneider in se obrat le tvrdke, ki ni v konkuru, vrši nemotenje dalje.

□ Tega nima noben naš muzej. Pri Sv. Ožbaltu se je našla zelo dragocena izkopnina iz rimske dobe, s kakršno se ponaša v naši državi samo ma-riborski muzej. Gre za čestni kvadratni kamen, v katerega so zarisani koloteki. Redka zgodovinska dragocenost se sedaj prireja v tukajšnjem muzeju za uvrstitev med druge znamenite zgodovinske spomenike.

□ Lep uspeh Maratoncev. V nedeljo so nasto-pili pri gozdnem teku v Celju, ki ga je priredil tamonjski smučarski klub, tudi trije Maratonci in sicer Grmovšek, Struel in Karlo Sekolec. Grmov-šek je odnesel prvo mesto, Struel drugo, Sekolec peto, tako da si je Maraton mogel kot moštvo pri-boriti prvo mesto.

□ Pritožbe sejmjarjev. Na sejmšišču sta v zad-njem času ob semanjih dneh zaposlena z izdajo živinskih potnih listov samo dva uradnika, dočim so bili do predkratim še trije, ki so imeli ob ve-likem navalu sejmjarjev polne roke dela. Dvojica ob najboljši volji ne more dovolj naglo izvrševati manipulacij in tako prihaja do neprijetnega zasto-ja, ki povzroča med posestniki sejma upravičeno nevoljo.

□ Dobrodelna tombola. Mariborski nižji poštni uslužbenec priredijo dne 9. aprila 1933 svojo dobrodelno tombolo. Cenj. društva se naprošajo, da upoštevajo to humanitarno delo ter se vzdržijo omenjenega dne morebitnih prireditvev.

□ Otvoritev zimske sezone. Zimskosportni od-sek SPD v Mariboru priredi za uvod v predstoječo zimsko sezono sledeča predavanja: V četrtek, dne 20. oktobra: »Zimske krasote. Radstajskih planin«, predava g. Rittman, dipl. smuški učitelj in lastnik znane smuške šole v Radstajdu. — V petek, dne 21. oktobra: »Smuška gimnastika«, predava zopet g. Rittman.

□ Akademsko kongregacija. V sredo, dne 15. t. m. ob 20 cerkveni sestanek.
□ Zgodnja pot blagopokojne gospe Alojzije Gasparinove se je izvršila preteklo soboto ob iz-redno lepi udeležbi. Pogreba, ki se je vršil iz ka-pele mestnega pokopališča, so se udeležili ravnatelji mariborskih srednješolskih zavodov in mnogo-številni profesorji, skoro celokupno članstvo mari-borskega francoskega krožka in dijaška mladina. Ferjalni dijaški pevski zbor je zapel pod vod-stvom prof. Schweigerja dve žalostinki plemeniti pokojnici v poslednje slovo.

□ Boben... Dne 26. oktobra t. l. bo na mari-borskem okrajnem sodišču, soba št. 27, ob 8 do-poldne dražba nepremičnin zem. knjiga k. o. Pro-pola, vl. št. 463 in 21. — Cenilna vrednost znaša 9488.20 Din, najmanjši ponudke 6325.46 Din. — Dne 11. novembra pa bo pri istem sodišču ob 8 v sobi št. 27 dražba nepremičnin k. o. Počehova, vl. št. 7 in 8 ter k. o. Hrenca, vl. št. 3. Skupna vrednost vseh nepremičnin znaša 658.780.34 Din, vrednost pritrilike 56.118.32 Din. Najmanjši ponu-dek za vse nepremičnine skupno 439.186.56 Din.

□ Omejitev obratovanja v tekstilni industriji. Nekatera mariborska tekstilna podjetja so pričela z omejitvami v obratu ter delajo samo 4 dni teden-sko. Obrat počiva razven nedelje še ob sobotah in ponedeljkih. Omejitve se tolmače s pomanjkanjem surovin, predvsem bombaža.

Letos se je korenito maščevalo, da ni mogla občina pogrešiti svote 200.000 Din; toliko bi bilo namreč zadostovalo za napravo tretjega vodnjaka, s čemer bi imel vodovod zaenkrat za sedanje po-trebe mesta dovolj vode. Če bi se nadaljevala že začeta kopalna dela v Betnavskem gozdu, pa bi se lahko z nevelikimi investicijami stavile v obrat nove naprave, ki bi za nekaj let še povsem za-dostovale. Kasneje bo treba seveda pričeti misliti na povečanje vodovoda na ta način, da se zajamejo izviri, ki prihajajo na dan pri Sv. Miklavžu ter dajejo toliko vode, da bi zadostovala še za tako velik Maribor. Zaenkrat pa naprava vodovoda pri Sv. Miklavžu ne pride v poštev, ker bi zahtevala večmilionске investicije. Na vsak način pa bo mo-rala občina najti sredstev, da stavi v obrat tretji vodnjak ter tako odpomore neprijetnosti, ki je mučila celo mesto dolge poletne mesece in to po nepotrebnem. Občini prinaša vodovod lepe do-hodke in spričo naraščajoče potrebe vode bi se tudi nova naprava kmalu sama amortizirala.

□ SSK Maraton — lahkoatletska sekcija. Dre-vi ob 8 zvečer trening na progi 2 km.

□ Mestni svet in upravni odbor. Seja mari-borskega mestnega sveta in občinskega upravnega odbora se vrši jutri, v sredo ob 17 uri.

□ Kolodvorska rampa se tlakuje. Včeraj so pričeli delavci mestnega gradbenega urada s pri-pravami za tlakovanje prostora pred kolodvorom. Najprej se bo tlakoval južni dovoz, ki je za pro-met že zaprt, tako da se vrši dovoz in odvoz k po-slopu glavnega kolodvora samo od severne strani. Projektirana zgradba podzemnega stranišča pred kolodvorom in velikega stopnišča za dohod z Aleksandrove ceste, katero so sivočasno nameravali zgraditi hkrati s tlakovanjem rampe in Aleksan-drove ceste, se je radi pomanjkanja denarja mo-rala preložiti na boljše čase.

□ Nočni tolovaj grozi dalje. Drzen in zločinski roparski napad na Ljivdi je še v dobrem spominu ljudem. Včeraj se je dogodil drug sličen slučaj, ki se sicer ni iztekel tako zločinsko in krvavo. Okoli pol 12 ponoči je prihitel na policijsko stražnico ves prestrašen učenec pri slaščičarju Venku Ivan Vo-grin ter pripovedoval, da ga je na dravski brvi na-padel neznan možik. Fant je šel iz mesta domov v Studence, ko mu je zastavlil sredi brvi pot kakih 20 let star možakar, ga zgrabil z eno roko za vrat in mu stisnil grlo, z drugo pa mu naglo preiskal žepa ter mu ugrabil 30 dinarjev, ki jih je imel pri sebi. Ko je imel denar v roki, je neznanec fanta izpustil ter ga je pobrala noč.

□ Avtobusna vrata zmečkala prste. Vrata sta-rih mestnih avtobusov, ki se odpirajo navzven, so že marsikomu priščičila prste, če jih je nagloma zaloputnil. Taka neizgoda je zadela včeraj gostilni-čarko go. Majhenič, kateri so vrata, ki jih je nekdo od zunaj zaloputnil, zmečkala več prstov.

□ Novo brivnico v svoji hiši v Mlinski ul. 8. je odprl znani brivski mojster g. Kostomaj. Hrvat-sko francoska postrzeba, a cene nizke. Vsaka toaleta je oskrbljena z mrzlo in toplo vodo. Elek-trično striženje las. S prvim se isto tam odpre tudi električna brusarna za brušenje britev, škarij in nožev.

□ 13 letnega hlapčka so napadli. S Pobrežja so včeraj prepeljali v bolnišnico 13 letnega hlapčka Ladislava Korbana, katerega so neki fantini na-padli ter ga tako stegli, da je zadobil zelo hude poškodbe.

Broj 6688/1932.

Natečaj za tajnika

»Merkur« društvo trgovačkih i privatnih na-mještenika Jugoslavije u Zagrebu, raspisuje natje-čaj za mjesto društvenog tajnika. Interesenti ne-ka izvole dostaviti svoje oferte u zatvorenom omotu sa oznakom »Natečaj za tajnika« najkasnije do oključivo 7. novembra o. g. do 12 sati opodne na predsjedništvo »Mercura«, Zagreb, Perkoveča ulica br. 1.

Ofertu imaju biti priložene sljedeće isprave: 1. Krštenica (kandidat ne smije biti mlađji od 30 godina ni stariji od 40 godina). Ovo ograni-čenje ne važi za natjecatelje iz redova društvenih činovnika.

2. Uvjerenje o državljanstvu kraljevine Jugo-slavije.

3. Školske svjedodžbe.

4. Svjedodžbe o dosadanem radu i službo-vanju.

5. Uvjerenje nadležne vlasti o vladanju. Bezuvjetno se traži poznavanje struke socijal-noga osiguranja i društvenog rada, a osim toga dovoljna sprema u organizatornim pitanjima, u korespondenciji i knjigovodstvu.

Nastup mjesta 1. januaria 1933, odnosno po dogovoru, a materijalne zahtjeve neka interesenti izvole sami naznačiti u svojoj oferti.

Zagreb, 13. oktobra 1932.

Predsjedništvo:

»Merkur« društvo trg. i priv. namještenika Jugoslavije.

Tragedija avstralskih črncev

Ze dolgo pred prvim angleškim pristankom na avstralskih tleh, v Sidney Cove, sedanjem Port Jacksonu, leta 1788, so bili praprebivalci Avstralije umirajoča rasa. Beli naseljenci niso torej odgovorni za začetek propada te črne rase, pač pa so strašno odgovorni za pospešeno izumiranje.

Tasmanija je izgubila že leta 1876 poslednje ostanke praprebivalstva in Viktorija ima danes le še 55 čistokrvnih Avstralcev, ki so nekoč — kot veliko pleme domovali v mogočnih pragozdovih. V Južnem novem Walesu, kjer so bili domačini pred dobrim stoletjem radi prebogatih sadovnjakov in grmičja, ki cvete tam skozi vse leto, še posebno številni, imamo danes le še 1197 izgubljenec. Neusmiljene borbe med prvimi naseljenci in črnici, ki so se vsiljivemu belcu postavili v bran, so seveda največ pripomogle k strašnemu razredčenju praprebivalcev v Južnem novem Walesu.

V severni in zapadni Avstraliji je danes po ne davni cenitvi le še 59.000 domačinov; seveda je težko dognati pravo število, saj so avstralski črnici po svoji kulturi nomadi. Kakor pa ne morejo drugi primitivne rase uspevati med civiliziranci, tako gine tudi avstralska; neka znana avtoriteta je pre ugotovila, da ne bo v Avstraliji čez petdeset let ne belenež čistokrvnega domačina več.

Radi nizke kulturne stopnje — Avstralci spadajo med primitivce z najstarejšo kulturo — so Avstralci pač zaprti sami vase in ne prizadevajo nikakih težav sosednjim civilizirancem, seveda če jih puste na miru. Nasprotno pa se še danes zgodi, da konča maloštevilna ekspedicija pod udarci bumerangov, če zaiđe predaleč v notranjost ter kali mir prevaranih avstralskih plemen.

V splošnem je ponašanje avstralskih črncev dostojno in priklupno. Skromni so, veseli in ljubijo igrati kot otroci; šaljivi in zgovorni so tako, da jih tudi največja nesreča ne potare. Večina živi z roke v usta in če jim zmanjka vode ali hrane, si vedo komaj pomagati. Love ribe in redko divjačino, izbežjo sadje pa kačja in ptičja jajca. Da imajo le za enodnevno potrebo pri rokah, pa se že topijo v smehu.

Z obleko so avstralski črnici dokaj skopi, posebno oni, ki živijo v severnejših državah s tropično klimo. Tam hodijo moški in ženske brez obleke. Celo civilizirani domačini vržejo v teh predelih obleke s sebe, ako so snili med seboj, in le, če se približa kak belci, zlasti misijonar, si nadenajo brž kak kosček obleke. Evropska obleka obično škoduje domačinom, zakaj dež jim večkrat premoči obleko, katere pa oni ne slečejo in mnogi je že poharala jetika. Obleka tistih črncev, ki pridejo le malo v stik s civilizacijo, je prav tako skopa kakor zanimiva. Moški nosijo navadno okrog ledij pas iz opusumovih dlak, zanj zalakne sekuro, bumerang, in oraklo, težko palico, katero porablja za metalno orodje manjših živali in za krepčenje svoje žene, če bi predaleč zaostajala za njim. V roki nosi celo vrsto sulic z dvema ali tremi ostrmi, ki mu služijo deloma za lov, deloma za boj. Med sulicami tiči tudi najbolj metalna palica, katero vrže v neverjetne daljave. Njegovi kodrast lasje so po večini okrašeni s peresi; če pa si gredo sovražna plemena na

ima tu nekako belo osnovo. V glavnem pa je vendarle Avstralecva hrana taka, kakršno uživajo vsi lovski in nomadski narodi.

Na lovu in ribolovu pa se pokaže Avstralec v vseh svoji sposobnosti. Tu dokazuje sleherni domačin izredno vzdržljivost, spretnost in zvitost, lastnosti, ki mu nudijo hrane, kjer bi je ne bi nihče drugi izsledil. Ribe love na različne načine. Čestokrat gazijo po vodi, da postane vsa motna in se zaduše

Herriotova muditev v Londonu.

Francoški ministrski predsednik (X) s francoskim poslanikom Fleurbaeuem pred angleškim zunanjim ministrstvom. Oba moža sta na poti k MacDonaldu, kjer se mislijo porazgovoriti o razorožitvenem vprašanju. Temu razgovoru bo menda sledila konferenca štirih velešil: Francije, Anglije, Nemčije in Italije. Tej konferenci pa bo sledilo še večje oboroževanje.

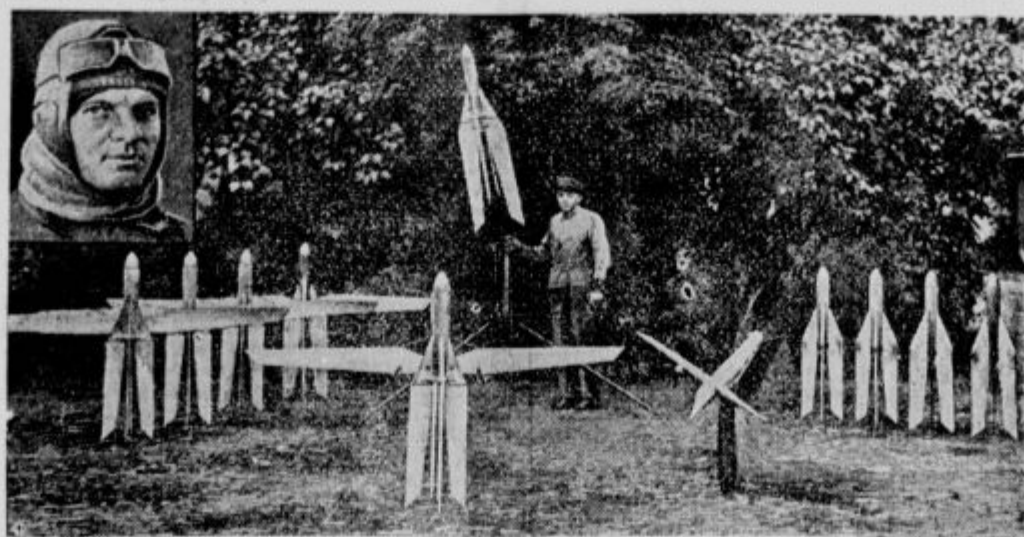
ribe v njej, sicer pa uporabljajo mreže in trnke. Kot rečeno, Avstralec je na lovu izredno spreten, zakaj kljub nedostatkosil orožja, ki je še docela primitivno, nalovi velik plen, če je le kaj živali v bližini.

Če pride avstralski črnc v bližino jezera ali morja, kjer bi se skrival kak labod ali druga vodna ptica, se splazi polahko v vodo, tako da mu gleda iz vode le nos, pa se pomije naprej, dokler ne dosepe do kakšnega ločja ali drugih vodnih rastlin. Tu skrije glavo in se nagne čisto blizu k plenu, ki ga zagrabl za noge, ne da bi dvignil svoje roke nad gladino, in brž potegne žival pod vodo. Tako ne da žival nikoli glasu od sebe in Avstralec lovi naprej po mili volji. In še takrat, ko odhaja, se komaj slšno spravi iz vode, da ga ne bi živali opazile.

Orodje, ki ga Avstralec najbolj uporablja in ki je pravo čudo primitivne kulture, je bumerang, srpasti bat, ki ga zavilati proti cilju (zlasti proti pticam na poletu) in če ne zadene, se vrne v istih krožnicah nazaj. Seveda se to redkokdaj zgodi, zakaj roka Avstraleca je gotova in vselej zadene. Je pa to metanje toliko umetnost, da se je dečki uče že v zorni mladosti, a jo znajo šele kot zreli mošči. To je drugi eskimski kajak — namreč po izredni duhovitosti.

Največji dogodek v življenju avstralskega črnca pa je iniciacija, to je ceremonija, ko sprejmejo mladeniča med može in ga priznajo zrelim in splošnim za ženitev. Ta običaj je med vsemi plemeni v navadi. Ko se bliža deček štirinajstim letom, začne ž njim razna mučenja, da bi preizkusili njegovo odpornost in voljo. Zraven pa ga seveda uvaajo v vse plemenske in božanske skrivnosti, katerih ne izve nihče, razen mladenič tik pred vstopom v moški zbor. Ženske opozorijo z raznimi ropotaji da beže daleč ven na polja; ako bi katere prisluškovala pouku ali skrivaj oprezala za mučenjem, bi bila kaznovana s smrtjo. Mučenja obstojajo predvsem v ranitvah z ostrimi kameni, in valjanju po vročem pepelu; kandidat za zrelo avstralsko družbo mora pa ves dan ležati na žarkem soncu in se ne ganiti, bijejo ga s koli po vsem telesu, odrežejo mu prst na roki ali nogi, izbijajo mu po prva dva zoba in končno ga obrežejo. Če deček vse to pretrpne brez besed, potem stopi v vrsto odraslih moži, ki se smeje ženiti in boriti, smeje hoditi na tajna zborovanja in na lov.

Vel poskusi belcev, da bi obvarovali črno raso pred njeno usodo, so bili doslej brezuspešni. Sa izhaja avstralska rasa iz epohe, ki ima še vsa obsežna kamena doba in ni je mogoče spraviti s kulturo današnjih dni. Sicer pa je prekasno bližati se ljudem, ki niso doživeli nikoli drugega od belcev, kot grenka razočaranja. Slehera beseda in bližanje belih priseljencev je Avstralcem skrita zahrbitost, kateri se hočejo ogniti in sicer na ta način, da se drže zvesto običajev očetov...

Zopet raketa.

Znani raketni konstruktor, inženjer Tilling, je zaprosil za dovoljenje, da bi smel na letališču Tempelhof spustiti raketo v zrak. Tillingova raketa je tako zvana »perotina« raketa. Med padanjem rakete se namreč odpreta dve perotnici, kateri povzročita, da pada raketa polagoma na tla.

Fašisti na Orientu.

Regent države Irak, Feisal, je priredil ob priliki vstopa v Zvezo narodov sprejeme na svojem dvoru. Slika nam kaže del gostov, ki so organizirani po fašističnem sistemu in tudi pozdravljajo po fašistovski.

Znamenja na ladjah

Po mednarodnem običaju nosijo ladje 26 raznih zastavic, od katerih sleherna predstavlja po eno črko abecede. Ako je obešena ena zastavica ali po dve, tri, štiri — je to vedno drugačno znamenje, katerih je skupno 375.076, a katere razlaga posebnaj knjiha. C pomeni na primer »da«, D pomeni »ne«, YZ kliče zdravnika, ZPH vožči »srečen pot«.

Stopetinsedemdesetletnica smrti Reaumurja.

Tu vidimo portret velikega francoskega fizika in prirodoslovca, Ant. Ferchaulta de Reaumurja, ki je pred 175 leti umrl (18. oktobra 1757). Po Reaumurju je znana stopinjska lestvica na termometru, ki jo je on uvedel.

Čudovita rastlina

Poznamo rastlino, ki ji je domovina na Himalaji, a znanstveno jo imenujemo »seuromatum gutatum«, katere raste brez zemlje in vode. Ako položimo seme te rastline na navadno desko in desko obrnemo proti soncu (v mesecih aprilu in maju), se bo razvila in zacvela lepa rastlina brez zemlje in vode. — Ako pa hočemo dobiti seme te rastline, ki bo dalo zopet novo rastlino brez dotika z zemljo in vodo, moramo imeti to rastlino nekaj časa v zemlji. Novo seme dobi namreč ta čas toliko hrane iz zemlje, da more kasneje hraniti celo rastlino, ki se bo iz njega razvila...

Z velike piramide

Član ameriško-nemške ekspedicije za Himalajo, Herrom, je plezal na veliko egiptsko piramido, pa mu je spodrsnilo in je strmoglavil v smrt.

Španski državni predsednik pri manevrih.

Za Nemčijo in Francijo je prišla na vrsto Španija z manevri. Ti se vrše v Valenciji, ki je najugodnejši kraj za take poskuse »miru«. Na sliki vidimo španskega predsednika Zamoro, ki opazuje v družbi vojaških poveljnikov skozi daljnogled vojne vaje.

Ženitna visoka šola

Bostonska univerza, ki je imela mnogo premalo slušateljev, si je hotela pridobiti na ta način ugled, da je ustanovila stolico za — ženitno »znanost«... Tu se bodo obravnavala predvsem sledeča vprašanja: finančno vprašanje v zakonu; pravo obeh zakoncev in ločitve; gospodinjstvo, kuhinja, kozmetika, higijena obleke, otroci, telovadba itd. Pred vsimi temi predavanji pa pridejo na vrsto nasveti za medsebojno spoznavanje spolov. Predavali bodo »profesorji«. Študij zahteva šest semestrov, nato postane visokošolec »ženitni kandidat«... Resnično, če je to študij, ki je vreden univerze, potem se vse neha. Tako ponizati vseučilišče znajo samo Američani, mrzli računarji.

Spomenik v večnem ledu.

Slavnemu ameriškemu polarnemu raziskovalcu Robertu Pearyju, ki je leta 1909 koračil na severni tečaj, so zdaj postavile njegova hči in obe nečakinji ta veliki spomenik v Cape Yorku. Je to dvajset metrov visok obelisk, ki nosi edini napis v črki »P«. Pri otvoritveni slovesnosti so bili navzoči nekdanji Pearyjevi spremljevalci in številni Eskimi, ki so sledili nenavadnemu obredu z veliko pozornostjo.

Višinski zrak v sobi

Frankfurtska klinika poroča, da se je nekemu tamošnjemu zdravniku posrečilo, ustvariti višinsko klimo, katero si lahko sleherni človek naroči v svojo »klimsko izbičo«. Ta klimeka izbica, ki se da brez težko postaviti v vsakem stanovanju, je izredno komplicirana. V njej so aparati, ki urejajo razdelbo ultravijoličnih žarkov, zmanjšujejo zračni pritisk, osušujejo vlago ter spravljajo v red električne valove v zraku. Tako se da brez težav ustvariti zrak, kakršnega si pljuča žele: ali triglavskega ali himalajskega ali goriškega...

Staroturška rokoborba.

V Turčiji je še danes v navadi neka posebna vrsta rokoborbe, ki nima z evropskimi rokoborbami pravili nič skupnega. Zmagovalec pri tej turški rokoborbi, pri kateri je dovoljen vsak sunek, je tisti, kateremu se posreči — za trenutek dvigniti nasprotnika s tal. Posebno težke so one borbe, katere brez prestanka spremlja dražea godba trobent in klarinetov. Tudi je neprijetno to, da imajo borilci telesa in težke usnjate hlače (kar predstavlja vso obleko borilca) namazane z oljem, kar povzroča posebno težkočo med medsebojnimi prijemi, ki so spolzi. Za bližnjo balkansko olimpijado se že danes pripravljajo rokoborci v mnogih krajih države.

★

Najemnik: »Poglejte, soba je vlažna, tako da rastejo po stenah gljive.«

Gospodar: »Mar mislite, da vam bodo za tako pičlo najemnino, ki jo plačujete mesečno, rasli nageljčki po stenah!«

Na lov za slanihi.

V angleških lukah je nastopila sezona slanikov, ki so se pripteli v ogromnih množinah. Ribiške hčere so se pripravile na ta prihod z debelim usnjatim predpasnikom in težkimi škornji in korakajo proti obali.

sproti, si prebarvajo telesa s čudovitimi belimi programi in znamenji. Ti okrasi jih napravijo bojevit. Ob deževnih dneh nosi Avstralec s ponosom plašč iz kengurjeve kože. V vročih dneh pa mora nositi ta plašč njegova žena in gorje ji, če bi ga poškodovala ali izgubila; v tem slučaju bi jo pretepel do nezavesti.

Način, kako postopa avstralski črnc s svojo ženo, je nečloveški. Žena mu ni več kot gola lastnina, ki jo sme vselej po mili volji porabljeti, grdo z njo ravnati, odgnati jo in kakor vsako breme, zavreči ali celo ubiti. Avstralka je potemtakem najbednejše bitje na zemeljski obli. Za srečno se smatra, če ne postopa mož ž njo vsaj slabše kot s psom. Saj ni nič posebnega, če proda Avstralec svojo ženo za tobak ali za opij Kitajcu. — V teku zadnjih let pa se je usoda Avstralk vendarle nekoliko izboljšala. Zakaj ne le zakoni (kateri pa so Avstralcem malo mar), so kolikor toliko dvignili avstralsko ženo, marveč tudi redna njena vrednost: ona je tista, ki nosi in vleče na pohodu vse taboriščno opremo in še nekaj otrok na hrbtu. Črnc je zatorej dovolj preudaren, da ne bo svoje žene kar na lepem ubijal, kot s sužnjem pa še vedno ravna ž njo.

Avstralski črnc ne uživa le strupenih rastlin in sadežev, marveč se ne brani niti mravljincev, žuželk, mušic, ververic, žab, podgan, miši in kač. Kače so mu še posebna delikatesa. In če zazre kje mravljinčino kup, ga razkopije pa pobere ličinke, mravljince, jajčeca in ostale insekte, pa si napravi debelo kašo, katero z užitkom poje. Tudi zemljo jedo ponekod, posebno queenslandski črnici. Zemlja